

δος του Μεγάλου, οστις, κατά την καινοτέραν δόξαν, ήμαρξε το 1650 έτος πρό Χριστού, και ήτο περίφημος διά τας άκείρους κατακτήσεις του, ώς και διά τά πολυάριθμα μνημεία τά όποια άνήγειρεν εν Αιγύπτω.

ΙΣΙΟΓΡΟΦΙΑ ΑΓΓΛΙΚΗ. Το έπόμενον άνέκδοτον μαρτυρεί την ιδιοτροπίαν των Βρετανικών ήρώων, και την ιδιαιτέραν άγάπην των Άγγλων πρός τό Ζατρίκιον. Περί τά τέλη του 1848 έτους, ο λοχαγός Θωμάς, όστις πρό έξ μηνών είγεν άρχίτης παιγνιδίου Καρικού μετά του Κ. Ουίλλιαμσον εις την βασιλικήν λέσχην του Λονδίνου, διατάχθη να μεταβή εις τό Έδελαϊ άρωτήριον όπου ύφίστατο τό σύταγμα του Άπεφτισαν λοιπόν οι δύο άντίπαλοι να έξακολουθήσωσι τό παιγνίδιον δι' άλληλογραφίας. Άλλά μετά τινα καιρόν ο λοχαγός Θωμάς τραυματισθείς θανάτως κατά τινα μετά των Κάβρων συμπλοκήν, απέβιασε δύο μήνας μετά ταύτα. Πριν δε ήποθάνη, συνέταξεν ύπόμνημα, δι' ου προβλέπων όλους τούς πιθανούς ή δυνατούς τρόπους του παιζιν του άντιπάλου του, έφερεν εις πέρας τό πολυχρόνιον παιγνίδιον, διεύσας διά τής διαίτησης του συνεταίρου του τινά εν τή βασιλική λέσχην του Λονδίνου, να τον ανακληρώσῃ, και να παιζῃ κατά τας ήγγράφους έδηγίας του. Ο Κ. Ουίλλιαμσον εδύθη προθύμως τούς όρους τούτους, και μετά πάλην διαρκέτασαν τρις μήνας μεταξύ αυτου και του έκτιστου της διαθήκης του λοχαγού Θωμά, ο τελευταίος ούτος έίκησεν.

ΠΑΟΥΣΙΟΙ ΑΓΓΛΟΙ. Καθ' ην στιγμήν ο κόσμος έλος έχει τά βιόματα έτραμμένα πρός την Άγγλίαν, είναι περιεργον να μάθωμεν όποιον τό έτήσιον εισόδημα τινών εκ των μεγαλητέρων ιδιοκτητών αυτης, τό ποσόν μόνον εξ αμνηστιασμένων κτημάτων

Δούξ Νοθούμπερλανδ.	Dr. 4,000,000.
Δούξ Δέβονσιρ.	» 3,500,000.
Δούξ Βούτλανδ.	» 3,000,000.
Δούξ Βίτφορδ.	» 3,000,000.
Δούξ Βούκινγκαμ.	» 2,500,000.
Δούξ Νορφολκ.	» 2,500,000.
Δούξ Μάρσερου.	» 2,500,000.
Δούξ Βούκλε.	» 2,000,000.
Μαρκίσιος Έρφορτ.	» 2,000,000.
Μαρκίσιος Στάφφορδ.	» 1,900,000.
Κόμης Φίτς Ουίλλιαμ.	» 1,900,000.
Δούξ Βριδουώτερ.	» 1,800,000.
Μαρκίσιος Αλντδάνου.	» 1,500,000.
Μαρκίσιος Δάουνσιρ.	» 1,500,000.
Δούξ Πόρτλανδ.	» 1,400,000.
Μαρκίσιος Σιλήδι.	» 1,200,000.

Μόνον λοιπόν δεκαεπτά ιδιοκτήμονες Άγγλοι έχουσι κατ' έτος 38 ώς έγγιστα εκατομμύρια δραχμών εισόδημα!

Κ ριοι Συντάξται της Πανδώρας.

Άνογνούς όλίγον άργά εν τώ αξιολόγω ύμων περιοδικώ συγγράμματι διατρίβην δημοσιευθείσαν από τινος χ.όνου περί των χειρογράφων του Σιμωνιδου,

ύβρον εκεί πρός τοις άλλοις λεγόμευον και τότε; ή ούδεις άλλος; μέχρι ταύτα έγραψε δημοσίως περί των διατεβρυλλημένων τούτων πλαστογραφιών. Τούτο διν είναι άκριβές; και χάριν τής αληθείας, σας παρακαλώ να καταχωρήσητε, αν εύαεστηθε, εις κλη των προσεχών φυλλαδίων σας τά εξής όλίγα:

Άπό του 1848 μέχρι του 1851, διε ο μέν Αλόν και ή Έλπις ύπερσπέζοντο τον Σιμωνιδην, ή δε Άθηνή ή έσιώπα ή έχλευζεν ένίοτε, κατιχωρήθησαν εις την νέαν Έλλάδα άρθρα πολλά περί ταύτης της ύλης. Η δε Νέα Έλλά: αυτη, αν όχι άλλην σηματικότητα, έχει όμως ήλιαν τεσσάρων ένών και ή έπραπε να θεωρηθῃ ως μη ύπάρξαια πώποτε έρημική. Ο γράφων εν αυτῃ υπέγραφε τά μείζονα και άρθρων δι' ένος έκάστοτε στο χείρι του αλαβήτου, και πολλοί νομίζουσι, δι ουχι μικρόν συνετεινεν εις μόρφωσιν της κοινής γνώμης κατά των ψυχών χειρογράφων και τόσον είναι τούτο αληθές, ώστε και ο Σιμωνιδης αυτός τον άνώνυμον έείνων ως επικίνδυνώδεστατον έαυτῷ θεωρήσας κατεμήνυτεν εις τό ένταυθα Πρωτοδικείον επί συκοφαντίας (!) και υπέχρισεν αυτόν να δηλολογήσῃ τό δίωμα του και να άνακηθῃ δικαστικῶς. Χριστις όμως εις τούς διαστάς, ζείνεις βεβαθέστες ένυτούς; και τό δικαον, δείκον την περαιτέρω ενόλησιν του θώου. Έκαστε δι' ένώνυμος γράφων τότε μόνον, έτε κραταίον σύμαχόν του υπέρ της αληθείας ειδη παρουσιαζόμενον εις τό κοινόν, τον γηραιόν Μουστούδην δι' της γνωστής εκείνης έπιστολής, και έτε ο Σιμωνιδης, άπεληκόμενος πλέον εν τῷ βασιλείῳ της Έλλάδος, έπιχείρησιν να κινήτῃ τά εν Κωνσταντινουπόλει κισιτήρια πρός έκτύπωσιν των νόθων του άποκημάτων. Έπέστη δε και κατέκρινε λεπτομερῶς ο άνώνυμος δι' ένών μικροτότων άρθρων τά Κεφαλληνιακά του Σιμωνιδου και δι' άλλου προτέρου επίτης μακροῦ τήν ποιήσαντον Συμβαλα. Εις τά μικρότερα πάλιν άρθρα έιδήλου έκάστοτε εις τό κοινόν τά περί των έξεταστικῶν έπιτροπῶν των διορισθεσών υπό της Κ.βερνήσεως και έπρότεινε παντεία άλλα πρός άνίχνευσιν της αληθείας κτλ. κτλ. Ο βουλόμενος εύρίσκει τά ήθηνα άρθρα εις τούς εξής: πρό πάντων αριθμοῦς της Νέας Έλλάδος 22, 27, 44, 89, 92, 102, 103. Ταύτα δε δημοσιεύσας τότε ο άνώνυμος έντύπως και έκτός τούτων γράψας και ως μέλος έπιτροπής μακράν τινα και αίτιολογημένην έκθεσιν κατά των τῶν Ησιόδου, Όμήρου, Άνακρέαντος και Πυθαγόρου Σιμωνιδέων χειρογράφων, εύρισκομένην από του 1849 εις τά άρχεία του επί της Παιδείας ύπουργείου, και ενεργήσασαν όπου δεί, νομίζει έτι έξεκλήρωσε τό καθόν του ού μόνον άκριβῶς αλλά και έγκαιρῶς, και δέν ήλθεν ούτε έλάλησεν κατόπιν έρετης.

Δέχθητε, κύριοι, την διαβιβαίωσιν της προς ύμῶν υπολήψεώς μου.

Αθήναις τῆ 12 Ιουνίου 1851.

Στέφανος Α. Κουμαραούδης
Έκτακτος Καθηγητής της Λατινικής Φιλολογίας
εν τῷ τῷ Όλιγῶς Παπιστημίου.

Η ΠΑΝΔΩΡΑ.

ΟΛΛΑΝΔΙΚΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ.

(Μεταφρασς).

(Τέλος. Ίδε Φυλλ 31.)

Τά μακρά της δοκίμου καλύμματα έσεισθησαν, ως αν τά υπ' αυτών κρυπτόμενα μέλη έπαθον μικρόν τινα σπασμόν· σιωπήσασα δ' επ' όλίγον απήντησεν·
— Έξώρας ήλθετ' έξώρας· είμαι ήδη νύμφη του Κυρίου!

Ο Γουλιέλμος, άφηςας κραυγήν θλίψεως, έκύτταξε με πρόμον την άκινητούσαν και δρλην ένώπιον του Ισταμένην κόρην.

— Χριστίνα, άνέκραξεν, έτό εσύ δέν αγαπῃς πλέον τον Έρβερτον;
— Είμαι νύμφη του Κυρίου! επανέλαβεν ή δοκίμα.

μας, σταυρώσασα τας χείρας επί του στήθους και ύψώσασα τά όμματα προς τον ουρανόν.

— Ω Θεέ μου, Θεέ μου! άνέκραξεν ο Γουλιέλμος θρηνών, ο αδελφός μου εκόκτωσε την κόρην αυτην! ή ψυχή της έθλίβη μέχρι θανάτου! Ταλαίπωρον και φίλτατον θύμα της ευστηρότητός μας, ειπέ με. Χριστίνα μου, ειπέ με! τί λοιπόν συνέθη εν σοι άφότου είσαι ένταυθα;

— Είδα τούς άλλους να προσεύχωνται, προσευχήσθη και εγώ· βίθειά επεκράτει σιωπή, έσιώπησα και εγώ· ούδεις έκλαιεν, έσπόγγισα και εγώ τά δακρυά μου· ψυχρόν τι κατ' άρχάς, και έπειτα ήδύ, περιεκαλύψε την ψυχήν μου, ή φωνή του θεού άντήχησε, την ήκουσα, και ήγάκησα τον Κίριον και παρεδόθην εις αυτόν.

— Επειτα δε, ως αν άπαυδήσασα από τσοσούτων λόγων, ή Μαρία έσιώπησε και έβουθήσθη πάλιν εις την συλλογήν εκεινην, ή όποια κατέστασεν αυτην αναί-

σθηνον πιδ: πάντα τὰ περὶ αὐτὴν συμβαίνοντα. Καὶ ἐν τῷ ἄμα ἡ γῆ· κενός τοῦ κώδωνος, ἡ δόκιμος ἐστὶν τῆς καὶ εἰ ἐρῶμαι τοῦ ἀεὶ ἀκαίφην.

— Ὁ θεός με καλεῖ, εἶπεν, ὑπάγω νὰ προσευχηθῶ.
— Ἄν ἀκούστε τὸν κώδωνα; εἶπαι ὄρα προσευχῆς.
— Ἀλλὰ κόρη μου, ἀλλὰ τέκνον μου, ἐγὼ ἦλθα νὰ σ' ἐπάρω.

— Δὲν ἐξέρχεται πλέον ἀπὸ ἐδῶ. Χαίριτε θεῖς μου, ἀπήντησεν ἡ Μάρθα, ἀπερριπνόμενη βραδέως. Καθ' ἡ, δὲ στιγμὴν ἐμελλε ν' ἀνοίξῃ τὴν θύραν διὰ νὰ ἀπέλθῃ τοῦ ἐπιευκτερίου, ἐπὶ τῆς πόρτης πάλιν πρὸς τὸν Γουλιέλμον, ἐττησεν ἐπ' αὐτοῦ βλέμμα θλιβερόν ἄλλα καὶ γλυκὴν, ἐκίησε τὰ χεῖλη τῆς ὡς ἂν πέμπουσα αὐτῷ ἀπκατὰ, καὶ ἐπειτα ἔβη ἀπ' αὐτοῦ.

Ὁ Γουλιέλμος δὲν ἐδοκίμασε νὰ τὴν κρατήσῃ, ἀλλ' ἔμειναν εἰς τὸν τόπον του, ἔχων τὴν κεφαλὴν ἐν τῇ ῥιγμένῃ ἐπὶ τοῦ δρυφάτου καὶ μεγάλην θαρσύναν. Ἐπὶ τῶν ποταμῶν τοῦ ὁ ἡγὼς ἐκείνος τὸν ὄραον ἤκουε ἐπὶ τὸν ἐραϊετο ὡς ἐκίησε κώδωνοκροτία τῆς παιδός του. Ἡ δόκιμος ὄραον δεῖτε, λέσεν οὕτω βεβηθισμένος εἰς τὰς σκέψεις του; δὲ Γουλιέλμος δὲν τὸ ἐνόησεν. Ἐπὶ τέλει ἤκουσε φωνήν τινα λαλοῦσαν πρὸς αὐτόν· ἦτο δὲ ἡ ἡγουμένη, ἡ τις, περιβλημένη τὰ μέλαινα αὐτῆς καλύμματα, ἦλθε καὶ ἐκάθησεν ἀπὸ τὸ κατέναντι μέρος τοῦ δρυφάτου.

— Εἶχα προῖδαί τὴν Ὀλίφιν σου, τὸν εἶπεν ἡ ἡγουμένη, ἡ ἀδελφὴ ἡμῶν Μάρθα δὲν θέλει νὰ σὰς ἀκολοθήσῃ.

Ὁ Γουλιέλμος ὤψωτο πρὸς τὴν μουσικὴν τὸ ἀπληπισμένον βλέμμα του.

— Ἀλλοίμονον! ἀλλοίμονον! εἶπε, τὸ τέκνον αὐτὸ τὸ ὄραον τσοῦτον ἡγάπησα, με εἶδε χωρὶς νὰ χαρῆς καὶ μὲ ἐγκαταλείπει ἀνευ πόθου.

— Ἄκουτε, υἱέ μου, ἀνέλαθεν ἡ ἡγουμένη, ἀκούσα. Πρὸ πενταετίας καὶ ἐπίκεισα, μὰς ἔβρασαν ἐν ταῦθα κόρην νέαν, ἀπληπισμένην, ματτὴν ταραχῶν καὶ θαρῶν, νομίσαντι δὲ ὅτι κατῆλθεν εἰς τὸν τάρον, διότι εἰσῆλθεν εἰς τὸ μοναστήριον. Ἐν διαστήματι ἔτους ὀλοκλήρου, οὐδεὶς εἶδε τὸ πρόσωπόν τῆς ἀκαίφην· ὁ θεός μόνος ἤξεύρει τὸν ἀριθμὸν τῶν θαρῶν καὶ ὅποια οἱ ὀρθαίμοι πρέπει νὰ χύσῃ πρὶν ἢ ἡ συντετριμμένη ψυχὴ ἀναλάβῃ τὴν γαλήνην καὶ τὴν ὑπομονὴν τῆς, οἱ ἄνθρωποι δὲν εἰμποροῦν νὰ τ' ἀριθμήσωσιν. Ἡ νέα αὕτη κόρη ὑπέφερε πολλὰ, μὰ τὴν ἐζητήσαμεν χάριν ὑπὲρ αὐτῆς, μὰ τὴν ἐκαλέσαμεν τοὺς οἰκείους τῆς εἰς βουλήν τῆς καὶ ἤθονατο νὰ εἶπῃ τὸ τοῦ ψαλμοῦ ἐκοπίασα ἐν τῷ σιναγαγῶ μου ἐταράχθη ἀπὸ θυμοῦ ὁ ὀρθαίμοι μου! ... ἵτι ἡδονάμεθα νὰ κάμωμεν εἰμὴ νὰ προσευχῶμεθα ὑπὲρ αὐτῆς, ἀποῦ κανεὶς εἰς τὸν κόσμον αὐτόν δὲν ἤθελε νὰ ἀναλάβῃ τὸ δούτυχός αὐτὸ τέκνον; ...

— Ἀλλοίμονον! ἀνέκραξεν ὁ Γουλιέλμος, τὰ γράμματα σὰς δὲν μὰς ἔβρασαν ὁ ἀδελφός μου ἦτον ἀπὸν, ἐγὼ δὲ, μηδεμίαν ἔχων τότε ἐλπίδα νὰ μεταπέσω τὸν Κάρλον, εἶχον ἐγκαταλείπει τὴν οἰκίαν του ἐρημον καὶ σκυθρωπὸν.

— Οἱ ἄνθρωποι ἐγκατέλιπον τὸ τέκνον αὐτὸ, ἀνέλαθεν ἡ ἡγουμένη, ἀλλ' ὁ θεός ἐπέδωκεν ἐπὶ τῆς δούλης σου καὶ παρεθύρη τὴν ψυχὴν τῆς. Ἐάν δὲ ἀποδώσῃ τὴν δούλην εἰς τὸ σῶμα αὐτῆς τὸ ὑπὸ τῶν παθημάτων ἐφθαρμένον... γεννηθῆτω τὸ θεληματικὸν τοῦ ἴσως τὸ φρονιμώτερον, ἴσως τὸ γενναϊότερον εἶναι τὴν νὰ μὴ ἀποσπαστε τὴν νέαν ταύτην κόρη ἀπὸ τῆν ἀγαπῆν τοῦ Θεοῦ, τὴν μετὰ ταῦτα δάκρυα ἐπέδωκεν αὐτῇ ἴσως τὸ συνετώτερον εἶναι νὰ μὴ τὴν ὑποβιάσετε εἰς νέους σπαιμούς...

— Ὅχι, ὄχι! ἀνέκραξεν ὁ Γουλιέλμος, δὲν ἐμπορῶ νὰ παραδώσω εἰς τὸν Θεὸν ἀγογγύτως τὸ τελευταῖον τοῦτο λείψανον τῆς οὐκ-γενεῖας μου, τὸ στήθισμα τοῦ γῆρατός μου. Θέλω δοκιμάσαι τὰ πάντα, διὰ νὰ ἐπαναφέρω τὴν καρδίαν τῆς εἰς τὰ πρῶτα αὐτῆς αἰσθήματα. Ἀπόδοτέ με τὴν Χριστιανὴν δι' ὀλίγας μόνον ἡμέρας... Ἀπετέ με νὰ τὴν διίω πάλιν τοὺς τόπους ὅπου ἡγάπησεν... Ἄν παρακλήσεις μου δὲν θέλουν τὴν καταπέσει, ἀλλ' εἰς διαταγήν σας θέλει ὑπακούσει· εἰπέτε τὴν νὰ ἐπανέλθῃ ἐπὶ τινὰς στιγμὰς ἀπὸ τῆν στήθην τὴν πατρικὴν καὶ ἀνὰ μετὰ τὴν τελευταίαν ταύτην δοκιμασίαν, ἐπιμνησθεῖς τὸ νὰ ἐπιστρέψῃ ἐνταῦθα, τότε σὰς τὴν ἀποδίδω.

— Εἰμπορεῖτε νὰ παραλάβετε μετ' ἑμῶν τὴν ἀδελφὴν Μάρθαν, τέκνον μου, ἀπήντησεν ἡ ἡγουμένη ὑπὲρ νὰ τὴν εἶπω νὰ σὰς ἀκολουθήσῃ. Ἐάν ὁ θεός ἐλάλησεν τῶντι εἰς τὴν καρδίαν τῆς, οὐδεμία φωνὴ τοῦ κόσμου τούτου δύναται πλέον νὰ φθάσῃ μέγχι αὐτῆς. Ἐάν ὄχι, ἂς μὴ ἐπανέλθῃ πλέον εἰς τὴν μονὴν, καὶ ἔστι εὐλογημένη, ὅπου δὴποτε καὶ ἐν ὑπάγῃ! Χαίριτε! εἰρήνη ὑμῖν, τέκνον μου.

Καὶ ἡ ἡγουμένη ἀπῆλθεν.

Ἀμυδρὰ τις ἐλπίς ἀνέλαμψεν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Γουλιέλμου Ἀμβέργη, νομίσαντος, ὅτι ἡ Χριστιανὴ, ἄλλα ἐξελθοῦσα τοῦ καταφύγιου τῆς μονῆς, θέλει ἀναλαβεῖ τὴν πάλαι ποτὲ φωνὴν, νεώτερη καὶ ἀγαπῆν· ἐστοχάσθη δὲ ὅτι θέλει ἀπαγαγεῖν διὰ παντός τὸ τέκνον ἐκεῖνο μακρὰν τῶν ζοφερῶν αὐτῶν τοίχων, καὶ περιέμενον οὐτὸ ὑπὸ θλιβερῆς ἀνυπαμονητικῆς ταραχῆς μόνος. Μετ' ὀλίγον ἐλαφρὸν θῆμα ἤκούσθη εἰς τὴν πρὸ τὸ ἐντευκτήριον πύρρον, καὶ ὁ Γουλιέλμος, δρμήτης πρὸς τὴν θύραν, εὗρεν αὐτόθι τὴν Χριστιανὴν, τὴν ὁποῖαν δρῦρακτον πλέον δὲν ἐχέριζεν ἀπὸ τὸν θεῖόν τῆς.

— Φιλτάτη Χριστιανὴ μου, ἀνέκραξεν ὁ Γουλιέλμος, εἰμπορῶ λοιπὸν τῶρα νὰ σὲ ἀγκαλιῶ καὶ νὰ σὲ σπρίξω εἰς τὴν καρδίαν μου! ἔλα νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὸν τόπον μας, καὶ νὰ ἴδωμεν πάλιν τὴν οἰκίαν, εἰς τὴν ὁποῖαν συνεζήταμεν ὄλοι!

Ἡ Μάρθα ἦτον ὠχρότερα ἔτι ἢ κατὰ τὴν πρῶτην μετὰ τοῦ Γουλιέλμου συνέντευξιν· οὐδὲν αἰσθηματικὸν ὑπεφαίνετο ἐπὶ τοῦ ἀταράχου ἐκείνου προσώπου, ἐκτός μόνως ἴσως ἀθροῦς τινος θλίψεως. Ἡ δόκιμος παρέδωκε τὴν χεῖρα εἰς τὸν θεῖόν τῆς, ὅστις τὴν ὠδήγησεν πρὸς τὴν θύραν τῆς μονῆς· ἀλλ' ὅταν αἱ θύραι αὐταὶ ἠνεώχθησαν, αὐτὴ δὲ διηλθε τὸ κατώφλιον αὐτῶν, καὶ τὸ φῶς καὶ ὁ ἀνιμος προσέβλεπον

τὸ πρόσωπόν τῆς, ἡ νέα ἐκλονίσθη καὶ ἐστηρίχθη ἐπὶ τοῦ ἔξω τοίχου.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὁ ἥλιος, διασχίσας τὰ σύννεφα, ἐπέχυσεν τὰς χρυσὰς αὐτοῦ ἀκτῖνας εἰς τὴν πεδιάδα καὶ εἰς τὸ μικρὸν ὄρος· ὁ ἀῆρ ἦτο διαφανής, ὁ δὲ ἄριζων, ὁ συνήθως ὢν ἀχαρὶς καὶ μονότονος, προσέλαβεν ἀπὸ τοῦ φωτός καλλογὴν τιναν.

— Κύτταξε, κόρη μου, κύτταξε! εἶπεν ὁ Γουλιέλμος εἰς τὴν Χριστιανὴν, ἦτις ἔστειλε διαλογιζομένη ἀκίνητος καὶ ἀρρωγῶν, κύτταξε πόσον ἡ γῆ εἶναι ὠραία! πόσον γλυκὴς εἶναι ὁ ἀῆρ τὸν ὅποιον ἀναπνεύομεν! πόσον εὐχάριστον εἶναι να εἰμπορῆ τις ἐλευθέρως νὰ προβαῖνῃ πρὸς τὸν ἀγαπῆ αὐτὸν ὀρίζοντα.

— Ὁ θεός μου, ἀπήντησεν ἡ δόκιμος, πόσον ὠραῖος εἶναι ὁ οὐρανός! ἴδτε πῶς ὁ ἥλιος λάμπει ὑπερῶν τῶν κεφαλῶν μας! ἐν τῷ οὐρανῷ μέγιστα πέπει νὰ θαυμάζωμεν τὰς ἀκτῖνάς του, διότι ἐγγίσασαι τὴν γῆν, ἀποβαίνουσι θαμβοὶ καὶ ἀθροῖς.

Ὁ Γουλιέλμος παρέστρεψε τὴν Χριστιανὴν πρὸς τὴν περιμένουσαν αὐτὴν ἀμάραν, ἐκάθησε πλησίον τῆς καὶ αἱ ἴπαι εἰσῆσαν. Οἱ ὀρθαίμοι τῆς δοκίμου ἔμειναν πολλὴν ὥραν ἐπτηλωμένοι ἐπὶ τῶν τοίχων τῆς μονῆς τῆς· ἐπειτα δὲ ὅταν, διὰ τὰς περιτροπὰς τῆς ἰδοῦ, δὲν εἰμπόρετε πλέον νὰ τοῦ βλέπῃ, ἐκείσε τοῦς ὀρθαίμοις, ὡς ἂν ἤθελε νὰ κομηθῇ. Ἐπὶ τῆς ὀδοπορίας ταύτης, ὁ Γουλιέλμος ἐτήτησεν εἰς μίτην νὰ τὴν κατορθώσῃ νὰ λαλήσῃ ἢ νὰ ἐπυλογοῖσθε, ἀλλὰ δὲν ἤξευρε πλέον νὰ ἐκφράσῃ τοὺς συλλογισμοὺς τῆς· μέγας δὲ κατέβαλλεν αὐτὴν κάματος ὅταν τὴν ἠναγκαζόν νὰ ἀπαντήσῃ ἡ ζωὴ αὐτῆς ἀπατα συνεφορήθη ἐν τῷ βυθῷ τῆς ψυχῆς τῆς, καὶ, περιβληθεῖσα ἐν τῷ ἰματίον τοῦ μυστηρίου καὶ τῆς στήθης, αἰδὲν εἶχε νὰ κοινωθῇ πλέον εἰς τὸν ἔξω κόσμον. Ἐκ διαλειμμάτων μόνον ἐπιθάρσεν· — Ὅπόσον ἡ ἡμέρα εἶναι μακρὰ! τίποτε δὲν δικαιόπει τὰς ὥρας τῆς· οὐδένα ἤκουσα κώδωνα σήμερον.

Διηλθε δὲ τὸν δρόμον τοῦτον πλησίον τοῦ Γουλιέλμου, ὠρῆ καὶ ἀκίνητος, σιωπῶν καὶ μηχανικῶς εἰς αὐτόν ὑποτασσόμενος· ἀλλὰ, ὡς ἂν κάλυμμα ἤθελε κατέλθει ἐπὶ τῶν ὀρθαίμων αὐτῆς, δὲν εἶδεν οὐτε τὴν Ὀλίφιν τοῦ γέροντος, οὐτε τὴν γῶραν τῆς ὁποῖαν διέβαινε. Τελευτοῖον ἐφθασεν εἰς τὴν μικρὰν ἐρυθρόπλινθον οἰκίαν, ἡ ἀμὰ εἰ-ἤλθειν εἰς τὴν αὐλήν, τὴν ὁποῖαν ἤρχειν νὰ καλύπτῃ ἡδὴ γῶρος, ἡ δὲ Γωθῶν ἦ-θεν εἰς προ-ὑκάντησιν των.

— Καλῶς δεῖτατε, κυρία μου, ἐπιβύσιεν ἡ γραία.

Ἡ Μάρθα, σπικριζομένη ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ θεοῦ τῆς, εἰσῆλθεν, εἰς τὴν αἴθουσαν, ὅπου ἀλλοτε συνήρχετο ἡ εἰκογενεὰ τῶν Ἀμβέργων. Ἡ αἴθουσα αὕτη ἦτο ἐρημος καὶ ψυχρὰ, οὐδὲ βιβλίον, οὐδὲ ἐργόχειρον κανέν ἐνεσάνειν ὅτι κατακείσται· ἀποβαλοῦσα δὲ τοῦς ἀχάρους αὐτῆς οἰκήτορας, περιέμενε τοὺς ἄρους· πὰς γῶρος φαίνεται ἔχων ζωὴν τινα, τὴν ὁποῖαν προσλαμβάνει ἢ καταλείπει, καθόσον ἐργεσται πρὸς αὐτόν ἢ ἀπέσχεσται ἀπὸ αὐτοῦ. Ἡ Χριστιανὴ εἰσῆλθε βραδέως τὴν γιωστὴν ταύτην αἰθουσαν καὶ ἦλθε καὶ ἐκάθησεν ἐπὶ τῆς. Ἐβρας ἦτις ἔμεινα πλη

σίον τοῦ παραθύρου, τοῦ βλέποντος πρὸς τὸ λιβάδιον. Ἐκεῖ ἡ μήτηρ αὐτῆς ἐκίησεν εἰκοσιν ἔτη, ἐκεῖ ἡ παιδικὴ αὐτῆς ἡλικία διήλθε πλησίον τῆς Ἀννουγκιάτας.

Ὁ Γουλιέλμος, ἀνοίξας τὸ παράθυρον, τὴν ἔδειξε τὸ λιβάδιον, καὶ παρεκίε τὸν ποταμὸν καὶ τὰς ἰτέας. Ἡ Χριστιανὴ ἐκύτταξεν ἐν σιωπῇ, σπικρίζουσα τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῆς χειρὸς, καὶ σπικλώσασα τοὺς ὀρθαίμοις εἰς τὸν ὀρίζοντα. Ὁ Γουλιέλμος ἔμεινε πολλὴν ὥραν πλησίον τῆς, ἐπειτα ἐπέθηκε τὴν χεῖρα εἰς τὸν ὄμων τῆς Χριστιανῆς καὶ τὴν ἐκάλεσεν ἰλαρῶς· αὐτὴ δ' ἠγέρθη. Τὴν εἶπε νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ τὸν ἡκολούθησε. Τότε ἀνέστησαν τὴν ζυλίην κλίμακα, διηλθον τὴν μικρὰν πύρρον, καὶ ὁ Γουλιέλμος ἀνοίξας μίαν θύραν,

— Τὸ δωμάτιον τῆς μητρὸς σου, εἶπε πρὸς τὴν Χριστιανὴν.

Ἡ δόκιμος ἐπροχώρησεν ὀλίγον, ἐπειτα δὲ ἐστάθη ἐν τῷ μέσῳ τοῦ δωματίου, δάκρυα ἔβρασαν ἀπὸ τῶν ὀρθαίμων τῆς, καὶ, σταυρώσασα τὰς χεῖρας, προσηύχθη.

— Κόρη μου, τὴν εἶπεν ὁ Γουλιέλμος, ἡ ἱερὰ ἐκείνη ψυχὴ θερμῶς ἐπέθηκε τὴν εὐτυχίαν σου.

— Καὶ τὴν ἐπέτυχεν, ἀπήντησεν ἡ δόκιμος.

— Ὁ γέρον ἠσθάνθη ἐαυτὸν ὑπὸ ὀρανηφόρον προσβληθέντα θλίψεως· ἐδοκίμειν ὅτι σπρίγει εἰς τὴν καρδίαν του νεκρὸν, εἰς τὴν ὁποῖαν ἡ ἀγάπη του δὲν μετέδιδεν οὐτε πνοήν, οὐτε θερμότητα.

Ἡ Μάρθα ἐπληρίσκειν εἰς τὴν κλίσην τῆς μητρὸς τῆς, ἐγονυπέτησε καὶ ἐπέθηκε τὰ χεῖλη τῆς ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον, τὸ ἴσοιον ἐστήριξε ὀρθοῦσαν τὴν Ἀννουγκιάταν.

— Μητέρα μου, μητέρα μου, μετ' ὀλίγον θὰ σὲ ἴδω, ἐπιθύρισην.

Ὁ Γουλιέλμος ἀνετριχίασε, καὶ ἀπαγαγὼν τὴν Χριστιανὴν ἔβρασε αὐτὴν εἰς τὸ παλαιὸν αὐτῆς μικρὸν δωμάτιον· ἐκεῖ ἔστεικεν ἀκόμη ἡ ὑπὸ λευκῶν παρακεταματίων περιβλημένη κλίση· ἡ κιθῶρα ἐκρέματο εἰς τὴν τοίχον, τὸ ἀγαπητὰ τῆς Χριστιανῆς βιβλίον ἐπλήρου τῆς θέσεως τῆς μικρῆς ζυλίης βιβλιοθήκης τῆς· τὸ παράθυρον ἦτον ἀνοικτὸν καὶ ἀπὸ αὐτοῦ ἐφαίνοντο οἱ ἴπαι καὶ ὁ ποταμός. Ἀλλ' ἡ Μάρθα τίποτε ἀπὸ δὲ αὐτὰ δὲν ἐκύτταξεν. Ὁ ἔβλινος σταυρός ἦτον ἐπὶ ἐπὶ τοῦ τοίχου πρὸς τοῦτον ἔβραμεν ἡ Χριστιανὴ καὶ γενικλιθίασα, μὰλλον δὲ καταπεσῶσα, ἐστήριξε τὴν κεφαλὴν εἰς τοῦς πόδας τοῦ ἴσοιου. ἔκλεισε τοὺς ὀρθαίμοις, καὶ ἀνίπνευσεν, ὡς ἂν εὐροῦσα ἀνεσιν μετὰ κέπ· μακρὸν. Δὲν ἐκύτταξε δὲ τίποτε, οὐδὲ τὸ κάλυμμα ἐκείνο τῆς παιδικῆς τῆς ἡλικίας, οὐδὲ τὸν ἴσον τὸν ἴσοιον τσοῦκὶς διηλθεν, οὐδὲ τὸν πρῶτον τῶν ἐρώτων αὐτῆς ποταμὸν ἀλλὰ παρέμεινε σπικρίζουσα τὴν κεφαλὴν εἰς τοὺς πόδας τοῦ Χριστοῦ, ὡς ἔσορτος ἀνευρίσκων τὴν πατρίδα αὐτῆς, ὡς ναυτῆς ἐπιστρέφων εἰς τὸν λῆνον.

Ὁ δὲ Γουλιέλμος, ἐρῶς ἀνώγειον τῆς ἰστάμενος καὶ δανρῶν, τὴν ἐκύτταξεν ἐν σιωπῇ· παρεκίε ἡ Γωθῶν ἐσπῶγγιζε μετὰ τὸ περιβῶμα τῆς τοῦς ὀρθαίμοις αὐ-

της. Πολλοί παρήλθον ούτως ὄρα· τὸ ὄρολόγιον τῆς πατρικῆς οἰκίας ἐσήμανε· τὰ πτηνὰ τοῦ κήπου ἐκελεύθησαν· τὰ δένδρα ἐγόγγυον ὑπὸ τοῦ ἀνέμου κατακλιθέντα· ἀνωθεν τοῦ περιστερώδους, αἱ τρυγῶνες ἐτρύξαν· ἐν τῇ ὀπισθία αὐτῆς, ὁ ἀλέκτωρ ἐφώνησεν· ἀλλ' ἅπαντες οἱ ἀγαπητοὶ αὐτοὶ ἦχοι, οἱ συνδεδεμένοι μετὰ τοῦ τόπου ἐν ᾧ ἐγεννήθημεν, δὲν ἤδυνήθησαν νὰ ἀποσπάσωσι τὴν Μάρθην ἀπὸ τὴν συλλογὴν τῆς.

Ὁ Γουλιέλμος ἀπαμακρύνθη μὲ καρδίαν πληγωμένην, καὶ κατέβη μόνος εἰς τὴν αἴθουσαν. Ἐμείνει δὲ αὐτῷ πολλὴν ὥραν κεκυρῶς, εἰς κατηρεῖς θεοθυσιμένους ἐκείνους, συλλογιζόμενος τὰ ἀγαπητὰ αὐτοῦ ὄντα, τὰ διὰ παντός μακρυθέντα, ἔπειτα δὲ καὶ τὰ ἄλλα, τὰ παρακείμενα μὲν, ἀπόντα δ' ἐπιμέλλον. Αἰφνης ἠκούσθησαν βήματα ἐσπευσμένα καὶ νέος ἀνθρώπος εἰσελθὼν, ἐβρίβη εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Γουλιέλμου.

— Ὡς ἔβριβε! τὸν εἶπεν ὁ γέρον, σὲ περιέμενα.
— Χριστίνα! Χριστίνα! ἔκραζεν ὁ Ἐρβερτος· ποῦ εἶναι ἡ Χριστίνα; Κύριέ μου, μήπως ὄνειρεύομαι; Ὁ κύριος Ἀμβέρτης μὲ δίδει τῷ ὄντι τὴν Χριστίναν; . . . Βλέπω πάλιν τὴν πατρίδα μου καὶ ἡ Χριστίνα μὲ ἀποδίδεται . . .

— Ὁ Κάρολος Ἀμβέρτης σὲ τὴν ἀποδίδει· ἀλλ' ὁ Θεὸς σὲ τὴν ἀποποιεῖται, ἀπήνησε κατηρεῶς ὁ Γουλιέλμος.

Τότε ὁ Γουλιέλμος διηγῆθη εἰς τὸν Ἐρβερτον τὴν συνέβη ἐν τῇ μονῇ καὶ τί ἐν τῇ ἐρυθροπλίνθινῳ οἰκίᾳ· τὸν εἶπε λεπτομερῶς ὅλα τὰ διατρέξαντα, καὶ ἐπανελάβε μυστικῶς αὐτὰ χωρὶς νὰ δυνηθῇ νὰ δώσῃ εἰς τὸν Ἐρβερτον νὰ ἐνοήσῃ τὴν θλιβεράν ἀλήθειαν.

— Δὲν εἶναι δυνατόν! ἐπανελάμβανεν ὁ νέος μὲ τόνον, ἂν ἡ Χριστίνα ζῆ, ἂν ἡ Χριστίνα ἦναι ἐδῶ, μία λέξις τοῦ φίλου τῆς ἀρκεῖ διὰ νὰ ἀποκριθῇ.

— Εἶθε! ἀνέκραξεν ὁ Γουλιέλμος, εἶθε! ἄλλην ἐλπίδα ἀπὸ σὲ δὲν ἔχω· εἶθε νὰ τὴν εὑρωμεν.

Ὁ Ἐρβερτος ἀνέβη κατεσπασμένως τὴν κλίμακα· διότι ἡ μεστὴ ἀγάπης καρδία του δὲν εἶχε τόπον διὰ φόβον, οὐδὲ ἠδύνατο νὰ φαντασθῇ τὴν Χριστίναν ἐλευθεράν, εἰμὴ ὡς ἐτοιμὴν νὰ γίνῃ σύζυγός του. Ὁθεν ὁρμήσας πρὸς τὸ δωμάτιον αὐτῆς, ἤνοιξε βιαίως τὴν θύραν· ἀλλὰ, ὡς εἰ ἐμβρόντητος, ἐμείνεν ἀκίνητος ἐπὶ τῆς φθίας τῆς θύρας ἐκείνης. Ἡ ἡμέρα προηγήγινεν εἰς τὸ τέρας αὐτῆς καὶ αἱ τελευταῖαι τῆς ἀκτίνες ἐφώτιζον τὴν Μάρθην, ὡς σκιάν λευκὴν ἀναφανομένην ἐν μέσῳ τοῦ σκότους τοῦ ἐπιλοίπου δωματίου. Ἦτο δὲ εἰσέτι γονυπετής, εἶχε τὴν κεφαλὴν ἐστηρικμένην εἰς τοὺς πόδας τοῦ Χριστοῦ καὶ τὸ λεπτὸν αὐτῆς σῶμα ἐχάιετο εἰς τὰ διπλώματα τῶν μοναστικῶν ἐνδυμάτων τῆς.

Ἡ νέα δὲν ἤκουσε τὸν κρότον τῆς ἀνοιγομένης θύρας.

Ὁ δ' Ἐρβερτος τὴν ἐκύτταξε πολλὴν ὥραν καὶ χεῖμαρδός δακρύων ἐξώρμησεν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν του. Ὁ Γουλιέλμος ἔλαβε τὴν χεῖρα τοῦ νέου καὶ τὴν ἐφιγξεν ἐν σιωπῇ.

— Κύριέ μου, ἐπιθύρισε ὁ Ἐρβερτος, φοβοῦμαι!

Καὶ Ὡς αὐτὴ δὲν εἶναι ἡ Χριστίνα μου! . . . Σκέπτε ἀπὸ τῆς γῆς; ἐξελεθούσα ἢ ἀγγελὸς ἐξ οὐρανοῦ καταβάς ἐλαβε τὴν θέσιν τῆς . . .

— Ὅχι, δὲν εἶναι πλέον αὐτὴ ἡ Χριστίνα, ἀπὴνησε κατηρεῶς ὁ Γουλιέλμος.

Μετὰ δὲ τινῶν στιγμῶν ὁλβερῶς διαλογισμοῦς, ὁ Ἐρβερτος ἀνέκραξε.— Χριστίνα, φιλιτάτη Χριστίνα! . . .

Ἡ δόκιμος, ἀκούσασα τὴν φωνὴν ταύτην, ἀνταρτίχασε καὶ, ἐγερθεῖσα δ.θ. ἀπήνησεν.— Ἐρβερτε! . . .

Καθὼς πάλαι ποτέ, ἀκούσασα τὸν φίλον τῆς λεγόντα.— Χριστίνα! ἡ Μάρθα ἀπεκρίθη.— Ἐρβερτε!

Ἡ καρδία τοῦ νέου ἐτύπησε δυνατὰ· καὶ ὁρμήσας πρὸς τὴν δόκιμον, καὶ λαθὼν τὰς χεῖράς τῆς.

— Ἰδοὺ ἐγώ, ἰδοὺ ὁ Ἐρβερτος! ἀνέκραξε, γονυπετήσας ἐνώπιόν τῆς.

Ἡ δόκιμος ἐστήσεν ἐπ' αὐτοῦ τοὺς μεγαλοῦς αὐτῆς καὶ μέλανα; ὀφθαλμοὺς, τὸν ἐκύτταξε πολλὴν ὥραν, καὶ ἰλαρὸν ἐρούθημα διήλθεν ἐπὶ τοῦ μετώπου τῆς, ἔπειτα ἀπέβη πάλιν κάτωχρος καὶ εἶπε πρῶτος πρὸς τὸν Ἐρβερτον.

— Δὲν ἤλπιζα νὰ σὲ ἰδῶ πλέον ἐπὶ γῆς.

— Φιλιτάτη Χριστίνα, ἐπῆθαμεν πολλὰ καὶ πολλὰ ἐχούσαμεν δάκρυα· ἀλλ' ἰδοὺ εὐτυχεῖς ἡμέραι ἀνατέλλουσι ἴλιος δι' ἡμᾶς! Φίλη καὶ μνηστῆ μου, δὲν θέλωμεν πλέον χωρισθῆ.

Ἡ Μάρθα, ἀποσπάσασα μὲ βίαν τὰς χεῖράς τῆς ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ Ἐρβερτου, κατέφυγε πρὸς τὸν Χριστόν.

— Εἶμαι μνηστῆ τοῦ Κυρίου, ἐπιθύρισε μὲ φωνὴν τρέμουσαν, καὶ μὲ περιμένει.

Ὁ Ἐρβερτος ἀπῆκε φωνὴν θλίψεως.

— Ὡς Χριστίνα, φιλιτάτη Χριστίνα! ἐνθυμήσου τοὺς ὄρκους μας, τὰς ὑποσχέσεις μας, τοὺς ἐρωτῆς μας, τὰ δάκρυά μας, τὰς ἐλπίδας μας. Μὲ ἀφῆσες ὀνύουσα ὅτι θέλεις μὲ ἀγαπᾶσαι διὰ παντός. Χριστίνα, ἐάν δὲν θέλῃς ν' ἀποδώσω ἀπὸ τὴν ἀπελπισίαν μου, ἐνθυμήσου τὸ παρελθόν!

Ἡ Μάρθα διέμεινεν ἀτενίζουσα τὸν σταυρὸν καὶ ὀψώνουσα πρὸς αὐτὸν τὰς σπασμοδικῶς ἠνωμένας αὐτῆς χεῖρας.

— Θεέ μου, ἐπιθύρισε, λάλησε πρὸς τὴν καρδίαν του, καθὼς ἐλάλησες πρὸς τὴν ἐδικὴν μου· ὁ Ἐρβερτος ἔχει εὐγενῆ ψυχὴν, ἀξίαν νὰ σὲ ἀγαπᾶσαι· καὶ ἐπειδὴ εἶναι ἰσχυρότερός μου, θέλει δυνηθῆ νὰ ζῆσῃ, καὶ ἀφοῦ πολλὰ ἔχουσε δάκρυα . . . Θεέ μου, παρηγόρησέ τον . . .

— Χριστίνα μου, ἀγάπη μου! Ἐσὺ, τὴν ὁποίαν πρῶτην καὶ μόνην ἐπὶ τοσοῦτον χωρισμῶν διάστημα ἐλάτρευσα! Χριστίνα, τὸ μόνον ἀγαθόν, ἡ μόνη ἐλπίς τῆς ζωῆς μου! Ὅσα μ' ἀφῆσας τοιουτοτρόπως; ἡ καρδία σου, ἥτις ἦτο ὅλη ἐδική μου, ἐκλείσθη διὰ παντός εἰς ἐμέ;

Ἡ δόκιμος, ἔχουσα τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐστραυμένους πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ τὰς χεῖρας κέλυτος ἐσταυρωμένας, ὡς ἂν μὴ γινώσκουσα ἤθῃ νὰ ἐμιλήσῃ εἰμὴ εἰς μόνον τὸν Θεόν, ἀπήνησεν πρῶτος.

— Θεέ μου, πῶς καὶ πῶς ἐπῆσθον ἀγῶ! Ἐπίχουρον λοιπὸν ἐκ' αὐτοῦ τὸ βλάστημα, δι' οὗ ἐθεράπηνες

τὰς πληγὰς μου! Καὶ καταλείπων αὐτῶ τὴν ζωὴν, λάβε τὴν ψυχὴν του, καθὼς ἔλαβες τὴν ἐδικὴν μου ψυχὴν· δὲ; αὐτῶ τὴν ἀγαθὴν ἐκείνην εἰρήνην, τὴν εὐλογούσαν τὰ ἐκλεκτὰ σου τέκνα.

— Ὡς Χριστίνα, φιλιτάτη Χριστίνα! ἀνέκραξεν ὁ Ἐρβερτος, ἀρπαζῶν πάλιν τὰς χεῖρας τῆς Μάρθας, κύτταξέ με ὀλίγοι, γύριτε τὰ ματιὰ σου πρὸς ἐμέ. Ἰδὲ τὰ δάκρυά μου! Φίλη τῆς καρδίας μου. μὲ φαίνεται ὅτι ὑπνώτεις. . . Ἐξύβνησε! δὲν ἐνθυμῶμαι πλέον τὰς γλυκεῖας συνεντεύξεις μας; τὰς κατακεκλιμένας πρὸς τὸ βῆμα ἱεῶς; τὸ ἀκάτιόν μου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐπλευσάμεν νύκτα δόλοκληρον, ὀνειρευόμενοι τὴν εὐτυχίαν τοῦ νὰ συζήσωμεν μαζί; Κύτταξέ, κύτταξέ! . . . Ἡ σελήνη ἀνέτελλε, καθὼς ἀνατέλλει τὴν στιγμὴν αὐτὴν. Ἡ νύξ ἦτο ὡραία ὅσον ὡραία εἶναι ἡ παρῶσα νύξ. Ἐβίμεθα πλησίον ὁ εἶς τοῦ ἄλλου, καθὼς τώρα εἶμαι πλησίον σου ἀλλὰ τότε μὰς ἐχώρισαν, καὶ τώρα εἰμποροῦμεν νὰ μείνωμεν μαζί . . . Χριστίνα, δὲν μὲ ἀγαπᾶς πλέον; τὰ ἐλητηρώσασαι ὅλα;

Ἐπληθίσασε δὲ καὶ ὁ Γουλιέλμος, καὶ ἔλαβε τὴν μίαν τῶν χειρῶν τῆς.

— Τέκνον μου περιπόθητον, εἶπε· σὲ καθικετεύομεν νὰ μὴ μὰς ἐγκαταλίπῃς ἀπὸ σὲ περιμένοντες τὴν εὐτυχίαν μας· μείνε μαζί μας Χριστίνα.

Ἡ δόκιμος, ἔχουσα τὴν μίαν χεῖρα εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Ἐρβερτου, τὴν ἄλλην εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Γουλιέλμου, ἐπιθύρισε βραδέως.

— Τὸ σῶμα τὸ ἀναπαυόμενον εἰς τὸν τάφον δὲν ἀνασηκόνει τὸν λίθον αὐτοῦ διὰ νὰ ἐπανεέλθῃ εἰς τὸν κόσμον ἢ ψυχὴ ἢ κατεδούσα τὸν οὐρανὸν δὲν κατέρχεται ἀπὸ αὐτοῦ διὰ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν γῆν· τὸ πλάσμα τοῦ Κυρίου εἰς δ ὁ Θεὸς εἶπε· « Ἐστὸ μνηστῆ τοῦ Ἰησοῦ » δὲν ἐγκαταλείπει τὸν Ἰησοῦν διὰ νὰ ἐνωθῇ μὲ ἀνθρώπον . . . ἢ δὲ μετ' ὁ ἴσον μέλλουσα νὰ ἀποθάνῃ πρέπει ν' ἀποστρέψῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀπὸ τῶν στοργῶν τοῦ βίου . . .

— Ἐρβερτε, ἀνέκραξεν ὁ Γουλιέλμος, σιώπα! σιωπήσωμεν! φοβοῦμαι . . . Μόλις αἰθνόνομα: τὴν σφυγμὸν τῆς πᾶλλοντα ὑπὸ τοῦ δακτύλου μου! . . . Μὲ φαίνεται ὡχροτέρα ἐτι παρ' ὅτι ἦτο ὅτε μ' ἐπεφάνη κατὰ πρῶτον ὀπισθεν τοῦ δρυφάκετου τῆς μονῆς· οἱ λόγοι μας τὴν θλίβουν . . . Ἀρκεῖ Ἐρβερτε, ἀρκεῖ! Κάλλιον νὰ ἀποδώσωμεν αὐτὴν τῷ Θεῷ ἐπὶ γῆς, ἢ νὰ τὴν ἐκπέμφωμεν αὐτῶ εἰς οὐρανοῦς . . .

— Κόρη μου, προσέθηκεν ὁ Γουλιέλμος ἐπιθέτων εἰς τὸν ὄμῶν του τὴν ἀψυχον σχεδὸν κεφαλὴν τῆς Μάρθας, κόρη μου, σύνελθε εἰς ἐμαυτὴν, μὴ κλείσῃς οὕτω τοὺς ὀφθαλμοὺς σου.

Καὶ ὁ γέρον ἐσφιγγε τὴν νέαν εἰς τὴν καρδίαν του, ὡς μήτηρ ἀγκαλιάζουσα τὸ τέκνον τῆς.

— Σύνελθε εἰς ἐμαυτὴν, ἐπανελάβε· καὶ σὲ ἐπαναφέρω εἰς τὸν αἶκον τοῦ Κυρίου.

Ἡ Μάρθα ἐστήσεν ἐπὶ τοῦ θείου τῆς βλεψίμα θλιβερόν καὶ γλυκὺ ἢ χεῖρ τῆς ἐσφιγγε ἀσθενῶς τὴν χεῖρα τοῦ γέροντος, στραφίσα δὲ πρὸς τὸν Ἐρβερτον.

— Ἐσὺ, Ἐρβερτε, εἶπε μὲ φωνὴν μόλις ἀκουσέ-

νήν, ἐσὺ ὁ μέλλων νὰ ζῆσῃς, μὴ τὸν ἐγκαταλείπῃς.

— Χριστίνα, ἀνέκραξεν ὁ Ἐρβερτος, γονυπετῶν ἐνώπιον τῆς μνηστῆς τοῦ Χριστοῦ· ὁ δὲ χωρισθῶμεν λοιπὸν διὰ παντός;

Ἡ δόκιμος ὤψωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν οὐρανόν.

— Ὅχι διὰ παντός! ἀπήνησεν.

— Σιώπα, Ἐρβερτε, σιώπα πλέον! ἀνέκραξεν ὁ Γουλιέλμος. Ἀφήσωμεν τὴν νέαν αὐτὴν ἐν εἰρήνῃ· γεννηθῆτω τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ! . . . Κλίνομεν τὰς κεφαλὰς ἡμῶν. Ὡς φιλιτάτη Χριστίνα, οἱ ὀλίγοι σου ἐμαυτοὶ φοικτὰς ὑπέστησαν δοκιμασίας. Ὁ Θεὸς φαίνεται δὲν ἤθελε νὰ ἔλθῃς εἰς τὴν γῆν αὐτὴν, δὲν ὤρισε τὴν θέσιν σου ἐν αὐτῇ, καὶ σὲ ἀνακλεῖ εἰς ἐαυτὸν διὰ νὰ μὴ σὲ ἀφήσῃ ἐπ' αὐτῆς . . . Ὅταν ὅλοι σὲ ἐγκατελίπομεν, ὁ Θεὸς μόνος ἦλθεν εἰς βοήθειάν σου· ἡ ἀγάπη του δὲν εἶν' ἐφήμερος. Μείνε λοιπὸν παρὰ τῷ Θεῷ; . . . καὶ εἶθε, ἐν τῇ εὐπλοαγίᾳ αὐτοῦ, μὴ σὲ ὀληθῆσῃ πληγίστερον ἐτι εἰς ἐαυτὸν! . . . Σὲ ἀφίνω, Χριστίνα μου· πορεύου ἐν εἰρήνῃ εἰς τὸ ἱερὸν καταλύμα σου καὶ προσεύχου ὑπὲρ ἡμῶν, κόρη μου . . .

Μετὰ τινὰς ἡμέρας, αἱ θύραι τῆς μονῆς ἠνεώχθησαν διὰ νὰ ὑποδεχθῶσι τὴν ἀδελφὴν Μάρθην, καὶ τὴν φορῶν αὐτὴν ἐμελλαν νὰ κλεισθῶσιν ὀπισθεν τῆς διὰ παντός.

Ἡ δόκιμος μόλις ἠδυνήθη ἀπὸ τὴν ἀδυναμίαν τῆς νὰ διέλθῃ τὰς παρῶδους τῆς μονῆς, καὶ ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ ἱεροῦ. Ἡ ἠγουμένη ἦλθε πάλιν πλησίον τῆς εἰς τὴν κρίσιμον ἐκείνην στιγμὴν.

— Ὡς μήτηρ μου! ἀνέκραξεν ἡ Χριστίνα, ἥτις, ἀνευροῦσα τὰ δάκρυα αὐτῆς ἐκλαυσε, καθὼς ἐκλαίεν ἐν τῇ παιδικῇ τῆς ηλικίᾳ, τὸν εἶδα καὶ τὸν ἄφρα! . . .

— Ἰδοὺ ἐγώ, Κύριε, ἰδοὺ ἐγώ! Πιστὴ εἰς τὰς καθομολογίας μου, περιμένω τὸν στέφανον, δεξιὸς θέλει μὲ καθαγιαίνει ὡς νύμφην σου. Ἡ φωνὴ σου μόνη θέλει τοῦ λοιποῦ ἠχῆσαι εἰς τὰς ἀκοὰς μου· θέλω διατελέσει αἰνοῦσά σε, καὶ κροσσυχομένη, καὶ ὑπηρετοῦτά σε μέχρι τέλους τῆς ζωῆς μου . . . Μήτηρ μου, εἰπέτε νὰ ἐτοιμάσωσι τὸν σάγγηρον γιγῶνα, τὸν λευκὸν στέφανον, τὸν ἀργυροῦν σταυρὸν, τὸν ὄπισθεν ὁ βερῦς· θέλει μὲ δώσει ἐν ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ, εἶμαι ἐτοίμη.

— Κόρη μου, ἀπήνησεν ἡ ἠγουμένη, εἶσαι, βλέπω, ἀσθενὴς καὶ ἐξηντημένη ἀπὸ τσοσῶτων κλονισμῶν· δὲν εἶναι καλὸν νὰ ἀναβληθῇ ἡ τελετὴ τῆς χειροτονίας σου;

— Ὅχι, μήτις μου! δὲν μὴ τὴν ἀναβλάσσει, διότι θέλω ν' ἀποδώσω ὄνομα τοῦ Κυρίου! . . . Ὁ δὲ καιρὸς ἐπέγειρε! ἀπήνησεν ἡ ἀδελφὴ Μάρθα.

ΝΑΙ Ή ΟΧΙ.

Διήγημα.

(Μετάφρασις).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Ἡ Ἐπαυλίς.

Οὐ μακρὰν τοῦ Μονάχου ὑπῆρχε μικρὰ Ἐπαυλίς· οἶα κατασκευάζει αὐτὴν ἡ φινταρία ὀκτωκαιδεκάτου νέου, ὀνειρευομένου εὐδαιμονίαν ἀνέφελον καὶ ἀτελεύτητον παρὰ συζύγῳ νέῳ καὶ ἀγαπητῇ. Οὐδὲν τῶν ὄσων ἠγάπησαν ὁ Γεώργιος καὶ ὁ Ρουσσὸς ἐλείπεν ἀπὸ τῆν Ἐπαυλιν ταύτην· ἡ στεγὰς τῶν λευκῶν, ὁ κήκος, αἱ πράξινοι κηκλιδοθυρίδες (ζαλουζιες) καὶ αἱ ἀγάλαι τῶν περιστερῶν αἱ περιπτάμεναι εἰς τοὺς παρακειμένους ἀγρούς, ἐπὶ τῆς στέγης καὶ πρὸ τῆς θύρας τὴν θύραν ταύτην ἦλθε νὰ ἀνοίξῃ ἀπὸ τρικοντούτης περίπου, καθ' ἣν στιγμὴν ὁ δῦον ἥλιος ἐπέχει τὴν λαμπροτάτην αὐτοῦ ἀγλῆν εἰς τὰ παραθύρα, τὰ ὀκτώ, ἠτανκλωτὰ πολυτρόπως τὰς ἀκτῖνας ἐκείνας· ὁμοίῳ γιγαντιαίῳ ἀδαμαντίνου καὶ σαπφειρίνου πλάκας. Ἄμα δὲ κρούσαντος τοῦ πλήκτρον, γυνὴ νέη ἐπιφανῆ καὶ διελευθερὰ μὲν ἦδη τὴν πρώτην νεότητά· ἀλλὰ σώζουσα οὐδὲν ἔτι καλλοῦν καθάδην, εὐρυθυμον καὶ χαρίετταν, ἦλθ, καὶ ἀνοίξατα, εἰσῆγαγε μετὰ σπουδῆς τὸν προερχόμενον.

— Καθμίνα! ἀνέκραξε, τί εἶπες τώρα εἰς μὴνας; Μήπως διότι ὁ σύζυγός μου σ' ἀγαπᾷ μὲ τόσῃ στερῆν, καὶ ἐγὼ ἐπίσης, μήπως δ' ἀ τοῦτο ἀρίνει, νὰ παύσῃται τσοῦτος χρόνος χωρὶς νὰ ἀίρησαι τὸ βεβηλὸν διαστήμα τὸ διαχωρίζον τὸ Μονάχον ἀπὸ τὴν Ἐπαυλιν μας; Ἀλλὰ πόσον εἶται ὠχρὸς! μὴν τὴν χῆ καὶ ἠσθέντες; ἢ εἰσὶ καμμίαν λύτην; Ἄν σὲ συνέθητι τοιοῦτον, ἐπρεπεῖν εἶτι μᾶλλον νὰ ἐλθῃς νὰ ἰδῇς τοῦ φίλου σου, νὰ καθίης παρὰ τῆ ἐστία τῶν καὶ τὴν τράπεζάν των, νὰ ἀναπαύσῃς τὴν κεφαλὴν σου ὑπὸ τὴν στέγην των, καὶ νὰ σπείρῃς τὰς χεῖράς των εἰς τὰς χεῖράς σου. Καθίσε, Ἄνδρα, καθίσε· σὶ εὐχάριστῶ πίνετε δ' ἀ τὴν ἐπίσκεψίν σου. Ὅσο βραδείον κ' ἴδῃ ἦτον, καλῶς ἦλθε.

Ὁ Ἄνδρας ἐκάθισεν, ἐσπόμενος τὸν ἰδρωτὰ ὅστις ἔβρεχε τὸ μέτωπόν του, καὶ περ ὄρασε· αἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν φινταρία, καὶ ἐμαρτύρει ὅτι εἶχε διὰ τὴν ταράχην τοῦ πνεύματός του, πειρατῆται, χωρὶς νὰ τὸ αἰσθάνῃ, μὲ πολλὴν ταχύτητα. Ἐπειτα περιέφερε τὰ βλέμματα τριῶν του, μέχρις οὗ τὰ ἀήγα· ἐν εἰς τὴν ὀκυρῶν τῆς οἰκίας, ἥτις ἐνησυχολοίει εἰς τὸ νὰ κατασκευάζῃ μὲ τὰς ἰδίας αὐτῆς μαντῆς καὶ λινῆς· χεῖρας ζωαρχικῶν λαμπρῶν καὶ ὀρεκτικῶν, τοῦ ὁποῦ αἱ κίτριαι πλευρῆ, κοικιλώμεναι ὑπὸ μύρων σταφίδων, ὁμοίῳ καλλίστου στικτῶν κήρυκον. Ὁ ἄλλος ἐπέναθεν, ἐμειδίσατο καὶ κατ' ὀλίγον τὸ κατηγῆς καὶ μελαγχολικῶν μέτωπόν του ἀπέθη αἰθριώτερον, γαληνιώτερον καὶ ὡς ἂν ἐ-

φωτισθῆ ὑπὸ ἀκτῖνος πίστεως καὶ ἐλπίδος. Ἡ δὲ τῶ ὀκυρῶν καὶ εὐγενούς ἐκείνου κλάσματος, ἡ ἀγγελικὴ ἀταραξία τοῦ προσώπου τῆς καὶ ἡ χάρις τῶν ἐλαχίστων αὐτῆς κινήσεων κατένυγον τὴν καρδίαν του καὶ τὴν ἐπλήρουσαν εὐδαιμονίας καὶ εὐλαθείας.

— Εἶναι καὶ ἐκείνη ἐπίσης νόστιμος! Ὁ ἄλλος βέβαια ἐπίσης καλὴ! ἀνέκραξεν.

Καὶ ἐνῶ ἡ χάριστα ὀκυρῶν ἐστρέφετο πρὸς τὸν Ἄνδραν διὰ νὰ τὸν ἐρωτήσῃ τί σημαίνει οἱ λόγοι αὐτοῦ, ἠκούσθη εἰς τὴν θύραν κυνὸς ὕλαγμός καὶ φωνὴ ζωηρὰ καὶ εὐθυμὸς λέγουσα·

— Ἄνοιξε, Μαρία, ἀνοιξε! δὲν εἶμαι μόνος.

Ἡ Μαρία ἔδραμεν, ἠνοιξε καὶ εἰ ἦλθεν ὁ σύζυγός τῆς μετὰ ξένου τινοῦ· τὸν ὁποῖον ἐστήριξε, πληγωμένον ὄντα. Ἐπειδὴ δ' ἐκείνη ὠχρῆσατο καὶ ἀνησύχη·

— Μὴν ἀνησυχεῖς, καλὴ μου Μαρία, ἀνέλασεν ἡ σπαζόμενος τὸ λευκὸν καὶ καθαρὸν τῆς γυναικὸς τοῦ μέτωπον μὴ φοβῆσαι, ἡ πληγὴ τοῦ κυρίου δὲν εἶναι ἐκτείνουσα· ἐκτύπησε τὴν κνήμην του, ἀναβαλὼν βράχον τινα.

— Καὶ κρημνίζομενος εἰς βράχον ὅπου ἦθελ' ἔπιπαι, εἰν δὲν ἐκινδυνεύετε τὴν ζωὴν σας ἐξαγονίσει ἀπὸ αὐτοῦ, προσέθηεν ὁ ἀγνωστός, ἔστις ἐραίνετο πεντηκοντούτης περίπου καὶ γηράσας ὑπὸ τῶν φροντίδων καὶ τῶν κόπων πολὺ μᾶλλον ἢ ὑπὸ τοῦ χόλου· διότι ὁ κύριος τῆς οἰκίας, ἂν καὶ μὴ ἴδῃ νεώτερος, εἶχε θαλερότητα τῆς ὁποίας ἴσχυος δὲν ἐπίωξτο εἰς τὸν ξένον. Ἡ Μαρία ὕψωθεν εἰς τὸν Γεώργιον ὀρθοῦν καὶ πλήρεις δακρυῶν καὶ θουμασμοῦ, καὶ ἔρχην νὰ περιποιηθῆ τὴν πληγὴν τοῦ νεοῦ αὐτοῦ ξένου, πληγὴν ἥτις ἦτο τῶν ὀντι ὀδυνηρὰ μᾶλλον ἢ ἐκτείνουσα.

— Ἔχετε ἀνάγκην πέντε ἢ ἕξ ἡμερῶν ἀπολύτου ἀναπαύσεως, εἶπεν, ἀπὸ τοῦ ἐτελείωσε τὴν ἐγγερμὴν ταύτην μὲ τὴν δεξιότητά τοῦ ἐπιτηδειοῦτος χειρογράφου. Ὁ ἄλλος μείνιτε λοιπὸν ἐδῶ εἰς ἔθρον αὐτὸ τὸ διαστήμα, εἰς ἰατρικὴν διαταγὴν μου. Ἐπειτα ὅσ' ἴδωται πρῶτον ἡμέρας θέλετε δώσει εἰς τὸς φίλους σας, ὁμοίως ἐλπίζω δὲ θέλετε εὐαρεστηθῆ νὰ μᾶς θαυμάσετε ὡς τοιοῦτους.

— Καὶ σὶ; θεωρῶ ἦδη. Ναι, δὲν εἶμπορῶ εἶτι νὰ σᾶς ὀμασῶ φίλους μου, ἀνέκραξε! καὶ ὄμως δὲ πιστεύω πλέον εἰς τὴν φιλίαν, καθὼς οὗτε εἰς τὴν ἰατρούριαν!

— Ἄ! μὴν ἐκτρέτε τοιοῦτους λόγους εἰς τόσον ἄπου ἐπικρατεῖ ἡ εὐτυχία καὶ ἡ ἀγάπη, εἶπεν ἐκείνη ἐπιθέτουσα τὴν δακτυλὸν εἰς τὰ χεῖλη του. Σὰς ἔπαγαρεύω δὲ, καὶ ὡς ἰατρός, τὰς πικρὰς καὶ κατὰ σῆς ἰδέας. Ἄς καθήσωμεν εἰς τὴν τράπεζαν, ὁμοίως ἰδοῦ ἔφεραν τὸ δείπνον μας. Ἐλα Ἄνδρα! ἔλα, Γεώργιε! ἔλατε, κύριε...

— Κυρία μου, ὁ συνταγματάρχης Δαρσείμιος, ἐπέτερεν ὁ ξένος.

Ἡ Μαρία ἐχυσίρετι, προσέφερε, τὸν βουγιῶν τῆς εἰς τὸν πληγωμένον καὶ τὸν ὠδήγησε εἰς τὴν τράπεζαν, ὅπου τὸν ἔθαλε νὰ καθίῃ ἀσπαυτικῶς, θέσασα ὑποπόδιον ὑπὸ τὴν κνήμην του καὶ ἐπιμεληθεῖσιν

ἡ κνήμη αὐτῆ νὰ τοποθετηθῆ τοιοῦτοτρόπως ὡς τε μήτε νὰ κουράζεται, μήτε νὰ πονῇ.

Ἄπὸ δὲ πάντες ἐδείκνυσαν μὲ ὄρεξιν καὶ ἐπιθυμίαν ἢ τράπεζαν, ἐκάθισαν πλησίον τῆς ἐστίας, ἐν ἣν ἐλάμπον πύλαι εὐφραίνουσαι τὴν ὄρασιν καὶ διαδίδουσαι εὐχάριστον θειρότητα. Ἐπειτα ἡ Μαρία πρὸς ἔφερε πίκας εἰς τὸν συνταγματάρχην, εἰς τὸν Ἄνδραν καὶ εἰς τὸν σύζυγόν τῆς, καὶ ἡ ὀμιλία ἀπέβη ἀφελῆς καὶ εὐθυμῶς, ἐπὶ δὲ τέλος τοσοῦτον φιλικῶς ὡς ὁ Ἄνδρας εἶπεν·

— Ἐρχόμεν, φίλοι μου, νὰ ζητήσω τὴν τιμωρὴν ἡμεῶν ἢ πῆρα τοῦ συνταγματάρχου εἰμπορεῖ ἐπίσης νὰ μὲ ὠφελήσῃ, ἐάν, ὡς ἐλπίζω, εὐαρεστηθῆ νὰ μὲ εἰπῇ τὴν γνώμην του εἰς τὴν περίστασιν εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκουμαι. Πλησίον τῆς οἰκίας τῆς μητρὸς μου κατοικεῖ νῆα κόρη ξανθὴ, ὡς ἡ σύζυγός σου Γεώργιε, καὶ ὡς αὐτὴ νόστιμος, πρῶτος καὶ φιλόπονος ἡ μήτηρ μου θέλει νὰ τὴν νομμευθῇ καὶ ἡ καρδία μου τὴν αὐτὴν μὲ δίδει συμβουλήν... Ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου ὁ γέρον θεὸς μου μὲ λέγει ὅτι εἶναι τρέλλη νὰ λαβῶ γυναῖκα μὴ ἔχουσαν μεγάλην παρουσίαν. Ἐπὶ πρῶτον νὰ κῆμω; καὶ τί μὲ συμβουλεύετε εἰς τὴν περίστασιν αὐτὴν;

Ἡ Μαρία, ἥτις ἐκρατεῖ εἰς τὰς χεῖράς τῆς τὰς χεῖρας τοῦ Γεωργίου, ἐτοιμάζετο νὰ ἀπαντήσῃ, ὅτε ὁ συνταγματάρχης ἀνέκραξεν·

— Ἐμμεῖναι καὶ θὰ μείνω ἄγαμος εἰς ἔθρον μου τὴν ζωὴν. Ἀπεφάσισα δὲ τοῦτο, ἀπὸ εἰδῶ τί συνέθη εἰς ἐνα τῶν φίλων μου. Ἀκούσατέ το.

Τὸ φθινόπωρον τοῦ 1782 ἔτους, ὁ χειρουργὸς Λουδοβίκος Θεβενέτιος, ἐκ Καλαϊσίου τῆς Γαλλίας, ἐλάβεν ἀνυπόγραφον πρόσκλησιν τοῦ νὰ ἐλθῇ τὴν ἐπιούσαν εἰς Ἐπαυλιν τινα οὐ μακρὰν τῶν Παρισίων κειμένην, λαμβάνων μὲθ' ἐκαστοῦ ὅλα τὰ πρὸς ἐκτομὴν ἀπαιτούμενα ἐργαλεῖα Ὁ Θεβενέτιος ἐβωρεῖτο κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὡς ὁ ἐπιτηδειότερος τῆς τέχνης του ἀνθρώπος καὶ κολλάκις ἐκαλεῖτο εἰς τὴν Ἀγγλίαν αὐτὴν ἵνα ἐξασκήσῃ τὸ ἔργον του. Ἐπειδὴ δὲ πολὺν χρόνον παρηκολούθηε τοὺς στρατοὺς, αἱ τρόποι του εἶχον ἀποθῆ τραχίς; ὀπωρῶν, ἀλλ' ὅμως ἠγαπᾶτο διὰ τὴν φυσικὴν αὐτοῦ ἀγαθότητα. Ὁ Θεβενέτιος ἠπόρησε διὰ τὸ ἀνώνημον προσκλήτηριον, τὸ ὁποῖον ἐσημειῶμεν ἀκριβῶς τὰ πάντα, τὸν χρόνον, τὴν ὄραν, τὸν τόπον, μόνον δὲ ὑπογραφήν δὲν ἔφερεν. Ἄ πρόκειται, φάνηται, περὶ ἀτόκου τινὸς παιδία, διὰ νὰ χάσω τὸν καιρὸν μου, ἔστραγγίθη καὶ δὲν ὑπῆγε.

Μετὰ τρεῖς ἡμέρας λαμβάνει νέον πρόσκλησιν, εἰ μᾶλλον κατεπεύγουσαν καὶ διαλαμβάνουσαν, ὅτι τὴν ἐπιούσαν εἰς τὰς ἐννέα ὥρας, ἄμαξα ἐμελλε νὰ ἐλθῇ νὰ τὸν παραλάβῃ. Τῶν ὄντι, τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν, εἰς τὰς ἐννέα ὥρας, βλέπει προσερχόμενον κομψὸν ὄχημα. Ὅσον ἀναβαίνει εἰς αὐτὸ, χωρὶς νὰ κῆμῃ ἄλλας δυσκολίας. Ἐξελθὼν δὲ τῆς πόλεως·

— Ποῦ μὲ ὑπάγεις; ἐρώτησε τὸν ἀμαξήλατον.

— Things unknown to me; I am not concerned for; ἔπερ σημαίνει σφαλὼν τὸ εἶπε. Δὲν ἤξεῖρω τίποτα, δὲν εἶμπορῶ νὰ σᾶς τὸ εἶπω.

— Τετράποδον, ἀπήντησεν ὁ Θεβενέτιος.

Τὸ ὄχημα ἐστάθη εἰς μίμονομένην τινὴ Ἐπαυλιν. — Ποῦ μ' ἔρεις; Τίς κατοικεῖ; Τίς ἀθροεῖ ἐδῶ; ἐρώτησεν ὁ Θεβενέτιος τὸν ἠνίσχον πρὶν πατήσῃ κατὰ γῆς.

Ἀλλὰ τὴν αὐτὴν ἔλαβε ἀπάντησιν καὶ δὲν ἐρωτήσθη περισσότερον. Ἐπὶ τῆς φιλίας τῆς ὕρας, νῆος εἰκοσιετῶν περίπου ἐτῶν τὸν ὑπερέβη καὶ τὸν ὠδήγησεν εἰς τὴν αἴθουσαν ἀπὸ τῆν προφορᾶν του ἐρχίνοτο ὅτι ἦτο Ἀγγίος.

— Μὲ προσκαλέσατε; εἶπεν ὁ χειρουργός, ἀρῶμαινος πρῶτος τοῦ λόγου.

— Σὰς εὐχαριστῶ διὰ τὴν προθυμίαν σας, ἀπήντησεν ὁ Ἀγγίος. Ἀλλὰ δὲν θέλετε ν' ἀπαυθῆτε; Ἰδοῦ σοκολάτα, καφῆς, οἶνος· τὰς παρακαλῶ νὰ λάβετε τίποτε πρὸ τῆς ἐγγειρίσεως.

— Ἰδωμεν πρὸ πάντων τὸν ἀσθενῆ, κύριέ μου. Πρέπει πρῶτον νὰ ἐξετάσωμεν τὴν ἀσθένειαν, διὰ νὰ γνωρίσωμεν ἂν ἡ ἐγγείρισις ἦται ἀναγκαία.

— Τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι κατεπεύγον, κύριε Θεβενέτιε· καθίσατε οὗς παρακαλῶ. Ἡ πιποθησίς μου πρὸς ὑμᾶς εἶναι ἀπεριόριστος· ἀκούσατέ με. Ἰδοῦ βάλαντιον περιέχον 100 γυνιάς. Λάβατέ το, καὶ ἂν ἐπιτύχετε, θέλω σᾶς δώσει καὶ ἄλλα δῶματα τῆς εὐγνωμοσύνης μου· ἂν δὲ μὲ ἀποποιήσῃτε... βλέπετε τὰ ἔθω αὐτὰ πιστόλια... νὰ μ' ἐπάρῃ ὁ διάβολος ἂν δὲν τὰ ἀδειάσω ἐπὶ τὸν σας.

— Τὰ πιστόλιά σας, κύριέ μου, δὲν μὲ φοβίζουσαν παντάπασιν· ἀλλὰ τί θέλετε ἀπὸ ἐμέ; ἀπαντήσατέ με, παρακαλῶ, ἀνευ προσομιῶν, τί πρόκειται νὰ κῆμω ἐδῶ;

— Πρόκειται νὰ μ' ἐκκόψετε τὴν δεξιάν μου κνήμην.

— Προθυμώτατος, κύριέ μου· ἂν θέλετε ἐκκόψομεν καὶ τὴν κεφαλὴν σας· ἀλλ' ἂν δὲν ἀπαυθῆται, ἡ κνήμη σας μὲ φαίνεται ὑγιειντάτη· οὗς εἶδε ἀναβαίνοντα πρὸ ἐμοῦ τὴν κλίμακα, ἐλαφρότερον σχοινεῖσά του. Τί εἶχε ἡ κνήμη σας;

— Τίποτε· ἐπιθυμῶ νὰ τὴν ξεφορτωθῶ.

— Βλέπω ὅτι παραφρονεῖτε!...

— Μὴ σᾶς μέλη περὶ τούτου, κύριε Θεβενέτιε.

— Κατὰ τι ἡμαρτε λοιπὸν ἡ κνήμη αὐτῆ;

— Κατ' οὐδὲν... ἄλλ' ἔχετε ἀπόρατον νὰ μὴ ἐκτελέσατε τὴν ἐπιθυμίαν μου;

— Δὲν σᾶς γνωρίζω, κύριέ μου· ἀποδείξατέ με ὅτι ἐγγερνοῖτε· φέρετε μάρτυρας...;

— Θέλετε νὰ μ' ἐκκόψετε τὴν κνήμην, κύριε Θεβενέτιε;

— Μάλιστα, κύριέ μου, ἄμα μὲ δώσετε λόγους ἰσχυροῦς περὶ τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ σᾶς ἀρωτηθῆται.

— Δὲν εἶμπορῶ νὰ σᾶς εἶπω τὴν ἀλήθειαν... ἴτωις κοτέ... ἀλλὰ στοιχηματίζω, κύριέ μου, στοιχηματίζω ὅτι τότε θέλετε εἶδαι ὀμοιωθῆται ὅτι εὐγενέστατος λόγος μὲ παρακίνησε νὰ στερεθῶ τὴν κνήμην ταύτην.

— Δὲν στοιχηματίζω ἂν δὲν μὲ εἶπητε τὸ ὄνομα σας, τὴν κατοικίαν, τὴν οἰκογένειαν, τὰς ἐνασχολήσεις σας.

— Θέλετε μάθει ταῦτα πάντα βραδύτερον· κατὰ

τὸ παρὸν τοῦτο εἶναι ἀδύνατον· ἀλλὰ σὰς παρακαλῶ κούμην εἰς τὴν καλλονὴν καὶ τὴν οὐρανίαν γλυκύτητα
 νὰ μ' ἔχετε ὡς τίμιον ἄνθρωπον.
 — Ἄνθρωπος τιμῆς δὲν ἀπειλεῖ τὸν ἰατρὸν του
 διὰ πιστολίου. Ἄν καὶ δὲν σὰς γνωρίζω, ὀφείλω ὁμῶς
 νὰ πράξω πρὸς ὑμᾶς κατὰ τὸ καθήκον μου, τὸ δὲ κα-
 θήκον μου εἶναι νὰ μὴ σὰ; ἀκρωτηριασῶ ἀνευ ἀνάγκης.
 Ἐπιθυμῆτε νὰ γίνετε φονεὺς πατρὸς οἴκογ-
 νείας, ὅστις δὲν σὰς ἐπροξένησε κἀνέν κακόν; Ἰδοὺ
 τὰ πιστόλια, ἀδειάζατέ τα ἐπάνω μου.
 — Καλόν! κύριε Θεβενέτιε, ἀνέλαβεν ὁ Ἄγγλος,
 λαθὼν τὸ ἐν τῶν πιστολίων· δὲν θέλω τὸ μεταχει-
 ρισθῆ καθ' ἑμῶν, ἀλλ' οὐδὲν ἤττον θέλω σὰς ἀναγκά-
 σαι νὰ μ' ἐκκόψετε τὴν κνήμην. Ὅ,τι δὲν θέλετε
 νὰ κάμετε οὔτε πρὸς χάριν μου, οὔτε ἀπὸ φιλοχρη-
 ματίαν, οὔτε ἀπὸ φόβον, θέλετε τὸ κάμει ἀπὸ οἴκτον.
 — Πῶς τοῦτο;
 — Θέλω θρῦσαι τὴν κνήμην μου διὰ πιστολίου,
 ἐδῶ ἐμπρὸς σας.
 Ὁ Ἄγγλος ἐκίνησε καὶ ἐπέθηκε τὸ στόμα τοῦ
 πιστολίου ἐπὶ τοῦ γόνατός του. Ὁ Θεβενέτιος ὤρμη-
 σε διὰ νὰ τὸν ἐμποδίσει.
 — Μὴ πλησιάζετε, εἶπεν ὁ Ἄγγλος, εἰδεμὴ σύρω
 τὴν σκανδάλην. Ἐν ὀλίγοις· θέλετε ἀνωφελεῖς; νὰ σὺ
 ξήσετε καὶ νὰ παραταίνετε τὰς δυνάμεις μου;
 — Ἐἴθε παραφύρων, κύριέ μου! ἀλλὰ γεννηθήτω
 τὸ θέλημά σας, ἰδοὺ ἐκκόπτω τὴν κατηραμένην ταύ-
 τὴν κνήμην.
 Ὅθεν παρεσκευάσθησαν τὰ πρὸς τὴν ἐγχείρισιν.
 Καθ' ἣν στιγμήν ἐμίλει αὐτὴ νὰ ἀρχίσῃ, ὁ Ἄγγλος
 ἀναψε τὴν πίπαν του καὶ ἔφαινετο παντάπασι ἀδιά-
 φορος εἰς τὰ γινόμενα· δὲν εἶπε γὰρ, καὶ ἡ κνήμη εἶ-
 χεν ἤδη χωρισθῆ ἀπὸ τοῦ ἄλλου σώματος, ὃ δὲ ἤρε-
 τανὸς ἐκάπνιζεν εἰς.
 Ὁ Θεβενέτιος συνεπλήρωσε τὴν ἐγχείρισίν του μὲ
 τὴν συνήθη αὐτοῦ ἐπιτηδεύματα. Ὁ ὁσθενὴς ἐντός
 μικροῦ ἤρχισε ν' ἀναπαύεσθαι. Καθικαύστην ὠμολό-
 γει γάρ τιμα πρὸς τὸν ἰατρὸν του, τὸν ὁποῖον καθικαύ-
 στην ἐτίμα ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον· καὶ μετὰ θα-
 κρῶν χάρις τὸν ἐυχαρίστη διότι τὸν ἀπήλλαξε τῆς
 κνήμης του. Ἀναφύρων δὲ ἀπήλθεν εἰς Ἀγγλίαν.
 Πέντε περίπου μῆνας ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του,
 ὁ Κ. Θεβενέτιος ἔλαβεν ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν τὴν ἀκό-
 λουθον ἐπιστολήν.
 « Ἐγκλειστον εὐρίσχετε, ὡς δείγμα τῆς εὐγνωμο-
 σύνης μου, γραμμῆτιον διακοσίων τεσσαράκοντα γχι-
 νεῶν ἐπὶ τοῦ ἐν Παρισίους τραπέζιτου Κ. Δ. . . .
 Μὲ καταστήσατε τὸν εὐτυχέστερον τῶν θνητῶν, ἀραι-
 ρέσαντές με τὸ μέλος ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον διεκώλυε τὴν
 ἐπὶ γῆς εὐτυχίαν μου. Τώρα εἰμπορῶ νὰ σὰς εἴη-
 γήσω τὰ αἴτια τῆς παράφορος ἰδιοτροπίας μου, ὡς
 τὴν ὀνομάζετε. Ἐλέγετε ὅτι δὲν ἰσχύει λόγος ἰ-
 σχυρὸς εἰς ἀκρωτηριασμὸν οἷος ὁ ἰδικός μου· ἐγὼ δὲ
 σὰς προέτεινα νὰ στοιχηματίσωμεν. Ἐὰν ἐδῆξατε
 τὸ στοιχείμα, ἠθέλετε χάσει.
 « Ἐπαλλῶν τὸ δεύτερον ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς, ἐγνω-
 ρισα τὴν Αἰμιλίαν Ἀρλεὺν, τὴν χαριστάτην τῶν γυ-
 ναικῶν. Οἱ γονεῖς μου θεώρησαν τὴν περιουσίαν καὶ
 τὴν οἰκογένειαν ἡμεῶν τῆς ἀρμόζουσας εἰς ἐμέ· ἐγὼ δὲ ἤρ-

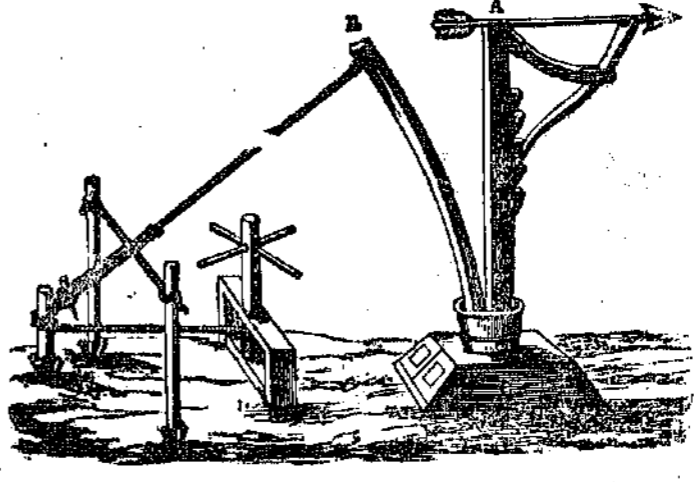
της. Ὅθεν κατετάχθη εἰς τὸν χορὸν τῶν λατρευτῶν
 τῆς· ἀλλὰ φίλι φίλε Θεβενέτιε, μετ' ὀλίγον ἠτύχη-
 σα νὰ ἀποβῶ ὁ ἀτυχέστερος τῶν ἀντιπαλῶν μου
 διότι μὲ ἠγάπα, δὲν τὸ ἐκρυπτε. καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο
 ὅτι μὲ ἠγάπα, μὲ ἀπέκρουε. Μάτην τὴν ἰκέτευον γο-
 νυπετῆς, μάτην οἱ γονεῖς καὶ οἱ φίλοι τῆς ἐμεσίτου
 ὑπὲρ ἐμοῦ, ἡ νέα ἦτο ἀμετάπειστος.
 « Ἐπὶ πολὺν χρόνον δὲν εἰμπορῆσα ν' ἀνακαλύψω
 τὴν αἰτίαν τῆς ἀποστρέψεως ταύτης εἰ· τὸ νὰ μὲ συ-
 ζευχθῆ, ἐνῶ μὲ ἠγάπα μέχρι παρρησίας. Ἐπει-
 ταῖον μία τῶν ἀδελφῶν τῆς με ἀνεκάλυψε τὸ μυστή-
 ριον. Ἡ κόρη αὐτῆς εἶχεν ἐξαισίαν καλλονὴν, ἀλλ' εἶ-
 χεν ἐν φυσικὸν ἐλάττωμα. . . . δὲν εἶχε παρὰ μίαν
 κνήμην, καὶ ἔστρεψε μίποτε τὴν ἀποστρέφω διὰ τοῦτο
 ἄμα μαθῶν τοῦτο, ἀπεφάσιζα περὶ τοῦ πρακτέου
 ἠθέλησα νὰ τὴν ὁμοιάσω, καὶ, χάρις εἰς ὑμᾶς, κύριε
 Θεβενέτιε, τὴν ὁμοιάω τώρα. Ἐπαλλῶν εἰς Λον-
 δῖνον με ξυλίην κνήμην, ἔστρεψα νὰ ἴδω τὴν Κ.
 Ἀρλεὺν. Οἱ περὶ αὐτὴν ἤξευραν τὸ πρᾶγμα, καὶ ἐνῶ
 αὐτὸς τὴν εἶχον γράψαι ἀγαπητῶν ἀπὸ τῆς Ἀγγλίας,
 εἶτι εἶχον θρῦσαι τὴν κνήμην μου, περὶ ἀπὸ τοῦ
 ἵππου μου καὶ ὅτι ἀνάγκη εἶναι νὰ κοπῆ. Ἡ Αἰμιλία
 ἐλειποθύμησεν ὅταν μὲ εἶδε πρώτῃν φοράν ἐπὶ ἰκανῶ
 χρόνον διετέλεσεν ἀπαρμυθῆτος, ἀλλὰ τώρα εἶναι
 σύζυγός μου.
 « Τὴν ἐπιούσαν τοῦ γάμου μου τὴν ἐξωμολογήθη ἡ
 ποίας θυσίας ἐξηγόρευσα τὴν εὐτυχίαν μου· ἡ δὲ ἀγάπη
 τῆς ἀπέβη ἐντεῦθεν τρυφερώτερα. Ὁ ἀγαθὸς Θεβενέτιε,
 διατί νὰ μὴ ἔχω ἐτι δεκα κνήμας νὰ χάσω! ἠθέλω
 τὰς κόψαι, διὰ νὰ τὰς προσφέρω εἰς τὴν Αἰμιλίαν. Ἡ
 ἀνάμνησις σου δὲν θέλει μὲ καταλιπέι ἐνδῶ ζωῆ.
 Ἐλα εἰς Λονδῖνον, ἔλα νὰ γνωρίσῃς τὴν γυναϊκά μου,
 διὰ νὰ μὲ εἰρή; τότε ἂν ἦμαι παράφρων.
 « Καρτεὰς Τέρμησις. »
 Ὁ Θεβενέτιος διέδωκεν εἰς τοὺς φίλους του τὸ ἀ-
 νέκδοτον καὶ τὸ γράμμα τὸ ὁποῖον ἔλαβεν. Ἐσκαι
 δὲ ἀπὸ τὰ γέλωτα, καὶ δάκρυα διηγεῖτο τὸ συμβεβη-
 κός, δὲν εἰλείπει τοῦ ν' ἀνακράζῃ· «ὦ τὸν παράφρον!»
 Ἀπήνησε δὲ ὡς εἴη, εἰς τὴν ἐπιστολήν τοῦ Ἄγγλου.
 « Σὰ; εὐχαριστῶ, κύριέ μου, διὰ τὸ ἐλευθέρω-
 σάν σας τὸ ὀνομάζω δῶρον, διότι δὲν εἰμπορῶ νὰ
 τὸ θεωρήσω ὡς ἀτιμιθίαν τοῦ μικροῦ κόπου τὰ
 ὁποῖον ἔλαβον. Σὰ; εὐχαίμαι πᾶσαν εὐτυχίαν μετ'
 ἡ; χαριστάτης Ἀγγλίδος σας! Κίνα ἀληθὴς εἰ
 ἡμερῶν ὄχι ἐπιερδῆ τὴν ἀνταλλαγὴν υἱᾶς κνήμης,
 ἀντὶ μίᾳ; γυναικὸς, ὅση ὄραϊα καὶ ἂν ἦμαι· ἀλλ' οἱ
 ὀφείεις εἶναι ποικίλοι, καὶ ὁ Ἀδὰμ ἔδωκε μίαν τῶν
 πλευρῶν του διὰ νὰ ἀποκτήσῃ τὴν Εὐάν.
 « Ὅπως δῆποτε ὁμῶς, ἐπιμένω, μὴ π.ὸς βάρος
 σας, εἰς τὴν παρατήρησίν μου· σήμερον ἔτιωσ ἔχετε
 δίκαιον· ἀλλ' αὐτίον. . . . Τίς οἶδε; Καὶ ὁμολογῶ
 ὅτι φοβόμην μήπως μετὰ δύο ἐτη μετανοήσατε διό-
 τι ἐγνώσατε τὴν κνήμην σας ἀπὸ τοῦ γόνατος, καὶ
 στοχασθῆτε ὅτι τῆ ἀληθεία τὰ δύο αὐτὰ μέλη ἐ-
 ταίριαζαν καλλίστα μαζί. Μετὰ τρία ἐτη, θέλετε ἴσως
 ἐπινοήσατε, ὅτι ἡ ἀπόλεια τοῦ ποδὸς ἦκε· ἐν ἑ-
 τος βραχύτερον, ὅτι ἠδύνασθε νὰ περιορισθῆτε εἰς τὴν

ἐκκοπὴν τοῦ μεγάλου δακτύλου τοῦ ποδὸς· καὶ
 μετὰ ἐν πάλιν ἔτος, κύριος οἶδε! ἂν δὲν ὑπολάβετε
 εἰς τὴν στέρεσις τοῦ μικροῦ μόνον δακτύλου ἦτο ἀρ-
 κειτῆ. Ἐἴθε, μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ἔκτου ἔτους,
 μὴ συνομολογήσατε μετ' ἐμοῦ ὅτι ἠδύναμην ἀπλῶς
 νὰ περιορισθῶ εἰς τὸ νὰ σὰς κόψω τοὺς δυοὺς! Οἱ
 ἡ λόγοι μου αὐτοὶ μὴ προσβάλλωσι κατ' οὐδὲν τὴν
 χαριστάτην ὑμῶν σύζυγον· καθὼς καλὸν εἶναι νὰ
 διατηρῶσιν αἱ κυρία ἀναλλοίωτον τὴν καλλονὴν καὶ
 τὴν ἀρετὴν αὐτῶν, οὕτω ἐπιτετραμμένον εἶναι νὰ
 διατηρῶσι καὶ οἱ ἄνδρες τὰ φρονήματά των. Ἐνθυ-
 μοῦμαι ὅτι νέος ὢν, παρεκάλουν πολλὰκις τὸν
 Θεὸν ὑπὲρ τῆς ἀγαπητῆς μου γυναικὸς, ἀλλὰ δὲν
 ἤθελον θυσιάσει χάριν αὐτῆς τὴν μίαν κνήμην μου
 καὶ ἂν τὸ ἔκαμνα, σήμερον ἀκόμη ἦθελα εἶπει περὶ
 ἑμαυτοῦ βεβαίωτατα ἡμην παράφρων! Ἐπὶ τοῦ-
 τοις ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ἦμαι δοῦλός σας.
 « Θεβενέτιος. »
 Τῷ 1793, ὁ Θεβενέτιος, ἰδὼν φυλακισθέντα νέον
 τινα χειρουργόν, ὡς ὑποπτον ἀριστοκρατικῶν φρο-
 νημάτων, ἔρριπεν εἰς Λονδῖνον διὰ νὰ σώσῃ τὴν κε-
 φαλήν του ἀπὸ τὸ ὀμόλιτρον τῆς λαϊμητόμου. Ἐκεί,
 εἴτε μὴ ἔχων τι ἄλλο νὰ πράξῃ, εἴτε ἀπὸ περιέρ-
 γεσαν κινούμενος, ἐρώτησε μίαν ἡμέραν τοῦ κατοί-
 κει ὁ Σίρ Κάρολος Τέμπλης· πληροφορηθεὶς δὲ περὶ
 τούτου, ὑπέσχεν εἰς ἐντάμωσίν του, καὶ ἤρε τὸν ὄ-
 λον του ἐκακλωμένον εἰς εὐρὺ κλινοκαθέδριον, πλη-
 σίον τῆς ἐστίας, ἔχοντα εἰς τὸ πλάγιόν του βαυκα-
 λιον ζύθου ἀφρίζοντος καὶ περιστοιχισμένον ἀπὸ πλη-
 θος ἐφημερίδων.
 — Ἄ! καλῶς ὄρισάτε, κύριε Θεβενέτιε, ἀνέ-
 κραξεν ὁ Ἄγγλος· μὲ συγχωρεῖτε ἂν δὲν σὰς προ-
 σκονόμωμι ἡ κατηραμένη αὐτὴ κνήμη μ' ἐμποδίζει...
 Ἦλθετε ἴσως νὰ ἴδῃτε ἂν εἴχατε δίκαιον. . . .
 — Ἐρχομαι ὡς φυγὰς νὰ ζητήσω ἄτυλον εἰς τὴν
 Ἀγγλίαν.
 — Καλόν! θὰ καταλύετε λοιπὸν παρ' ἐμοῦ, διό-
 τι, τῆ ἀληθεία, εἴθε ἄνθρωπος μὲ δευότατον νοῦν
 θὰ μὲ παρεγορήσατε. Ἰδέτε τώρα, ἠδύναμην νὰ ἦμαι
 ναύαρχος, ἂν δὲν ἐκωλυόμην ὑπὸ τῆς ἀθλίας αὐτῆς

κνήμης. Ἀνεγίνωσα τὰς ἐφημερίδας καὶ ἔσκαπα ἀπὸ
 τοῦ κακόν μου διότι εἶμαι μακρὰν τῶν πολιτικῶν αὐτῶν
 κατορθωμάτων. . . Ἐλάτε λοιπὸν, παραμυθῆσατέ με,
 — Ἡ κυρία σύζυγός σας θέλει δίδαια σὰς παρα-
 μυθῆσαι, πολὺ καλῆτερα ἀπὸ ἐμέ.
 — Ὅχι, ὄχι! ἐπειδὴ ἡ ξυλίην κνήμη τῆς τὴν
 ἐμποδίζει ἀπὸ τοῦ νὰ χορεύῃ, ἐδόθη εἰς τὰ χαρτιά.
 Δὲν ἔχω τὴν ἀνάγκην τῆς, ἂν καὶ σὰς βιβαιῶν εἰ-
 ναι ἡ ἀρίστη τῶν γυναικῶν.
 — Καὶ πῶς λοιπὸν, εἴχα δίκαιον;
 — Ὅμολογῶ ὅτι, ναί, φιλιτάτέ μου Θεβενέτιε·
 ἀλλὰ μὴ ἐβουεν τὴν πληγὴν αὐτῆς. Μεταξὺ μας σὲ
 λέγω, ὅτι ἐφέρθη ἀνόητα. Ἄν ἠδύναμην νὰ ἀνακτή-
 σω τὴν κνήμην μου, δὲν ἤθελα κόψαι οὐδὲ τοὺς δε-
 νυχᾶς μου διὰ τὴν Κ. Τέμπλην. Ἦμην παράφρων·
 ἀλλὰ μὴ λέγετε τοῦτο εἰς κανένα.
 — Δὲν συμφέρομαι τὴν χαριστάτην γειτόνισσάν
 μου, εἶπεν ὁ Ἄνδρας ἀναστενάζων, ὅτι ὁ συνταγ-
 ματάρχης, τελειώσας τὴν διήγησίν του, ἀνέλαβε τὴν
 πίπαν του, τὴν ἀναψε, καὶ ἤρχισε πάλιν νὰ κα-
 πνίζῃ. Τότε ὁ Γεώργιος, ἀποθέσας τὴν πίπαν του ἐ-
 πὶ τῆς τραπέζης, ἐλάλησιν οὕτω.
 — Πρὶν ἀποφασίσῃς περὶ πράγματος τοσοῦτον
 σπουδαίου, ἀνάγκη, φιλιτάτέ μου Ἄνδρα, νὰ ἀκεύτῃς
 τὰ ὑπὲρ καὶ τὰ κατὰ. Τὸ διήγημα τοῦ Συνταγμα-
 τάρχου εἶναι φοβερὸν καὶ ἀπαίσιον· συγχώρησέ
 με νὰ σὲ διηγηθῶ ἐν ἄλλο, τὸ ὁποῖον θέλει ἴσως
 σὲ συνδιαλλάξαι μὲ τοὺς σκοποὺς τῆς μητρός σου.
 Ἀκούσατέ με.
 — Ἀλλὰ μὲ φαίνεται ὅτι εἶναι ἐξώρας διὰ νὰ
 ἀργίσωμεν τὴν διήγησιν αὐτὴν, διέκοψεν ἡ Μαρία.
 Ὁ ξένος μας ἔχει χρεῖαν ἀναπαύσεως, καὶ ὁ Ἄν-
 δρέας πρέπει νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν πόλιν. Ἄν ἔχη πε-
 ριέργειαν νὰ σὲ ἀκούσῃ, εἰμπορεῖ νὰ ἐπανέλθῃ αὐτίον.
 Ἡ γνώμη αὐτῆς τῆς ἀγαθῆς καὶ καλῆς Μαρίας
 ἐράνη εἰς πάντα ἀρετῆ. Ὁ Ἄνδρας ἐκίνησε διὰ
 τὸ Μόναχον, ὁ Γεώργιος ὠδήγησε τὸν συνταγμα-
 τάρχην εἰς τὸ παρασκευασθῆν δι' αὐτὸν δωμάτιον καὶ
 οἱ δύο σύζυγοι ἀπήλθον εἰς τὰ ἴδια.
 (Ἡ συνέχεια εἰς τὸ ἀκόλουθον φυλλάδιον)

ΚΑΤΑΗΘΕΑΤΑΙ. ΒΕΛΟΣΤΑΣΕΙΣ. ΠΡΩΤΟΝ ΚΑΝΟΝΙΟΝ.

Οἱ καταπέλ-
 ται ἐπέχον παρὰ
 τοῖς ἀρχαίοις ἦν
 ὅτιν ἔχει ἐν τῷ
 σημερινῷ ἐρατῷ
 τὸ βαρὺ πυροβο-
 λικόν. Διέφερον
 δὲ τῶν βελοςτά-
 σεων κατὰ τοῦ-
 το, ὅτι ἡ βολή
 αὐτῶν ἦτο ὀρι-
 ζόντειος μᾶλλον,
 ἐνῶ ἡ τῶν βε-
 λοςτάσεων ἦτο
 μᾶλλον καμπυ-

λοειδῆς. Οἱ κα-
 ταπέλται διέφε-
 ρον τῶν βελοςτά-
 σεων καὶ κατὰ τὸ
 σχῆμα, ἔχοντες
 ἐν γένει μορφήν
 τόξου. Τὸ τόξον
 τοῦτο ἐπέτεινε-
 το ἰσχυρῶς διὰ
 νευρᾶς κατασκευ-
 ασμένης μὲν ἐκ
 δορᾶς, ἡ ἐντέρων
 τῶν ζώων, ἡ καὶ
 ἐκ τριχῶν, ἐντα-
 ταμένης δὲ διὰ

μηχανήματος, ώστε άμα άφείσις της νευράς τὸ πρὸ αὐτῆς ἐπὶ σωλήνος κείμενον βέλος ἐτινάσσεται πὸρρω. Ἡ ὄλη μηχανή ἐστηρίζετο ἐπὶ κιλίβαντος (ὑποστάτου), καθὼς τὰ σημερινὰ κανόνια, ἕνα στρέφεται κατὰ τὰς ἀνάγκας καὶ διευθύνεται. Ὅσακις δ' ἐμελλε νὰ χρησιμεύσῃ ὡς πολιορκητικὸν ὄργανον, ἀλλὰ εἰς ἐκστρατείαν, εἶχε καὶ τροχοὺς, πρὸς εὐκολωτέραν κίνησιν. Ἐξ ὧν τούτων ἐξάγεται, ὅτι οἱ μὲν καταπέλται ἐπέχον ἰδίως τὴν θέσιν τῶν κανονίων, αἱ δὲ βελοστάσεις τῶν ὀλων. Τὸ σχῆμα τῶν τελευταίων τούτων μηχανῶν, δὲν εἶναι ἀκριβῶς γνωστὸν, καὶ ἡ διδομένη ἐνταῦθα εἰκὼν αὐτῶν ἐσχεδιάσθη κατ' εἰκασίαν.

Οἱ δὲ καταπέλται εἶχον ποικίλον μέγεθος. Οἱ μὲν μεγαλύτεροι ἐχρησίμευον εἰς τὰς πολιορκίας, οἱ δὲ μικρότεροι εἰς τὰς στρατείας καὶ τινὲς τῶν τελευταίων τούτων ἦσαν τάσων μικροί, ὥστε εἰς μόνον ἄνθρωπος ἠδύνατο νὰ τοὺς ἐπιτείνη καὶ νὰ τὰς

διευθύνῃ. Διὰ τῶν καταπελτῶν ἐρρίπτοντο βέλη διαφόρου μεγέθους, μεγάλαι δοκοὶ κτλ. ἐνθ' διὰ τῶν βελοστατῶν κυρίως λίθοι. Οἱ μεγάλοι καταπέλται ἐρρίπτον βέλη ἔχοντα μῆκος 4 1/2 ποδῶν, πολλάκις ἐτι μεγαλύτερον, δοκοὺς δὲ ἔχουσας μῆκος 12 ποδῶν καὶ σιδηρᾶς ἀκωκᾶς. Ὁ Καίσαρ ἐν κεφαλαίῳ 2, τοῦ δευτέρου βιβλίου τῶν ἐμφυλίων πολέμων λέγει, ὅτι αἱ δοκοὶ αὗται εἶχον τσαύτην δύναμιν, ὥστε οὐ μόνον

τέσσαρας σειρὰς περιφραγμάτων ἠδύνατο νὰ διαβρῆξωσιν, ἀλλ' ἐκ τὸς τούτου καὶ βαθίως ἐν τῇ γῆ νὰ ἐμπνεύθωσι. Πρὸς τούτοις οἱ καταπέλται ἐρρίπτον μεγάλα διὰ πύρα βέλη (βελοσφενδόνας), τὰ ὅποια εἶχον τριποδίσιας σιδηρᾶς ἀκωκᾶς, λαβὴν δὲ διὰ καυσίμων, καὶ πεφυρακτωμένω ὀλῶν περιτυλιγμένην

καὶ ἔχουσαν 9 ποδῶν μῆκος. Διὰ τοιούτων βελῶν ἐπεχειροῦν νὰ πυρπολήσωσι κτίρια ἢ ἐξυθρίκας μηχανάς.

Τὸ διάστημα μέχρι τοῦ ὁποίου ἐφθάνεν ἡ βολὴ τῶν καταπελτῶν, ἐξήρτατο ἀπὸ τὸ μέγεθος τῶν τε μηχανῶν

αὐτῶν καὶ τῶν βίκομένων βελῶν. Οἱ μεγάλοι καταπέλται ἠδύνατο νὰ βίψωσι τὰ βέλη των μέχρι σταδίων δὲν ἐπετύγγανον δὲ ἀσφαλῶς τοῦ σκοποῦ ἀπωτέρω τῶν 2 σταδίων, ὅτε ὅμως τοιαύτη ἦτο δύναμις τῶν ἀριμενῶν βελῶν, ὥστε ἐθραυον πάντῃ προστυχόν καὶ εἰς αὐτὸ τὸ τεῖχος ἐνέβαλλον. Ὁ ἀριθμὸς τῶν παρὰ τῷ στρατῷ καταπελτῶν ἦτο συνήθως πολὺ μεγαλύτερος ἢ ὁ τῶν βελοστάσεων, ἀπαρῶντως καθὼς σήμερον ὁ ἀριθμὸς τῶν κανονίων εἶναι πολὺ μεγαλύτερος ἢ ὁ τῶν ὀλων.

Οἱ ἀρχαῖοι πολλάκις συνέχον τὰ ὀνόματα τῶν καταπελτῶν καὶ τῶν βελοστάσεων. Εἰς τοὺς μεταγενετέρους μάλιστα χρόνους ἡ λέξις καταπέλις ἔπι

λιπε παρὰ τοὺς Ῥωμαίους καὶ δὲν ἐπυκνᾶται πλέον ἐκ τούτῳ συγγαμῆς τῆς τετάρτης Μ.Χ. ἑκατονταετηρίδος. Ἐκάλουν δὲ ἤδη βελοστάσεις μὲν πᾶσαν μηχανήν, δι' ἣν ἐρρίπτοντο βέλη ἢ δοκοί, ἀνόμενον δὲ ἰσχυρῶς, τὰς λιθόβόλους μηχανάς.

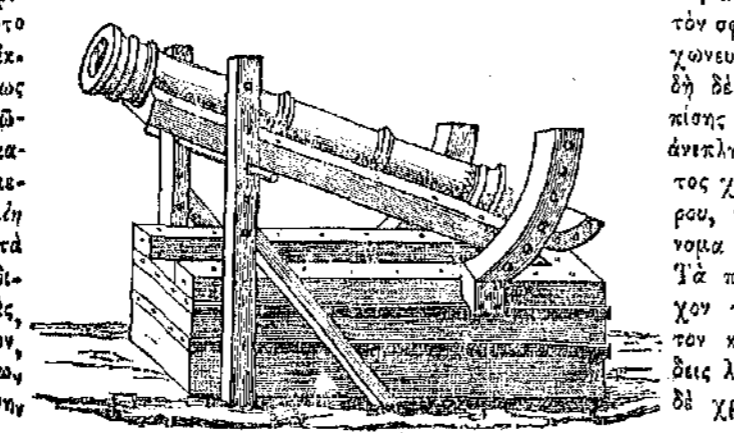
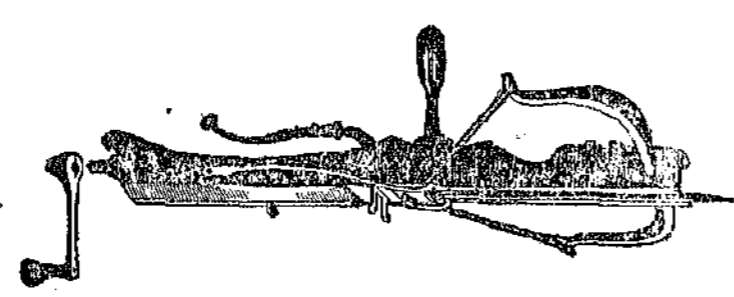
Δίδομεν προσέτι ἐνταῦθα καὶ τὴν εἰκόνα τῶν πρῶτων κανονίων, ὅποια κατ' ἀρχὰς κατασκευάσθησαν ἐν τῇ 14 ἑκατονταετηρίδι.

Τὰ πρῶτα ταῦτα κανόνια, ὀνομαζόμενα βορβήθαι, ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς λέξεως βόμβη, κατεσκευάσθησαν ἀπὸ σιδηροπέταλοι (λαμαρίνα), ἔξω μόνον δὲ σιδηρῶν στεφανῶν· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ὁ τρόπος αὗτος ἀνεδείχθη ἀκατάλληλος, καὶ ἀντ' αὐτοῦ μετεμφί

σθησαν ἀλληλοδιαδόχως τὸν σφρηλάτον καὶ τὴν χωνευτὴν σιδηρῶν. Ἐπιπέδη δὲ καὶ ὁ σιδηρῶν ἐπίσης εἶχε πολλὰ ἀσπίδα, ἀνεπληρώθη δὲ μίμητος χαλκοῦ καὶ κασιτίρου, γνωστοῦ ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ ἀριγάλκου. Τὰ πρῶτα κανόνια εἶχον τὸ στόμιον ἐφύρτον καὶ ἐρρίπτον ὀγκώδεις λιθίνας σφαίρας ἢ δὲ χρῆσις τῶν σιδηρῶν

σφαιρῶν δὲν εἶναι προγενεστέρων τῆς 15 ἑκατονταετηρίδος.

Τὸ διάστημα μέχρι τοῦ ὁποίου ἐφθάνεν ἡ βολὴ τῶν καταπελτῶν, ἐξήρτατο ἀπὸ τὸ μέγεθος τῶν τε μηχανῶν

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ.

ΧΑΡΑΚΤΗΡ ΒΑΛΗΝΙΚΟΣ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΠΟΛΕΩΣ. — Η ΝΕΩΤΕΡΑ ΠΟΛΙΣ.

Ποῦ ἡ ἀρχαία Ἀλεξάνδρεια; ὅποια ἦν ὡς πρὸς τὴν νεωτέραν; οὐσιώδης σπουδὴ εἶναι πάντοτε τὸ νὰ ἐκνηλατῶμεν τὴν βαθμιαίαν αὐξήσιν πλείως τίνας ἢ λαμβάνομεν, οὕτως εἰπεῖν, τὸ μέτρον κατ' ἐποχὰς διαφόρους· ἀλλ' εἰς οὐδένα ἰσως τόπον εἶναι τοσοῦτον ἀξιοπαρατήρητοι αἱ μεταμορφώσεις αὗται, αἱ τοπογραφικαὶ αὗται ἀλλοιώσεις, ὅσων ἐνταῦθα.

Ὁ Ἀλέξανδρος ἀπ' οὐ κατέστρεψε τὴν Τύρον, ἢ οὐκ ἔλατρε νὰ καταστήτῃ ἄλλην πόλιν ἀντ' ἐκείνης. Αἱ ἀκταὶ τῆς Αἰγύπτου ἴσαν καταλλήλοτεραι πρὸς τὸ ἐμπόριον παρὰ ἢ παραλλήλῃ τῆς Φοινίκης, καθότι διὰ τῆς Μεσογείου ἐξηκόλουθετο πάντοτε ἡ μετὰ τῆς Εὐρώπης συνάφεια, καὶ διὰ τοῦ Νείλου καὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης προσεγγίζοντο αἱ Ἰνδία. Ἐν δὲ μόνον σημείον ἐπὶ πάσης ταύτης τῆς παραλίας παραίτη καλὸν ἀγκυροβόλιον καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἐξελέξατο τὸ σημεῖον τοῦτο μετ' ἀγγινοίας γλιτικῆς ἐπαινεθείσης, ἦν ὁ Ναπολέων ἐκτιμῶν, εἶπεν, ὅπερ δὲν ἐφρόνει ἰσως, ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος ἀνεδείχθη μέγας μᾶλλον διὰ τῆς ἐκλογῆς ταύτης παρὰ διὰ πάσων τῶν ἐκστρατειῶν τούτων.

Ὁ Μακεδῶν βασιλεὺς διὰ τῆς κτίσεως τῆς Ἀλεξανδρείας ἐπραγματοποίησε τὴν ἔνωσιν τῆς Ανατολῆς καὶ τῆς Δύσεως, ἣτις ἦν τὸ ὄνειρον τῆς μεγαλοφυΐας του, καὶ ἦν, καὶ ἦν ἡμέραν τὸν κατέλαβεν ὁ θάνατος, ἐπειράτο νὰ καταστήτῃ ὑπ' ἄλλην μορφήν εἰς τὴν Βαβυλῶνα. Κατὰ τινὰ Ἀλεξανδρινὴν παράδοσιν ὁ κατακτητὴς εἶδε κατ' ὄναρ τὸν Ὀμηρον δεικνύοντα εἰς αὐτὸν τὴν νῆσον Φάρον ὡς τὴν καταλλήλοτεραν θέσιν διὰ τὴν πόλιν ἣν ἐμελέτα νὰ κτίσῃ. Ὁ Ἀλέξανδρος ὑπέκρουσε εἰς τὸν ποιητὴν, ὃν πασιγνωστον εἶναι πόσον ἔτιμα κατ' ἐξοχὴν, καὶ ἐκήρυξεν ὅτι ὁ Ὀμηρος ἐκτὸς τῶν ἄλλων προτερημάτων τευ ἦν καὶ ἐξαιρετικὸς ἀρχιτέκτων· ὁ ταιούτος Ἰπποκρίτης ἦν ἐπόμενον νὰ γεννηθῇ εἰς πόλιν ἔπου ὁ Ὀμηρος, τὸν ὁποῖον αἱ κάτοικοι ἔλεγον Αἰγύπτιον, ἐθεωρεῖτο ὡς Θεός, ὁ δὲ Ζωῆλος ὡς ἀσιθής· ἀλλὰ δὲν ἐπιτοχάσθησαν ὅτι οἱ ὀπὸ τοῦ Ὀμήρου πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον ἀναγγελθέντες δύο στίχοι ἦσαν αὐτοὶ ἐκείνοι οἱ στίχοι οἱ περιέχοντες βαρεῖαν ἀπάντην γεωγραφικὴν, ὡς θέτοντες τὴν νῆσον Φάρον εἰς μίαν ἡμέραν ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς στερεᾶς. Εἶνε τῷ ὄντι ἀκατανήκτον πῶς νῆσος κινεμένη εἰς τοιαύτην ἀπόστασιν, ἤδύνατο νὰ ὑποδειχθῇ ὡς θέσις πρόσφορος διὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν. Μόνον ὅστις ἐπεθύμει νὰ ἐβρίσκη τὰ πάντα εἰς τὸν Ὀμηρον, ἠδύνατο νὰ εὕρῃ τὴν ἐνδειξὴν τῆς θέσεως ταύτης τῆς πόλεως εἰς ἔπος δεικνύον πόσον ὁ Ὀμηρος εἶχε ψευδῆ ἰδέαν περὶ τῆς ἀκτῆς ἐφ' ἣς ἐκρεπε νὰ οἰκοδομηθῇ (1).

Δεύτερος θεμελιωτὴς τῆς Ἀλεξανδρείας ἐγένετο Πτολεμαῖος ὁ Σωτήρ, ὁ μόνος μέγας ἀνὴρ τῆς γενεᾶς του, καὶ ἀδελφεός, ὡς ἐλέγετο, τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὃν ἐπετηδεύετο νὰ ὀμοιάσῃ· οὗτος ἀπεπεράτωσε τὸ ἔργον ἐκείνου. Ὁ Ἀλέξανδρος ἐγάρβη τὸ γενικὸν σχέδιον τῆς πόλεως, ὁ δὲ Πτολεμαῖος ἀνήγειρε τὰ τεῖχη καὶ τοὺς ναοὺς τῆς.

Ἀπ' ἄρκτου πρὸς μεσημβρίαν ἡ ἑκτασίς τῆς ἀρχαίας Ἀλεξανδρείας προσδιορίζεται ὑπὸ τοῦ φυσικοῦ σχηματισμοῦ τῶν τόπων· συμπιεζομένη μετὰ τῆς θαλάσσης καὶ τῆς Μαριώτιδος λίμνης ἐπὶ γλώσσης γῆς στενωτέρας ἄλλοτε παρὰ σήμερον (1), ἡ Ἀλεξάνδρεια ἀπετέλει παραλληλόγραμμον ἐκτεινόμενον τρεῖς μᾶλλον κατὰ μῆκος παρὰ κατὰ πλάτος· τὸ ἀπ' ἀνατολῶν πρὸς δυσμᾶς μῆκος ἐξίσου ὡς ἐγγύστα τὰ τρία τέταρτα τῆς μεγάλης διαμέτρου τῶν Παρισίων (2), κατὰ τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν, ἀλλὰ ἡ μικρὰ διάμετρος τῶν Παρισίων ἀπ' ἄρκτου πρὸς μεσημβρίαν εἶνε τριπλασία ἢ καὶ τετραπλασία τῆς τῆς Ἀλεξανδρείας. Ἡ Ἀλεξάνδρεια πρέπει νὰ εἶχε τεσσάρων ἕως πέντε λευγῶν περίμετρον.

Οἱ ἀρχαῖοι παρωμοίαζον συνήθως τόπον ἢ πόλιν τινὰ μὲ ἀντικείμενον μετρίως ἐπίστε ὀμοιάζον τὴν Ἰταλίαν π. γ. μὲ φύλλον κισσοῦ, τὴν Πελοπόννησον μὲ φύλλον πλατάνου, καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον παρωμοίασαν καὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν μὲ μανδύαν Μακεδονικόν, ὡς ὁ Ἀλέξανδρος νὰ ἐβρίψῃ τὸν μανδύαν του ἐπὶ τῆς ἀμμου διὰ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς τύπος τῆς μελετωμένης πόλεως (3), οἱ δὲ ἀρχαιολόγοι χαριζόμενοι ὀπωσοῦν, κατώρθωσαν νὰ ἀνεύρωσιν εἰς τὸ σχῆμα τῆς Ἀλεξανδρείας τὸν ἀρχικὸν σχηματισμὸν τοῦ εἰρημένου μανδύου. Ἡ θέσις τῆς Ἀλεξανδρείας, ἀφαιρουμένης πάσης μεταφορᾶς, ἐνοεῖται κόλλισσα, αὕτη ἦν πόλις κειμένη μετὰ τῆς θαλάσσης καὶ μιᾶς λίμνης ὡς τὸ Στοκόλμ. κατὰ δεξιὰν καὶ ἀριστερὰν ἡ ἀκτὴ ἦν περιεσκαμμένη ὑπὸ δύο ὄρων. τοῦ τῆς δύσεως καὶ τοῦ τῆς ἀνατολῆς, καὶ μετὰ τῶν δύο, μακρὰν ἐπασταδίον πρῶγμα ἦγωνε τὴν πόλιν μετὰ τῆς μικρᾶς νῆσου Φάρου. Τὸ πρῶγμα τοῦτο ἦν γέφυρα καὶ ὑδραγωγὸς καὶ ὑποκάτωθεν εἶχον κατασκευασθῆναι δύο ἀψίδας ὑφ' ἃς τὰ πλεῖστα ἐδύνατο νὰ διέρχωνται ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸν ἄλλον λιμένα· ὁ πρὸς δυσμᾶς λιμὴν συνεκινῶναι μετὰ τῆς λίμνης ἦτις καὶ αὐτὴ εἶχε κοινωσίαν μετὰ τοῦ Νείλου διὰ διαύρου. ὥστε ἐνοεῖται εὐκόλως πότον ἢ διάταξιν αὕτη ἦν ἐπιτηδεῖα πρὸς κίνησιν τοῦ θαλασσοῦ ἐμπορίου τῆς Ἀλεξανδρείας· διὸ καὶ εἰς τοὺς λιμένας τῆς τὰ πλεῖστα, ὡς λέγει ὁ Στράβων, συνεσφαιρέοντο πολυαριθμότερα παρὰ εἰς οἰονδήποτε ἄλλο μέρος τοῦ κόσμου.

Εἰς τὴν Ἀλεξανδρειαν παρίστατο τάξις συμμετρίας

(1) Στράβ. Μεσσην. τοῦ Κ. Αὐγραντ. Α. σ. 337.
 (2) Ἡ Ἀλεξάνδρεια εἶχε 5,600 μέτρα. — Αὐγρῶν, ἐφημερὶς τῶν Παρισίων, 1828. — Τὰ Παρίσια ἔχουν 7,849 μέτρα. Ἑρμῆς πολιτογραφικὴ περὶ τῆς πόλεως τῶν Παρισίων, 1821.
 (3) Ἀπεδίδον τὸ αὐτὸ σχῆμα εἰς τὴν ἀκτῆσιν τῆν ὅσον εἰ ἀρχαῖοι τὴν Ἰστανδίζοντο· ὡς τε ἀλλήλους ὁ ἀρχαῖος κόσμος ἦτον διατεταγμένος κατὰ τὸ εἶδος τοῦ Ἀλεξάνδρου.

(1) Περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Ὀμήρου εἰς τὴν νῆσον Φάρον ἀποδομένης ἀποστάσεως ἀπὸ τῆς στερεᾶς. Ἐν Στράβ. Γεωγρ. βιβλ. Ι' σ. 38 ἰδ. Κασ.

κή, ως συμβαίνει εις πᾶσαν πόλιν αὐτοσχέδιον ἦτις ἐστὶν εἶναι τὸ βασιμαῖον καὶ αὐτόματον ἔργον τοῦ χρο-
νου, ἀλλ' ἐξέρχεται αἰρινιδίως ἀπὸ τῆς γῆς ἐπὶ τῆ
φωνῇ ἐνδὸς ἀνθρώπου ἢ ἔθνους· τοιοῦτοτρόπως ἡ πόλις
Αξ Βαλιέττα ἐν Μεσίτῃ φθορομήθη ἐξ ὀλοκλήρου
ὑπὸ τοῦ μεγάλου κυρίου (Grand maître), ὅστις ἐ-
δωκεν εἰς αὐτὴν τὸ ἴδιον αὐτοῦ ὄνομα· τοιοῦτοτρό-
πως τὸ Βερολίον διεγραμμίσθη ὡς στρατόπεδον ὑπὸ
τοῦ Φρειδερίκου τοιοῦτοτρόπως ἐγείρονται στιγμιαίως
αἱ ὑπὸ τῆς Ἀμερικανικῆς δημοκρατίας ὁμημέρι ψη-
φίζονται πόλεις· τοιοῦτοτρόπως καὶ ἡ Ἀλεξάνδρεια
ἀνογήρη ἐπὶ τῆ φωνῇ τοῦ στρατηγοῦ εὐρυθμος καὶ
κακτική ὡς ἡ Μακεδονικὴ φάλαγξ· δύο μεγάλα ἀ-
γυαὶ ἔτεμον ἀλλήλας πρὸς τὸ κέντρον· ἡ μακροτέ-
ρα αὐτῶν εἶχε μίαν καὶ ἡμισίαις λεύγας μῆκος ἀπὸ
τῆς μίαν πύλης μέχρι τῆς ἄλλης, καὶ ἑκατὸν ποδῶν
πλάτος· πᾶσαι δὲ αἱ λοιπαὶ ἀγυαὶ οὗτοι παράλληλοι
πρὸς ταύτας· τὰς δύο πρωτίστας, ἰδίως εἰς τὴν πό-
λιν ὁμοίωτα ζακρικίου παρατηρηθεῖσαν καὶ ὑπὸ τοῦ
Βιμπολφεδά ἐτι κατὰ τὸν 14 αἰῶνα.

Ἡ τοιαύτη διατάξις τῆς πόλεως παροῖχε μεγάλας
ὠφελείας· αἱ ἀπ' ἀρκτου πρὸς μεσημβρίαν εὐεὐλο-
μέναι ἀγυαὶ ἐδροσίζοντο ὑπὸ τοῦ θαλασίου ἀνέμου
ὅστις διέπνεε δι' αὐτῶν ἀνεμοπίστως, καθὼς καὶ σή-
μερον ἐτι πρσπαθοῦσιν εἰς τὴν Αἴγυπτον νὰ προσπο-
ρίζωνται τὸν τοιοῦτον δροσισμὸν δι' ἀνεμαγωγῶν ὧν
τὸ πλατυνόμενον στόμιον διευθύνεται πρὸς ἀρκτον·
δὲν δύναται δὲ νὰ ὑπάρῃ ἀντίθεσις τοσοῦτον ἐπιτελής
ὅσον ἡ τοῦ παραλληλισμοῦ, τῆς εὐθύτητος καὶ τῆς
πλατυτητος τῶν ἀγυιῶν τῆς ἀρχαίας Ἀλεξάνδρειας
πρὸς τὰς κεντρίας τῶν στενῶν καὶ σκοτεινῶν ἀγυιῶν
τῆς ὀθωμανικῆς πόλεως τῆς διαδοχθείσης τὴν ἀρχαίαν.

Ἀσύγκριτος ἦν ἡ λαμπρότης τῆς ἀρχαίας Ἀλε-
ξανδρείας· ὁ Ἀθήναιος τὸν ὀνομάζει πολλὰκις καλὴν
καὶ χρυσήν, ὁ Φίλων καὶ Διόδωρος ὁ Σικελιώτης τὴν
κρητύτουσι βασιλίδαν τῶν πόλεων· εἰς δὲ τὴν μυθι-
στορίαν τοῦ Ἀλεξάνδρου Ἀχιλλέως τοῦ Τατίου ἀ-
πεικάζουσι εἰκόνα Λωρηάν τῆς ἐντυπώσεως ἦν καὶ κατὰ
τὸν 4' ἐτι αἰῶνα ἐναποῖον εἰς τοὺς ξένους τὰ θυμὰτα
τῆς Ἀλεξάνδρειας· Ἐριῶν (λέγει) πλεύσαντες ἡμε-
ρῶν εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἤλθουσι· Ἀπὸντι δὲ μοι
κατὰ τὰς Πύλιν καλουμένης πύλης, συνηνῶτο εὐ-
θύς τῆς πόλεως ἀστράπτειν τὸ κάλλος, καὶ μου
τοὺς ὀρθαλμοὺς ἐγγέμισεν ἠδονῆς· στήθη μὲν κίον-
ων ὄρθις· ἐκατέρωθεν ἐκ τῶν ἡλίου πυλῶν· ἐς
τὰς σελήνης πύλας· οὗτοι γὰρ τῆς πόλεως οἱ πυ-
λωροί· ἐν μέσῳ δὲ τῶν κίωνων, τῆς πόλεως τὸ πε-
δίον ὁδὸς δὲ διὰ τοῦ πεδίου πολλή, καὶ ἐνδημος ἀπο-
δημία, ὀλίγους δὲ τῆς πόλεως σταδίους προελθῶν,
ἤλθον εἰς τὸν ἐπὶ ὠμιον Ἀλεξάνδρου τόπον· εἶδον
δὲ ἐντεῦθεν ἄλλην πόλιν, καὶ σχιζόμενον ταύτη
τὸ κάλλος· ἕτος γὰρ κίωνων ὄρχατα· εἰς τὴν εὐ-
θυωρίαν, τοσοῦτος ἕτερος εἰς τὰ ἐγκάρτια· ἐγὼ δὲ
μερίζων τοὺς ὀρθαλμοὺς εἰς πᾶτας τὰς ἀγυιάς,
θεατὴς ἀκέρσετος ἦμην, καὶ τὸ κάλλος ὄλω· οὐκ
ἐξήρχουν ἰδίην (1).

[1] Ἀχιλ. Ται. Ἐριτιὰδ· Β. σ'. Κ. 1'.

Εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν μετὰ τοῦ μεγάλου ἀρετῆς
τυνηνοῦτο καὶ τὸ ὠφέλιμον· τὸ ὕδωρ τοῦ Νείλου
διωχέτετο δι' ἀλλாகοὺς εἰς πολυαριθμὸν δεξμενῶν
ἐξ ὧν ὕδρευοντο οἱ κάτοικοι, καὶ ὧν πολλὰι σάξαι
ἐτι καὶ σήμερον, (2). Ἡ ὠραία ῥύμη, ἡ βασι-
λικὴ ἐπὶ τῶν Πτολεμαίων καὶ αὐτοκρατορικὴ ἐπὶ τῶν
Ρωμαίων λεγομένη ῥύμη ἐκεῖτο παρὰ τὸν πρῶτον
ναυτολάς λεμμένα· τὴν ἀντικτορα μετὰ τῶν παρατηρήμα-
των αὐτῶν ἐν οἷς ἦσαν καὶ τὸ μουσεῖον καὶ ἡ μεγα-
λὴ βιβλιοθήκη κτεῖχον ἀπέραντον ἑκτασιν τόπου κε-
κλαμθάνουσαν τὸ πῆμpton μέρος τῆς πόλεως κατὰ
τὸν Πλῆνιν, κατὰ δὲ τὸν Στρίδωνα τὸ τέταρτον ἢ
καὶ τὸ τρίτον ὅπερ δυάμιθα νὰ ἐνοηθώμεν, δια-
κατατηρήσωμεν ὅτι τὰ ἀντικτορα τοῦτα ἦσαν ἀφρη-
μα οἰκοδομῶν καὶ κήπων κατὰ τὸν Ἀσιατικὸν τῆ-
πον, ὡς ἡ καθέδρα τῶν μεγαλων αὐτοκρατόρων ἡ
λελι ἢ τὸ σερῆν τῶν σουλτάνων εἰς Κωνσταντινού-
πολιν, ὡς ἡ χρυσὴ οἰκία τοῦ Νέρωνος ἦτις κατέβη
ἀλόκληρον ῥύμη τῆς Ῥώμης ἢ τοῦ Παλατινοῦ ἢ
Ευκαδελιν ἢ ἡ βίλλα Μίλλας εἰς Ἀγίαν Μαργαρίταν
τῆς Μιγάλης.

Πρὸς τὸ μέσον τῆς πόλεως ἐκεῖτο ὁ τάφος τοῦ
Ἀλεξάνδρου. τὸ τῶμα τοῦ κατακτητοῦ τούτου ἀμ-
ρεθὲν ἀπὸ τοῦ Περδίκου παρὰ Πτολεμαίου τοῦ Σω-
τήρος, ἐκομίσθη ἐπὶ κολοσσάιας ἀμάξης συρομένης ἐπὶ
ἐξήκοντα τιστάρων ἡμίονων καὶ ἐτίθη εἰς χρυσοῦν ἡ-
ρετρον ὅπερ ἐκλόπη ἐκεῖτο ὑπὸ τινος οὐτιδανῶ Πτο-
λεμαίου· μετατεθὲν δὲ μετὰ τὸ χρυσοῦν εἰς ὕαλον
ῤερέτρον καὶ κελῶν φυλαττόμενον ἐγένετο ἀρκεῖς καὶ
τὸ σῶμα αὐτοῦ καὶ ἔλαβε μετ' ἐκτουτοῦ καὶ τὴν ἀνεξερ-
τησίαν τῆς Ἀλεξάνδρειας ἦτις κατὰ τινὰ προφη-
τείαν ἐκαληθεύσατο ἦν συνδεδεμένη μετὰ τῆς ἀε-
τηρήσεως τῶν λεψάνων τοῦ Θεμελιωτοῦ τῆς.

Εἶναι γνωστὸν ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος ἀπετέλεσε μέρ-
τῆς Ἀσιανῆς ἱστορίας· τὸ μνημότυνον του διέμει-
εἰς Αἴγυπτον ὡς καὶ εἰς Περσίαν καὶ εἰς Ἰνδίας ὅπου
τὸ ὄνομα Ἰσκενδέρ σάξεται εἰς τὸ σῶμα τοῦ λαοῦ
καὶ μέχρι τῆς σήμερον. Οἱ Ἀραβες τῆς Ἀλεξάν-
δρειας εἰδείκουν κατὰ τὸν 11' αἰῶνα τῶρον λεγέ-
μενον τοῦ μεγάλου προφήτου Ἰσκενδέρ, ἀλλ' ἡμεῖς
διόλου ἀναπόδεικτον ἀν ὄντος ἦν ὁ ἀληθὴς τάφος τοῦ
υιοῦ τοῦ Φιλίππου· παρὰ τῆς τῆς Ἀραβικῆς ἀναφε-
μένη ὑπὸ τοῦ Ἰβρίου εἶθετε τὸν τάρον τοῦ Ἀλεξάν-
δρου εἰς νῆσον ἀπωκισμένην, κατὰ τὰ πέρατα τῆς
Ἀσίως, ἐν τῷ μέσῳ Ζορωδου θαλάσσης. Εἶναι ἡ
ἀξιοσημείωτον ὅτι ἡ φαντασία τῶν λαῶν ὠνειρέθη
περὶ τοῦ τάρου τοῦ Ἀλεξάνδρου ὅτι ἡ εἰμαρμένη
ἐτέλεσεν ὡς πρὸς τὸν τοῦ Ναπολέοντος· ἡ ἱστορία ἢ
αὐτὴν τὴν περίστασιν ἐφάνη κατὰ τὸ ποιητικὸν μί-
ρος ἐφάμιλλος τῆς βιογραφικῆς παραδόσεως καὶ πα-
ραδόσεως πως ἐν ᾧ ἡ Ἀσιανὴ φαντασία ἐπλάσε ποιημῶν
διὰ τὸν ἥρωά της, ἡμεῖς ἀπεγυμνώσαμεν αὐτῆς τὴν
ἡμέτερον.

Ἀπ' ἀνατολῶν πρὸς δυμάς ἐξετείνετο ἡ ὁδὸς ἢ

[2] Οἱ χριστιανοὶ τῆς Αἴγυπτου ἀποβίβουν τὰς δεξμενῶν τῶν
εἰς παρέρχον τὴν Ἰσκαδελίην τοῦ 9 αἰῶνος.

ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς πόλεως πρὸς τὴν Αἴγυπτιακὴν ἐν-
τῶ μετὰ τούτου ὑψύτο ὁ λόφος καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἡ στήλη
ἢ δεκνύουσα ἐτι καὶ σήμερον τὴν θέσιν τῆς ἀκροπόλεως,
τοῦ Σαραπίου καὶ τῆς ἀρχαίας Ἀλεξάνδρειας ἦτις
ἐκκαλεῖτο Ῥαχίωτις· κατὰ δὲ τὸ δυτικώτατον ἄκρον
ἦν ἡ λεγομένη νεκρόπολις· οἱ Αἰγύπτιοι ἐκ καλαιῶν
ἐξέως πηγαζούσης ἐκ τῶν ὀρηκτικῶν τῶν ἐθίμων
εἶχον πάντοτε πόλιν νεκρῶν πλησίον τῆς πόλεως τῶν
ζώντων κειμένην κατὰ δυμάς ὡς ἐνταῦθα, διότι ἐ-
δοξάζον κατοικίαν τῶν ψυχῶν τὸν τόπον ὅπου ἐ-
δυεν ὁ ἥλιος, καὶ ἐξέφρυνον διὰ τοῦ αὐτοῦ ἐρογλυφι-
κοῦ καὶ διὰ τῆς αὐτῆς λέξεως ἀμῆντι τὴν μυστηριώ-
δη ἐαίτην κατοικίαν καὶ τὸν τόπον τῆς δύσεως· κατὰ
τὸ δυτικὸν τῆς Ἀλεξάνδρειας ἦν τὸ προάστειον ὅπου
ὁ Στράβων εἶδε τοὺς τάρους καὶ τὰς διὰ τὴν ταρί-
χευσιν τῶν νεκρῶν προσδιωρισμένας οἰκίας ἢ ῥύμη
αὐτῆ ἦν ὡς τὸ Μνημόνιον τῶν Θεῶν ὅπερ περιεῖχε
τὸ αὐτὸ εἶδος τῶν οἰκοδομημάτων καὶ ἐκεῖτο ὡσαύ-
τως κατὰ τὸ δυτικὸν τῆς πόλεως, ἐπὶ τῆς δυτικῆς
ὁδοῦ τοῦ ποταμοῦ. Ἐν Ἀλεξάνδρεια ἐπεκράτησε
πολὺν καιρὸν ὁ τόπος οὗτος νὰ ὀνομαζέται τόπος τῶν
τάρων· οἱ χριστιανοὶ ἐξηκολούθησαν νὰ ἐνταραξά-
σιν ἐν αὐτῷ τοὺς νεκροὺς τῶν, καὶ ὁ ἅγιος Πέτρος
πατριάρχης τῆς Ἀλεξάνδρειας ἐκτεῖν ἐκεῖ δι' ἑαυτὸν
μαυσωλεῖον· ἐτι δὲ καὶ σήμερον φαίνονται κατὰ τὸ
δυτικὸν τῆς πόλεως αἱ κρύπται, ἔγνη τῆς ἀρχαίας νε-
κροπόλεως, φέρουσι μὲν τὸν Ἑλληνικὸν χαρακτήρα,
ἀλλὰ κατὰ μέρος αἰγυπτιακοῦ.

Ἡ Ἀλεξάνδρεια μᾶς δίδει ἐν τῶν παραδοξοτέρων
παραδειγμάτων τῶν ἐκ τῆς καταπτώσεως τῶν πό-
λεων ἐκτοπίσεων. Ἡ Ῥώμη κατέθη σχεδὸν ὀλοκλή-
ρος ἀπὸ τῶν ἐκτὰ λόρον εἰς τὸ πεδίον τοῦ Ἄσεως.
Αἱ Συρακοῦσαι περιεκλείσθησαν εἰς τὴν νῆσον Ὀρτυ-
γίαν· ὁ Ἀκράγας περιορίσθη εἰς τὴν ἀκροπόλιν του
ἢ δι' Ἀλεξάνδρεια ἐπαθὲ τι παραδοξότερον· κατέρυ-
γεν ἐπὶ τοῦ Ἐπταστάσιου, τοῦ προχώματος· δηλ.
ἐκείνου τοῦ συναπτοντος οὗτην μετὰ τῆς νήσου Φά-
ρου καὶ ὅπερ ἐπλατύνθη μεγάλως ἐκ τῆς ἀμμου καὶ
τῶν κατὰ τὴν βᾶσιν του σωρευθέντων συντριμμα-
των· τοῦτο ὀμοιάζει ὀλίγον ὡς τὸ Χερσοῦργο· νὰ
μετεπίθετο μίαν ἡμέραν ἐπὶ τοῦ προχώματος του.

Ἡ πόλις τῆς Ἀλεξάνδρειας ἦτις εἰς πάντα καιρὸν
ἦν στενὴ διὰ τὸ μῆκος τῆς ἐτι μᾶλλον συνετελλετο
βαθμηδῶν πάντοτε, καὶ ὁ κενδύας τοῦ Ἀλεξάνδρου
ἐσυμμετρῶτο κατὰ τῆς ὑπὸ τὴν ἀμμήν τοῦ ἀκινάου
τοῦ σουλτάν Μεχμέτη, ὥστε ἡ Ἀραβικὴ πόλις κα-
τήνησε τὸ τρίτον τῆς ἀρχαίας πόλεως, καὶ τέλος
ἐκ τοῦ ὑπὸ τῆς φαλίδος τῶν αἰῶνων περιεκομμένου
μανδύου ἀπέκοπη τελευταῖον τι βᾶκος, καὶ το βᾶκος
τοῦτο εἶναι ἡ ὀθωμανικὴ πόλις, ἡ σημερινὴ Ἀλε-
ξανδρεία. Ὁ πληθυσμὸς τῆς Ἀλεξάνδρειας ἔλαβε δια-
φόρους μεταβολὰς κατ' ἀναλογίαν τῆς μεταβολῆς τῆς
ἐκτάσεώς της· κατὰ τὸν καιρὸν Διοδώρου τοῦ Σικελιώτου
περιεῖχε 300,000 κατοίκων ἐλευθέρων (1) ὅπερ, ἀν-
ὀποτεθὲ ὅτι ἡ Ἀλεξάνδρεια περιεῖχεν ἰσαριθμὸν, δύο.

[1] Διόδ. Σικελ. β. β. 17, § 2.

λους ὡς αἱ Ἀθήναι, ἀποτελεῖ ἀριθμὸν 600,000 ἀτό-
μων (2) δηλαδή, ὅτος σχεδὸν ἦν ὁ πληθυσμὸς τῶν Πα-
ρισίων κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος (3). Οἱ
Ἰουδαῖοι κατεῖχον δύο τῶν πέντε βυμῶν εἰς αἷ ἦν
διηρημένη ἡ πόλις· ἠλαττώθη δὲ δραματικῶς ὁ πλη-
θυσμὸς τῆς Ἀλεξάνδρειας, ὅστις ἐτι ἐπὶ Γαλθα
εἶχε λάβη ἐπαύθητῆ μείωσιν (4)· ἐκρίπτων δὲ πάν-
τοτε ἀπὸ αἰῶνος εἰς αἰῶνα, κατήνησεν εἰς 6,000
ψυχῶν, δηλ. εἰς τὸ ἑκατοστημόριον· σήμερον δὲ ἀνέ-
βη πάλιν εἰς 600,000 ὅπερ ἐστὶ εἰς τὸ δεκαπλάσιον
τοῦ προλαβόντος ἀριθμοῦ καὶ εἰς τὸ δεκατημόριον τοῦ
ἀρχαίου· τῆς αὐξήσεως ταύτης αὐτοῦργος εἶναι ὁ
Μεχμέδ Ἀλῆς ὅστις ἠνέωξεν ἐκ νέου δι' ὀχέτου τὴν
τῆς πόλεως μετὰ τοῦ ποταμοῦ κοινωνίαν· πρέπει νὰ
σπαύσω νὰ ἐξημνήσω τὸ εὐεργέτημα τοῦτο, ἰπεὶδὴ,
ὡς λέγουσιν, ὀλίγας περιστάσεις ὄ' ἀπατήσω εἰς τὸ
ἐξῆς νὰ ἀνανεύω τὸ τοιοῦτον εἶδος τοῦ ἐπαίνου.

Ἡ Ἀλεξάνδρεια ἦν πόλις ἐμπορικὴ καὶ βιομηχα-
νικὴ, πόλις κατοικημένη καὶ φιλεργὸς ὡς αἱ ἡμέτεραι
νεώτεραι πόλεις. Ἦν πόλις εὐδαίμων, λέγει ὁ Βε-
πίσκος, ὅπου οὐδεὶς διόγει ἐν δυνήρῃ· τὰ εὐεργε-
γεία της ἦσαν περιφρημα· οἱ κερκοικιμένοι της τάπη-
τες ὑπερέβαινον τοὺς τάπητας τῆς Βαβυλώνας, κατὰ
τὸ μέσον τῆς πόλεως ὑπῆρχε τόπος καλούμενος ἀ-
γυαὶ ἢ συνοικία τῶν πλουσίων ὅπου ἐπὶ ὀλοῦντο πάντα
τὰ πρὸς τὴν ποικιλωτέρων πολυτέλειαν· ἦν δὲ ὁ τό-
πος οὗτος εἶδος ἀγορᾶς· πολὺ βεβαίως πλουσιώτερος
τῆς ἐνεστώσης ἀγορᾶς τῆς Ἀλεξάνδρειας· ἡ βιομη-
χανικὴ καὶ ἐμπορικὴ αὐτῆ δραστηριότης ἦν ἴδιον μᾶλ-
λον τοῦ Ἑλληνικοῦ χαρακτῆρος παρὰ τοῦ Αἰγυπτια-
κοῦ, καθὼς οἱ Ἀλεξανδρεῖς ἦσαν πολὺ ὀλιγώτερον
Αἰγύπτιοι παρὰ Ἑλληνας, ὡς ἀποδεικνύεται καὶ ἐξ
αὐτῶν τῶν ἐλαττωμάτων των.

Οἱ Ἀλεξανδρεῖς ἦσαν λαὸς κοῦφος, χλευαστικὸς
καὶ σκευδαίμων ἀπαύτως σατύρας ἢ ὠδὸς κατὰ τῶν
διοικούντων αὐτοὺς· ἔδωκαν ὀνόματα γελοῖα εἰς τοὺς
πλείους τῶν Πτολεμαίων· ἐσκώψαν τὸν Βεσσασιανὸν
ὅστις σκώπητος καὶ αὐτὸς ἀνείχετο τοὺς ἀστεῖσμοὺς,
ἐσκώψαν τὸν Καρακάλλον ὅστις ἐξεδικήθη διὰ σφα-
γῆς τρομερᾶς· εἰς μὲν τοὺς πάλαιους μέτροι στρα-
τιῶται ἐξέγοντες εἰς τὰς μάχας τῶν ἀλεκτριῶνων
καὶ εἰς τὰ ἄσματα ἡμέτεροι εἰς παραγὰς καὶ σά-
σεις, οἱ στρατηγατοῦμενοι ὑπὸ τῶν παθῶν τοῦ σχολείου
καὶ τοῦ ἰπποδρομείου οἱ Ἀλεξανδρεῖς περιεῖχον· ἐν
ἐαυτοῖς παράδοξον σύγκραμα τῆς Ἀθηναϊκῆς ζωφρ-
τητος καὶ τοῦ φιλοταξάρχου ἦθος τῶν Βυζαντινῶν· ὁ
χαρακτῆρ των ἦν ὁ Ἑλληνικὸς χαρακτῆρ μετὰ τινος
βαφῆς τῆς σκοτεινῆς καὶ χολερικῆς κρᾶσεως τῆς Αἰ-
γυπτιακῆς φυλῆς· ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα ἦν ἐν Ἀλεξαν-

[2] Εἰς τὰς Ἀθήνας ὁ ἀριθμὸς τῶν δούλων πᾶσις ἠλεκτὴ καὶ
παντὸς γένους ἕξισον ὡς ἐγγιστα τὸν ὀλοκλὸν πληθυσμὸν τῶν ἐλευθέρων.
Λετροννα· ἀπομνημ. Ἀκρόνη 6 149.

[3] Κατὰ τὰ ἐπιτῆ πρῶτα ἐπὶ τοῦ αἰῶνος ταύτου ὁ πληθυσμὸς
τῶν Παρισίων ἦτο· 647,556 κατὰ ἐτι ἐτ 1842 ἀπέβη εἰς 912,033.
Ὁρῆτις· καὶ μετῆς περὶ τῆς διοικήσεως τῆς πόλεως τῶν Παρισίων.

(4) Σχάρραι, ἡ Αἴγυπτος ὅσα τοῦ Ῥωμαίου, σ. 16.

δριάζει ἡ γλῶσσα τῶν δικαστηρίων, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν παπύρων καὶ ἡ ἐπίσημος γλῶσσα, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν ἐπιγραφῶν ἡ γλῶσσα αὐτὴ εὐρίσκειται ὡσαύτως μόνη ἐπὶ τῶν νομισμάτων, μέχρι τοῦ Διοκλητιανοῦ. Ὁ Φίλων ἀναφέρει λέξεις Ἑλληνικὰς ἐν χρήσει εἰς Ἀλεξανδρείαν, λέγει δὲ ἴσως λέξεις τῆς ἐπιτοπίου γλώσσης. αἱ εἰσὶ καὶ ἡ δημοσιὰ λατρεία ἴσως Ἑλληνικαί, ὡς τὰ ἀποδεικνύουσιν ἡ περιγραφή τῶν εἰσρετῶν τοῦ Ἀδωνίδος εἰς τὰς Συρακουσίας τοῦ Θεοκρίτου καὶ ἡ ἐπίσημος πομπὴ ἐπὶ Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου περιγραφομένη μετὰ τσαυτῆς λεπτομερείας ὑπὸ τοῦ Ἀθηναίου πομπῆ ἀληθῶς Βακχικῆ ἐν ἧ παρίστανται ὁ Διώνυσος, ἡ Σεμέλη, καὶ οἱ Σιληνοὶ καὶ καθ' ἣν οὐδεμία θεότης Αἰγυπτιακῆ παρρησιάζεται. Φαίνονται δὲ ἐν αὐτῇ (ἐδειξίς χαρακτικῆς), αἱ τέσσαρες ὥραι τοῦ Ἑλληνικοῦ ἑνιαυτοῦ, ἐν ᾧ ὁ Αἰγυπτιακὸς ἑνιαυτὸς εἶχε τρεῖς μόνον.

Ἐν ἐνὶ λόγῳ ἡ Ἀλεξανδρεία ἦν λίαν Ἑλληνικὴ, ἰκανῶς Ἰουδαϊκὴ, ὀλίγον Ῥωμαϊκὴ καὶ σχεδὸν οὐδαμῶς Αἰγυπτιακῆ ἡ ἀλήθεια αὕτη φαίνεται ἐπισαιθητῶς ἐν ταύτῃ τῇ πόλει ἐν ἧ μὲν οὐδὲν εἰς μόνον κίων, Ἑλληνικὸς κατ' ἐμὲ, καὶ δύο ὀβελίσκοι ἐλθόντες ἀλλαγθῆναι καὶ κείμενοι ἐπὶ βάσεως Ἑλληνικῆς. Ἡ πόλις αὕτη εἶνε τετραμμένη πρὸς τὴν Ἑλλάδα, ἀντικρῶς τὰς Ἀθήνας καὶ τὸ Βυζάντιον, κίεται εἰς ὀλίγον μόνον ἡμερῶν ἀπόστασιν θαλάσσης ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου, τῆς Σικελίας, τῆς Μικασίας Ἑλλάδος, γειτνιάζει εἰς τὴν παραλίαν ἐκείνην ἐφ' ἧς ὠπῆρξεν ἡ ὑπὸ τοῦ Πινδάρου ὠμνηθεῖσα Κυρήνη καὶ βλέπει σχεδὸν ἐπὶ τοῦ ὄριζοντός της τὴν κοιτίδα τοῦ Διὸς Κρήτην, ὅπερ ἐξέφρασα ἤδη περὶ τοῦ χαρακτικῆς τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ λαοῦ τὸ ἐπαναλαμβάνω περὶ πολλῶν περιφῆμων καταστημάτων, καθὼς τοῦ μουσείου καὶ τῆς βιβλιοθήκης τὸ ἐπαναλαμβάνω περὶ τῆς φιλοσοφίας, τῶν γραμμάτων, τῶν ἐπιστημῶν, τῶν τεχνῶν, τοῦ χριστιανισμοῦ, τῶν αἰρέσεων, καὶ λέγω ὅτι τὰ πάντα ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἴσως καθαρῶς Ἑλληνικὰ καὶ πολλὸ ὀλιγώτερον Αἰγυπτιακὰ ἢ Ἀσιατικὰ ἐφ' ὅσον πολλακις ἐνωρίσθη.

Ἄρχομαι ἀπὸ τοῦ μουσείου εἶναι γνωστὸν τὸ παράδοξον αὐτὸ κατὰ τὴν ἑπὶ κατέστη τὸ πρῶτον τυπὸν τῶν δεκάθεμιων, καὶ ἦν πλέον ἢ ἀκαταμέτρητα οἱ σοφοὶ τοῦ μουσείου συνήργοντο οὐχὶ μόνον δ' ἀσυνδριάσεις, ἀλλὰ καθήμενοι εἰς τὴν αὐτὴν τραπέζαν, διάγοντες βίον κοινὸν εἰς μεγαλοπρεπὲς οἶκημα καὶ ἐλεύθεροι πάντες μερίμνης βιωτικῆς, ἐδύνατο νὰ ἀφοσιῶνται ὁλοκλήρως εἰς τὴν σπουδὴν τῶν γραμμάτων τὸ κατὰ τὴν αὐτὴν εἶχεν ἀρχὴν Ἑλληνικὴν, ἀπὸ τῆς οὗ Φαληρεῦς, μαθητῆς τοῦ Ἀριστοτέλους ἔφερεν εἰς Ἀλεξανδρείαν μουσεῖον κατὰ μίμωσιν τῶν τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ Θεοφράστου, ἀλλὰ τὸ μουσεῖον αὐτὸ ἦν οὐχὶ τσαυτὸν ἐλεύθερον ὑπὸ βασιλείᾳ ὅσον ἦν ὑπὸ δημοκρατίαν, εἰ σατυρίζεται τοῦ καιροῦ τὸ ὠνόμασαν κλωβίον πλήρες σπανίων πτηνῶν, ἔμμενον ὁμῶς εἰσέτι ἐν αὐτῷ ἱκανὸν Ἀθηναίων δημοκρατικὸν πνεῦμα ὡστε φιλόσοφος τις τοῦ μουσείου ἐδύνηθη νὰ εἴπῃ πρὸς αὐτοκράτορα ὅτι ἡ δημοκρατία ἦν ἡ μόνη λογικὴ κυβερνήσις καὶ ὅτι ἡ μοναρχία ἦν ἐναντία τῆς

φύσεως ἴσως βλέποντες τινὲς τὴν ἐν τῷ Σεραπίῳ ἐγκατακλείουσιν ἐξέλαβον ἐπὶ ὑπὸ τὴν αὐτὴν κατηγορίαν ἦν καὶ ἡ ἐν τῷ μουσεῖῳ ἐνοίκησις ἀλλ' οὕτως ἐξ ἐναντίας ἦν πάντοτε χάρις καὶ οὐδέποτε κατὰ ὀλιφίς, καὶ τοῦτο μόνον εἶνε τὸ μόνον ὅπερ δυνάμει νὰ ἀποδώσωμεν εἰς τὴν Αἰγυπτιακὴν ἐπιβίον ἐν δύνωμαι νὰ ἐκταθῶ περισσότερο, δὲν δύνωμαι νὰ παραδεχθῶ τὴν γνώμην τοῦ Κ. Μάττερ, συγγραφεῖς βαθεῦς πονήματος περὶ τῆς σχολῆς τῆς Ἀλεξανδρείας, ὅτι ἰδέα συγγωνεύσεως μεταξὺ τῶν ἐπιστημῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ διοργανισμοῦ τῶν ἱερατικῶν σχολείων τῆς Αἰγύπτου (1) προήγαγε τὸ μουσεῖον διδύναμαι νὰ συμφωνήσω μετὰ τοῦ Κ. Οὐίλκινσον (2) ὅτι ὑπῆρχεν ἡ παραμικρὰ σχέση μετὰ τοῦ μουσείου τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ τῶν ἱερῶν σχολείων τῆς Ἡλιουπόλεως, οὗτε τὸ εἰρημνόμενον μουσεῖον ἐγένετο πρὸ τὸ αὐτὸν τῆς Αἰγυπτιακῆς ἐκείνης σφίρας ἧς τὰ ἴσως εἰς πᾶν ἄλλο μέρος εὐρίσκονται ἐκτὸς ἐπὶ τῶν μνημείων τὸ μουσεῖον ἦν κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν ὡς καὶ τὸ ὄνομα τοῦ οἱ ἀρχηγοὶ τοῦ ἦσαν φιλόλογοι Ἑλληνες σκοπὸς τῶν ἐργασιῶν τῶν ἦσαν τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα καὶ ἡ Ἑλληνικὴ φιλολογία, καὶ οὐδὲν ἢ Αἰγυπτιακὸν ἢ ἱερατικὸν ἐφαίνετο εἰς τὸν διοργανισμόν τοῦ μουσείου ἀλλὰ τὸ μουσεῖον, λέγουσι πινές, διευθύνετο ὑπὸ ἱερέως καὶ ἦν ἐπομένως τὸ κατὰ τὴν αὐτὴν ὡς τὰ λοιπὰ σχολεῖα τῆς Αἰγύπτου κατὰ πρῶτον παραβολῆν ἢ περιπέτασιν αὐτῶν ὡσαύτως νὰ φανῆ ἀπορασιατικὴ, ἀλλὰ παρατηροῦντες προσεκτικώτερον, βλέπομεν ὅτι ὁ ἀνώτατος οὗτος ἱερεὺς τοῦ μουσείου ἦν ἐπὶ μὲν τῶν Ἑλλήνων βασιλείων Ἑλλήνων, ἐπὶ δὲ τῶν Ῥωμαίων αὐτοκρατόρων Ῥωμαίων, ἐκτὸς δὲ τούτου τίνα θεότητα ὑπηρετεῖ; τὸν Ἄμμωνα, τὸν Θῆν ἢ τὸν Ὀσίριν; οὐδαμῶς ἀλλὰ ὡς ὁ Κ. Αετράννος τὸ ἀπέδειξε, τοὺς θεοὺς Πτολεμαίους, ὅταν αὐτοὶ λοιπὸν ἱερέως τριαύτης λατρείας νὰ θεωρηθῶν ὡς ἄλλο τι εἴμη ὡς ὑπαλλήλος ἐνδεδυμένος χαρακτικῆρα ἐπίσημον καὶ διωρισμένον, εἰς τὴν διακόσμησιν τοῦ τόπου; ἡ προεδρία τοῦ ὑπαλλήλου αὐτοῦ ἢ ἐπέφερε κατ' οὐδένα τρόπον τὴν ἐπιβίον τῆς παλαιῆς θρησκείας καὶ τοῦ παλαιοῦ ἱερατικοῦ τῆς Αἰγύπτου ἐπὶ τοῦ διοργανισμοῦ τοῦ μουσείου ἐκ τούτων τῶν μουσείων διετηρήθη πιστὸν εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ καὶ ἐκ τὸ ὄνομα τοῦ, καὶ αἱ Ἀθηναῖοι μοῦσαι ἐφόλασαν ἐν αὐτῶν μέχρι τέλους τὴν κυριότητά των (3).

Λέγει πρὸς τούτους ὁ Κ. Μάττερ ὅτι πνεῦμα συνδυσασμῶ μεταξὺ Αἰγύπτου καὶ Ἑλλάδος ἐκίνησε τὴν βεβαίωσιν τῆς μεγάλης βιβλιοθήκης τῆς Ἀλεξανδρείας κατὰ τὸν συγγραφεῖα τοῦτον πρόκειται σπουδῆς συλλογῆς ἧς νὰ περιλαμβάνῃ πάντα τὰ ἀπαιτούμενα τῆς ἀνθρωπίνης μεγαλοφυίας, καὶ νὰ νάπηται τοῦς κώδικας τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Ἰουδαίας

[1] Μάττερ, ἱστορ. τῆς Ἀλεξανδρινῆς σχολῆς. Β'. ἔκδοσις. Τ. Α' σελ. 42.
 [2] Mearns Egypt and Thebes, T. I. σ. 133—134.
 [3] Τὸ μουσεῖον ὑπῆρχεν ἐπὶ ἐπὶ Θεσσαλονίκῃ. Θίαν ὁ πατὴρ τοῦ περιεγμένου καὶ δυστυχῆδι Ἰωάννου, ἦεν μέλος τοῦ μουσείου. — Φορβ. Βιβλ. Ἑλλ. 9. 169.

κατὰ αὐτὰς αἱ μᾶλλον παμπώδεις παρὰ ἀκριβεῖς ἐκφράσεις φαίνεται νὰ ἐνοώσιν ὅτι οἱ Πτολεμαῖοι εἶχον συλλογῆ τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ συνενώσωσιν εἰς τὴν βιβλιοθήκην των μετὰ τῶν ἀριστοτεχνικῶν τῆς Ἑλληνικῆς φιλολογίας, τὰ γεννήματα τῆς Αἰγυπτιακῆς φιλολογίας καὶ τῶν ξένων φιλολογῶν ἀπὸ τῶν δὲ νὰ ὁμολογήσω ὅτι ὁ Κ. Μάττερ ἀποβρίπτει τὸς ὑπερβολὰς τῶν ἐκκλησιαστικῶν συγγραφεῶν καθ' ὅς Πτολεμαῖος ὁ Φιλαδέλφος προσήλωσε τὸν νοῦν τοῦ ἐπὶ τῶν ἀξιολόγων συγγραμμάτων τῶν ἐδικοκρομένων ὑπὸ τὴν κυριότητα τῶν Αἰθίοπων, τῶν Ἰνδῶν, τῶν Περσῶν, τῶν Βαβυλωνίων, τῶν Ἀσσυρίων, τῶν Χαλδαίων, τῶν Φοινίκων, τῶν Σύρων, κτλ. ἀπαντῶμεν δὲ καὶ ἐνταῦθα τὴν αὐτὴν ἀπάτην περὶ τῆς Ἀλεξανδρείας, ἢν ἐκ πρώτης ἀρχῆς ἠθέλησαν πάντοτε νὰ ἀποδείξωσι μᾶλλον Αἰγυπτιακὴν καὶ μᾶλλον Ἀσιατικὴν ἀπ' ὅτι ἦν πραγματικῶς ὅσον τὸ κατ' ἐμὲ, νομίζω ὅτι βιβλιοθήκη ἐφ' ἧς προΐστατο ὁ Ζηνόδοτος καὶ ὁ Λυκόφρων περιείχεν ὀλίγους παπύρους ἱερογλυφικοὺς καὶ ἱερατικοὺς, καὶ δὲν φαντάζομαι νὰ ὑπῆρχον πολυὰ ῥιθμα τοιαῦτα συγγράμματα ἐν τῷ καταλόγῳ τοῦ Καλλιμάχου οὕτε πιστεύω πατέ ὅτι εὐρίσκοντο ἐν τῷ καταλόγῳ τούτῳ πολλὰ χειρόγραφα Ἰνδικὰ ἢ Περσικὰ ἢ πολλὰ ἀντίτυπα τοῦ σανκριτικοῦ Ῥωμαϊκῆ ἢ τοῦ Ἰνδικῆ τοῦ Ζοροάστρου (1). Μεταξὺ τῶν ἱερῶν Ἀσιατικῶν βιβλίων τὰ τῶν Ἰουδαίων μόνον εὐρίσκοντο ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ, ὅχι ὡς κώδικες συναφθεῖς ὑπὸ τῶν Πτολεμαίων μετὰ τῶν Αἰγυπτιακῶν κώδικων, ἀλλὰ διότι ὑπῆρχον ἑκατὸν χιλιάδες Ἰουδαίων εἰς Ἀλεξανδρείαν.

Κατὰ τινὰ ἐπίσημα ἐγγράφα νεωστὶ δημοσιευθέντα (2), αἱ βιβλιοθήκαι τῆς Ἀλεξανδρείας περιείχον συγγράμματα μεταρρασθέντα ἀπὸ πατρῶν τῶν διαλέκτων τοῦ κόσμου εἰς τὸ Ἑλληνικόν ἀλλὰ τὸ πρῶτον εἶνε ἀμείβωλον, ὡς μὴ ὑπαρχούσης οὐδεμιάς ἀποδείξεως. Οἱ Ἀλεξανδρεῖς ὡς Ἑλληνες ὀλίγον ἔτιμον καὶ ὀλιγώτερον εἰ ἐγνώρισον τὰς ξένας γλώσσας καὶ φιλολογίας, ἐξ οὗ ἀποδεικνύεται ὅτι οἱ φιλολογικοὶ θησαυροὶ τῆς Ἀλεξανδρείας ἴσως ἦσαν κυρίως Ἑλληνικοὶ ἂν δὲ μετὰ αὐτῶν ὑπῆρχε καὶ τι Ἀσιατικόν ἢ Αἰγυπτιακόν, δὲν εὐρίσκειτο βεβαίως εἰς τὴν βιβλιοθήκην τῶν ἀνακτόρων ἀλλ' εἰς τὴν τοῦ Σεραπίου ἐκεῖ, ὡς προείπον, εἰσέτε λείψανον τοῦ παλαιοῦ Αἰγυπτιακοῦ βίου, καὶ ἐκεῖ ὡσαύτως ὑπεισέφρυσαν ἴσως μετὰ τῶν Ἀσιατικῶν βιβλιοθηκῶν καὶ τινὰ βιβλία Ἀσιατικὰ. Εἰς τὴν βιβλιοθήκην αὐτὴν τοῦ Σεραπίου ὁ Τερουλλιανὸς (3), ἀναφέρει κείμενον ἑβραϊκὸν τῆς ἀγίας γραφῆς πρὸς τὸ νὰ ἐνθυμηθῶμεν ὅτι ἡ Ἑβραϊκὴ ἦν γλῶσσα ζῶσα ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.

Ἐπειδὴ ἀνέρερα δύο βιβλιοθήκας, πρέπει νὰ εἴπω καὶ τινὰ λέξεις περὶ τῆς διαβίβου πυρκαϊῆς τῆς ἀποδομένης εἰς τὸν Ὀμέρου. Ὁ κόσμος ὅλος γνωρίζει τὴν παραδοσὶν ἧτις κατέστησε τὸ ὄνομα τοῦ Ὀμέρου σύμβολον τοῦ φανησιασμοῦ καὶ τῆς βαρβαρότητος. Ἀλλὰ ὁ Ὀμέρου ἀπὸ εἰς διάστημα αἰῶνων ὑπέστη τὴν ὕβριν τῆς παρτιμακῆς ταύτης φήμης, ἐκπύχθη σχεδὸν ἀνεύθυνος τῆς πυρπολήσεως τῶν βιβλίων τῆς Ἀλεξανδρείας τοῦλάχιστον ἀνεκαλύφθησαν συνένοχοι προγενέστεροι ἐκείνου καὶ προεβήσαντες πολὺ μεγαλύτερον ζῆμιν οἱ συνένοχοι οὗτοι εἶναι ἐνδοξοὶ καὶ οὐδόλως ἄγριοι ἐχθροὶ τοῦ ἐξουγενισμοῦ καλοῦνται δὲ Καίσαρ καὶ χριστιανισμὸς. Ὁ Καίσαρ εἶναι ὁ πρῶτος ἐνοχος ἐνοχος ὡς ἀκούσιος, διότι ποιητικόμενος ὑπὸ τῶν Ἀλεξανδρεῶν εἰς τὸ μέρος τῶν ἀνακτόρων ἐπου ἦν ἡ μεγάλη βιβλιοθήκη, ἐπέβαλε πῦρ εἰς αὐτὸ, θέλων νὰ πυρπολήσῃ τὸν Αἰγυπτιακὸν σιόλον καὶ τὰς ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ κατεχομένης οἰκίας διὸ καὶ κούρως πως εἶπον τινὲς ὅτι μετὰ τὸν Καίσαρα οὐδὲν εὗρεν ὁ Ὀμέρου νὰ πυρπολήσῃ ὅπερ δὲν εἶνε κατ' ἀκριβεῖαν ἀληθές. ἐπειδὴ γνωρίζομεν ὅτι ὑπῆρχαν πολλαὶ συλλογαὶ μορφωθεῖσαι πρὸς ἀναπλήρωσιν τῆς πρώτης, καὶ ὅτι ὁ Ἀντώνιος ἐδώρησεν τῇ Κλεοπάτρῃ τὴν βιβλιοθήκην τῆς Περγαμου, τὴν ἐν ἑαυτῶν τῆς Ἀλεξανδρείας, συγχειμένην δὲ ἐκ διακοσίων χιλιάδων τόμων. Αἱ διακοσίαι αὗται χιλιάδες τῶν τόμων φαίνεται ὅτι κατετίθησαν εἰς τὸ Σεραπίον, εἰς τὴν βιβλιοθήκην ἐκείνην τὴν θυγατέρα, ὡς ἐλέγετο, τῆς μητρὸς βιβλιοθήκης, καὶ ἦτις περιείχε μέχρι ἑπτακοσίων χιλιάδων τόμων. Ἀλλὰ καὶ ἡ δευτέρα αὕτη ἐπέπρωτο νὰ ἐξαφανισθῇ ὑπὸ χειρῶν ἄλλων παρὰ τῆς Ὀθωμανικῆς προσβλήθηται δις ὑπὸ πυρκαϊῆς ἐπὶ Μάρκου Ἀδελφίου καὶ ἐπὶ Καμμέδου, δύσκολον εἶναι νὰ ἔδυνήθησαν νὰ ἐπιζήσωσιν εἰς τὴν προσβολὴν τὴν ἐπὶ Θεοδοσίου γενομένην ὑπὸ τῶν χριστιανῶν κατὰ τοῦ Σεραπίου. Τὰ ἐντὸς τοῦ οικοδομήματος τούτου ἐπιστηρωμένα βιβλία ἐπεταί, ἂν ὅχι ὅλα, τοῦλάχιστον πολὺ μέρος αὐτῶν νὰ ἐξφανισθῇ ἐκ τοῦ ζήλου τοῦ καθωπλισμένου κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐναντίον παντός τοῦ ἐνθυμίζοντος τὴν εἰδωλολατρείαν ἰδοὺ λοιπὸν αἱ δύο μεγάλαι συλλογαὶ τῶν βιβλίων σχεδὸν ἐξαφανισθεῖσαι, ἡ τοῦλάχιστον διαπαρεῖσαι πρὸ τῆς ἀρίξεως τοῦ Ὀμέρου, ἀπ' ἐναντίας τῶν ἀναντηθήτων αὐτῶν περιστάσεων ὁ Κ. Μάττερ ἀποφαίνεται ἐπισήμως ὅτι ἡ ὑπαρξίς καὶ ἡ πυρπόλησις μιᾶς βιβλιοθήκης εἰς τὴν Ἀλεξανδρείαν κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ Ὀμέρου εἶναι συμβεβηκὸς ὅπερ πρέπει νὰ λάθῃ καὶ πάλιν τὸν τόπον τοῦ εἰς τὴν ἱστορίαν, εἰς τοῦ λόγους τούτους ἐπιτρέπεται νὰ ἰδῶμεν διαμαρτύρησιν ἐναντίον γνώμης ἢ ὁ Π. αἰὼν ἐξέφρασα, φαίνεται, χαρίζομενος. Ὁ Γίββων καὶ ἄλλοι συγγραφεῖς τῆς αὐτῆς ἐποχῆς ἐνδέχεται νὰ ἐχάρσαν ὀπισσοῦν βλέποντες τὴν περισσότερο βάρβρον πράξιν τῆς ἱστορίας μεταφερθεῖσαν ἀπὸ Ὀθωμανῶν εἰς χριστιανούς, ἀπὸ καλῆς εἰς ἐπίσκοπον ἡμεῖς δὲ χωρὶς παντελῶς νὰ ἡμεθα τῆς αὐτῆς γνώμης δυνάμεθα νὰ ἀντιταχθῶ-

[1] Οἱ χρησιμοὶ τῆς Ζοροάστρου ἀναφέρονται μετὰ τῶν Ἀσιατικῶν βιβλίων τῶν ἐδικοκρομένων εἰς τὴν βιβλιοθήκην τῆς Ἀλεξανδρείας, ἀλλὰ τοῦτο τσαυτὸν ἦν σύγγραμμα τοῦ Ζοροάστρου ὅσον καὶ οἱ Ὀρεικοὶ βίβλοι τοῦ Ὀρείου ἢ τὰ χρυσὰ ἐπὶ τοῦ Πυθαγόρου γνωρίζομεν, χάρις εἰς τὸν Ἀνκὴν καὶ πρὸ πάντων εἰς τὸν Κ. Βυρῶν ὅτι τὰ βιβλία τοῦ Ζοροάστρου περιέχονται τυπικῶν καὶ οὐχὶ χρησιμοῦς.
 [2] Τερμύγιον Ἑλληνικὸν ἐκδόθη ὑπὸ τοῦ Κ. Κράιερ, καὶ οὐδέλιον λατινικὸν τοῦ ΙΕ. αἰῶνος δημοσιεύθη ἐν μέρει ὑπὸ τοῦ Βυρίου Ὀσάννου.
 [3] Ἐκδοσ. τοῦ Ἀββῆ Μίγρον, τ. I. σ. 66.

μεν εις το πνευμα εκεινο της αντανεργίας σπερ φέροι τον Κ. Μάττερ εις το να καταπολεμή σήμερον τον Γιβόνα καί άλλους συγγραφείς κινουμένων, ως λέγει, υπ' άλλου πνεύματος. Ενδ δόντες εις την γνώμην του Κ. Μάττερ, ότι επειδή μετά την κατατροφήν του Σεραπίου υπήρχον είς την 'Αλεξανδρείαν καί φιλολόγοι καί φιλόσοφοι, είνε έπιόμενον να υπήρχον καί βιβλία, επιμένονμεν πάντοτε εις την ιστορικήν περίστασιν ότι αι δύο μεγάλοι συλλόγοι είχαν εξαφανισθ ήν της ελευστες, του Ομέρου, ή μιν υπό του Καίσαρος, ή δέ υπό των χριστιανών, καί ότι μεγάλη πυρκαϊά ως ή υπό της παραδόσεως αποδομένη τω 'Αραβι καλίση είχε κατανήση αδύνατος; Ένατος πρέπει να κρίνεται κατά τά έργα του; α; ήμεθα δικαιοί προς πάντας, έτι καί προς τον Ομήρην αυτόν, ας μήν έχωμεν θρησκομανίαν ούτε κατά της θρησκομανίας αυτής; ή φιλοσοφία είχε καί αυτή την μανίαν της κατά τον τελευταίον αιώνα; του δέ παρόντος ή δόξα έπρεπε να συνίσταται εις το να μην έχη καμμία.

Η 'Αλεξανδρινή φιλολογία ήν όλως 'Ελληνική περιτροπομένη πάντοτε εις τον αυτόν κύκλον, τότε μιν πολυμαθούς αναγενήσεως, τότε δέ μικρολόγου έπικρίσεως των μεγάλων συγγραφέων της 'Ελλάδος. Ο ιδιαίτερός καί χαρακτηριστικός αυτής τρόπος του γράφειν ούδέν είχαν 'Ασιατικούς, είμη μόνον τό άγ κώδης; προς των Λυκοφρόνων καί των Κλαυδιανών (1), ελάττωμα φυτικόν της εκ της πρώτης προερχομένης άπειροκαλίας; τά είδη δέ καθ' α ή φιλολογία αυτή διαπρέπει, ως το επίγραμμα, το είδύλλιον καί το έλεγείον, είνε όλως 'Ελληνικά 'Επί του θεάτρου της 'Αλεξανδρείας άπήγγελλον τά διηγήματα του 'Υροδότου καί της ράφωδης του Ομήρου. Η 'Αλεξανδρινή φιλολογία συνδέεται μετά του Ομήρου διά των ποιητών καί των επικριτών τους; τινές εκ αυτών έπιχειροῦσιν εξακολούθησιν αυτόν κατά τον ίδιον τρόπον των, ως ο Κόλουθο, καί ο Τριπόδωρος, καί οι λεγόμενοι Ομηριοί συνθέτουσι κέντρωνας καί περιβόλας του ποιητού ού φέρουσιν επιήμων το όνομα; άλλοι γράφουσι την Ούδυσσειαν χωρίς να μεταχειρισθώ; το στοιχείον σ. καί άλλοι αποκόπτουσιν άφ εκάστης ράφωδης της 'Ιλιάδος έν των είκοσιτεσσάρων στοιχείων του άλφαβήτου το δέ μέγα έργον των σοβαρωτέρων είναι να αναθεωρώ; το κείμενον του Ομήρου; καί εις την εργασίαν ταύτην καταγίνονται καί οι Βασιλεί; εί ιδιοί (2). Ο Αρίσταρχος είνε ο αληθής παραστάτης της φιλολογίας ταύτης εις πάντα δέ ταύτα ούδέν Αιγυπτιακόν, Ο 'Ιβς του Καλλιμάχου ήν ούχι άσμα διά το ιερών πτηνόν, άλλα ράτυσα δέ ή; έμυκήρη;ε του; άναζήλους του. Ο Δουπίτης κι

(1) Ο Κλαυδιανός γεννηθείς εις την 'Αλεξανδρείαν, έγραφε και άρχές 'Ελληνιστι, και πρέπει να συγκαταριθμηται μεταξύ των 'Αλεξανδρινών ποιητών.
 (2) Πτολεμαίος δ Φύλακος ε διομαζόμενος έπίσκοπος καί φιλολόγος ήν Αρίσταρχ. παρά του Κ. Έγκερ εις τη αναθεώρησι της 3 'Φεβρουαρίου 1846.

νούμενος μόνον υπό του μεγάλου βαθμού της άπισθους; εύπιστίας του, έδυνήθη να φαντασθ ήτι άνιρον εις τά Διονυσιακά του Νόνου λειψίνα ίεροϋ συγγράματος περί των ημερολογίων, συγθεθόν 1,600 έτη πριν του Ομήρου. Ο Νόνος ούδέν εδανείσθη παρά των άγιασθηριών της Αίγυπτου, αλλ ως άληθής 'Αλεξανδρεός γράφων εις πόλιν όπου ή άπτρονομία άσκουμένη μετ έπιφανείας υπό των σοφών, ήν έπιτή χρήσει μεταξύ των πεπαιδευμένων, όπου είνε επτά πρώτιστοι ποιηται άπετέλουν μίαν πληριά, όπου οι κομψότεροι μεταμόρφωνον εις άντεριεμόν την κόμην της βασιλισσας Βερινίκης, δια σχολαστική δλω; καί όλως νεοφανούς αζώσεως εις την έπιστήμην εισήγαγε την άπτρονομίαν εις την μυθολογίαν, περί δέ του οτι έμιμήθη άρχαίον Αιγυπτιακόν ποιήμα άμριβαλλεται πολυ άν ποιήματα, τευλάχιστον ε; πωςον εκτεταμένα υπήρξαν ποτέ εις την άρχαίαν Αίγυπτον. Δίων ο Χρυσόστομος λέγει ότι οι Αιγυπτιοί έν είχαν στίχους; και τοϋτο μιν είνε πιθανόν; υπερβολή, διότι επί των μνημείων παρίσταται ήρεσι; έζοντες καί έχοντες προσωδόν είτος κινύρας ήρθισης έντός των τάφων, καί ο Χαμπολλίων έίγνω άσμα πεποιημένον προς άνακούφισιν του μόχθου των βροών των πατούντων τον αίτον. Αλλά μακρην απέχουσι ποιήματα τινά θρησκευτικά ή δημοτικά των μεγάλων ποιημάτων οίς εδωνετο να γνωρισθ; και ή μιμηθή ο Νόνος; ούδέν όμο;άζον τα τριαύτα μεγάλα ποιήματα εφάνη μέχρι τουδε οϋτα επί των ιερών των καθόν, οϋτε επί των ιερογλυφωσκεπων παύρων. Φαίνεται ότι αι επιγραφαι και τα τυπικά μετ; ανακτύσεων εκτεταμένων ελαδον παρ αυτών εις τά μνημεία και τους ιερείς παραδοσόμενα λαθ; τον ορπον της παρ άλλους ίθνησιν ήρωική; ή θρησκευτική; έποικίας.

Η 'Αλεξανδρινή αρχαιολογία έν άνήγει εις τις τόπον αλλ; εις μια έποχή; μεταξύ των μάλλον πυσώντων αυτήν άνήρωδ; αριθμούνται πάμπολλοί ξένοι, ο Σικελός Θεόριτος, π. χ. ο Κώος Φιλίππας, ο Κολορύνιος Ερμοσ; άναξ; καλ. Τινές μάλιστα εκ ουτών ούδε ήλθον ποτέ εις 'Αλεξανδρείαν, καλώ; ο Κύρριών οστις γεννηθείς εις Χαλκίδα, έζησε εις Σιλύκειαν και απέθανεν εις Αντιόχειαν, και οστι; έρω; μετρούται μεταξύ των 'Αλεξανδρινών ποιητών, ως και ο Ριανθος και ο Παρθένιος; εις ο Τέλεριο; έπιμα;ίπτης; μετά του Εύροφύμνος εις τας φιλολογικας προτιμήσεις καί τας ποιητικας μιμήσεις του. Η 'Αλεξανδρινή φιλολογία ούδέν έχει έπομένως; Αιγυπτιακή; καί μόλι; υποσινεται έν αυτή ή γειννασία; της; Αίτια; έχει όμο; τον χαρακτήρα της; ηκικίας; της; καί τά ελαττώματα των γεηρακιωδών φιλολομιών; γεηρα; φειάρες;τας; και σχολαστική; έχει την έπιστηδυσιν; αντί της; έμπνεύσεως; και την θεωρίαν; της; τέχνης; αντί της; μεγαλοφίας; της; τέχνης;.

Iugenio quamvis non valet, atro valet;
 έπερ ο; Οβίδεις ειπε τραχέως; περί του Καλλιμάχου λεγω; και εγω; περί αυτης; ίσως; έπίσης; τραχέως; Ως; συμβαίνει; εις; τας; νεθευθείστας; φιλολογικας; παρ; την; έπιτήδευση; εύρίσκειται; πολλάκις; και; ή; αμείλια;

ο Πλωτίνος, ως λέγει ο Πορφύριος, ποτέ δεν ανεγίνωσκεν σπερ έγραψεν; όποια διαφορά μεταξύ της; άτέχνου; ταύτης; αϋτοσχεδιάσεως; και της; εκλεκτής; συγγραφης; του; έπιτηδείου; άττικισμού; του; ύφους; του; Ηλατωνος; είνε; γνωστόν; ότι; υπέρμετρος; γονιμότης; είνε; και; αϋτή; σημείον; πώσεως; ο; Καλλιμαχος; έγραψεν; δεκατόσια; συγγράματα; και; ο; σθηροσπ;ιλαγγος; Δίδυμος; εξ; χιλιάδας; τόμων; πρέπει; να; άπελιπ; θώσιν; αι; ούγχρονοι; ήμων; γονιμότητες;.

Η; ρητορική; περί; ης; είνε; καιρός; να; ομιλη;σωμεν; θριαμβεύει; έν; 'Αλεξανδρεία; και; απαντ;αται; πανταχού; εις; βαθμόν; ώστε; ρήτωρ; 'Ελλην; ο; Θεόδοτος; παρήρησά;εις; εις; τον; Καίσαρα; την; κεφαλήν; του; Πομπηίου; Τι; δέ; 'Ελληνικότερον; της; ρητορικης; ή; τι; ήττον; Αιγυπτίων; εσον; παρατηρώ; την; 'Αλεξανδρινήν; φιλολογίαν; τοσούτον; βλέπω; έν; αϋτή; το; σημείον; της; ήλικίας; και; ούχι; τον; τύπον; του; τόπου; Η; 'Αλεξανδρεία; δεν; είναι; ή; πατρίς; αλλ; ή; χρονολογία; της; φιλολογίας; ταύτης; το; πολυ; εκεινος; ο; κατ' έξο;χην; πένητος; τόπος; ο; τόπος; όπου; ή; εικών; του; θανάτου; παρίστατο; πανταχού; και; μέχρι; των; συμπο;ίμων; αυτών; εδύνατο; να; ενεργη; επί; της; φαντασίας; των; ποιητών; εμπνέων; εις; τον; Χερύμωνα; στίχους; προς; έπαινον; του; θανάτου; έν; κατεγέλα; ο; Μαρσιάλ;.

Η; 'Αλεξανδρινή; τέχνη; έπεται; να; εδοκίμασε; μάλλον; ή; ή; φιλολογία; την; έπιβρόη; της; Αίγυπτου; ή; Αιγυπτιακή; φιλολογία; αν; δύναται; να; δομασθ; ούτως; ήν; περιεκαλυμμένη; υπό; των; μυστηριών; της; γραφης; της; ή; δέ; τέχνη; ώμείλει; προς; τους; οφθαλμούς; γλώσσαν; ή; οι; πάντες; εδύνατο; να; έννοήσων; και; να; επαναλάβωσιν;.

Η; 'Ελληνική; αρχιτεκτονική; έράμιλλος; και; ούτως; είπειν; ζυλότυπος; των; κολοσσαίων; διαστάσεων; της; Αιγυπτιακής; αρχιτεκτονικής; ήγειρε; τον; φάρον; και; την; στήλην; της; 'Αλεξανδρείας; ή; υπέρρογκος; και; τοσούτον; παραδόξως; κικοσμημένη; άμαξα; ή; κομισασα; εις; την; πόλιν; ταύτην; το; σώμα; του; Αλεξάνδρου; παρίστα; διά; του; εκτάτου; καθωραισμού; της; φαντασίαν; μεγαλοπρεπή; της; Ασιατικής; αρχιτεκτονικής; όποια; και; αν; ή; ή; αλήθεια; έφ; ης; θεμελιούται; ή; τεράστιος; διήγησις; άνδριάντος; τινός; της; Αρσινόης; περιστηρισμένου; υπό; μαχητών; πρέπει; πάντοτε; να; υποθέσω; μεν; ότι; υπήρξεν; άλλόκοτός; τις; επιγίρησις; εις; ή; ο; πόθος; του; καινοφανούς; και; του; παραδόξου; εκίνηση; την; 'Ελληνικήν; γλυπτικήν; να; αντιταχθ; προς; τά; ξένα; θαυμάσια; της; επιχωρίου; γλυπτικής; εον; δέ; περί; της; ζωγραφικής; αν; οι; Αιγυπτιοί; ιερογραμματείς; έχαραξαν; κατά; τον; καιρόν; των; Πτολεμαίων; έν; 'Αλεξανδρεία; ως; και; αλλαχού; επί; των; τειχών; των; ναών; (1)

κατ' εκείνην; την; εποχήν; οϋτε; δεν; επιβόμει; να; επανέλθ; εις; το; σημείον; άφ; ού; ανεχώρησε; διά; μιμήσεως; τρόπου; ζωγραφίας; ομοιάζοντας; τας; πρώτας; αρχάς; της; και; έν; αϋτή; ίσως; ένέπνευσεν; ή; Ιερατική; ζωγραφική; έμεινεν; εις; τους; ναούς; αλλ; οι; Πτολεμαίοι; ούτινας; έξηκολούθουν; βαβαίως; να; παρίστανται; εις; αϋτους; ως; και; εις; πάσαν; την; Αίγυπτον; λατρευόμενοι; προ; του; Αμμωνος; ή; του; Οσίριδος; περιεκυκλώθησαν; υπό; ζωγράφων; 'Ελλήνων; Πτολεμαίος; δ; Σωτήρ; δεν; φαίνεται; να; είχαν; εις; την; αυλήν; του; Αιγυπτίου; τεχνίτας; έφερον; ζμως; τον; Απελλην; έν; ελληροδότησεν; εις; αϋτόν; ο; Αλέξανδρος; ο; τεχνίτης; οϋτος; κατά; το; διάστημα; της; διατριβής; του; παρ; τω; βασιλει; της; Αίγυπτου; μετεχειρίσθη; την; τέχνην; του; εις; το; να; καταμηθύση; και; να; τιμωρήση; τους; συκοφάντας; του; και; έγραψεν; επ' αυτών; τούτων; έν; 'Αλεξανδρεία; την; αλληγορικήν; εκείνην; εικώνα; της; Συκοφαντίας; ουρούσης; το; θυμά; της; προ; των; ποδών; της; Αμαθείας; και; ακολουθουμένης; υπό; της; Μεταμελείας; εικώνα; ήν; ο; Ραφαήλ; ανεκαίνισε; κατά; την; περιγραφην; των; αρχαίων; εις; ίχογγραφίαν; εύρισκομένην; έν; τοις; ανακτόροις; των; Παρισίων; (λουιντο);.

Πτολεμαίος; ο; Φιλάδελφος; έπίσης; φίλος; της; 'Ελληνικής; ζωγραφικής; διά; συνθήκης; μετά; του; Αράτου; ελάμβανε; διά; τας; στοάς; του; πολλά; άριστουργήματα; της; σχολής; της; Σικυώνος; μιās; των; αρχαιότερων; και; περιφημοτέρων; της; 'Ελλάδος; Ο; Ύάκινθος; του; Νικίου; ο; όμνηθείς; υπό; του; Μαρσιάλ; επαναφέρη; υπό; του; Αύγούστου; από; της; 'Αλεξανδρείας; ώστε; αποδεικνύεται; ότι; τά; άριστουργήματα; της; 'Ελληνικής; ζωγραφικής; και; γλυπτικής; συνελέγοντο; μετά; οποιόνης; εις; ταύτην; την; πόλιν; ήτις; ως; είπεν; ο; Σαιν; Μαρτίνος; ήν; ούχι; πόλις; Αιγυπτιακή; αλλ; πόλις; 'Ελληνική; έν; Αίγύπτω;.

Η; έπιβρόη; εκείων; των; μυστηριωδών; γνώσεων; εκείνων; των; βαθέων; δογμάτων; των; αποδομένων; εις; την; Αίγυπτον; έμεγαλοποιήθη; προ; πάντων; ύπερ; το; μέτρον; εις; πάν; το; αναγόμενον; εις; τας; έπιστήμας; και; την; φιλοσοφίαν; της; 'Αλεξανδρείας; δεν; πρέπει; να; θεωρηθ; ως; προκατειλημμένος; κατά; της; Αίγυπτου; αν; καταπολεμώ; τας; συστηματικας; και; κατά; παραδοσιν; υπερβολας; αίτινες; προταθείσαι; προ; πολλού; και; επαναλαμβάνονται; από; αιώνος; εις; αιώνα; καθήτησαν; σμνήθεις; εις; την; γνώμην; του; κοινου; μέχρι; του; βα;θμου; του; καθιερούντος; την; πρόληψιν; τευλάχιστον; οϋδέις; δύναται; να; με; κατηγορήση; ως; πάσχοντα; την; τάσον; κοινήν; μανίαν; υπό; της; όποίας; κινούμενοι; τινές; συγγραφείς; μεγαλοποιούσι; την; σπουδαιότητα; του; υπερασπισζόμενου; υπ' αυτών; άντικειμένου; σπουδαίων; τά; ιερογλυφικά; και; τά; μνημεία; δύναται; σήμεραν; καθεί; να; άρχιση; να; έννοη; ότι; διαμαρτύρομαι; εναντίον; του; άμέτρου; Αιγυπτιασισμού; μέχρι; τουδε; τουτο; ήν; αδύνατον; άπέμμεον; πολυ; εις; την; Αίγυπτον; διότι; την; έννοήσων; όλίγον; αλλ; ήδη; γνωρίζοντες; ίκανως; τί; ήν; θανάμειθα; να; γνωρισώμεν; τί; οϋκ; ήν; είνε; καιρός; να; δώσωμεν; αϋτή; την; αληθή; θέσιν; της; εις; την; ιστορία; πής; άνθρωπότητος; και; ή; θέσις; αϋτη; οα; μείρη; βαβαίως; μεγάλη; άρχουσιν; εις; την; παλαιάν; Αίγυπτον; ή

[1] Ούδε; ίχθος; αυτών; αμείθη; είναι; όμο; γνωστόν; ότι; τα; ιερογλυφικά; και; μεταξύ; αυτών; το; σημείον; της; ζωής; έχωράττοντο; έν; των; εσωτερικών; τειχών; του; Σεραπίου;.

θησαυρία της, αἱ τέχναι της, τὰ καταστήματά της, ὅλος ὁ πόσις ἀρχαῖος καὶ τὸσον περίεργος πολιτισμὸς της ὁ γεγραμμένος ἐστὶ καὶ ἐπὶ τῶν μνημείων της, χωρὶς νὰ ἴναι ἀνάγκη νὰ ἀποδώσωμεν εἰς αὐτὴν τὰς Ἀλεξανδρινὰς ἐπιστήμας καὶ τὴν Ἀλεξανδρινὴν φιλοσοφίαν τὰς ἐξαίρετως καὶ σχεδὸν ἀποκλειστικῶς Ἑλληνικὰς, καθὼς καὶ αὐτὴ ἡ ἰδία Ἀλεξάνδρεια τὴν ἀλλήθειαν ταύτην συναισθάνεται ζωηρῶς ὁ βλέπων τὴν πόλιν ταύτην κειχωρισμένην ἀπὸ τοῦ λοιποῦ τῆς Αἰγύπτου καὶ μόνον τεχνητῶς συναπτομένην μετ' αὐτῆς, τετραμμένην δὲ πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἢ φαίνεται ὡς νὰ καλῆ τὰ πράγματα, ὡς μετ' ὀλίγον θὰ ἴδωμεν, ἐπικυροῦσι πληρέτατα τὴν ὑπὸ τῶν τόπων προσηγομένην ἐντύπωσιν.

Ἐξόχος δόξα θὰ ἦν διὰ τὰ ἀρχαῖα Αἰγυπτιακὰ δόγματα ἂν εἶχον ἐμπνεύσει αὐτὰ τὴν Ἀλεξανδρινὴν μάθησιν, διότι πιστῶστα ἐστὶν σήμερον ὅτι αἱ ἐπιστήμαι, κατὰ τὴν νεωτέραν σημασίαν πῆς λέξεως, δηλαδή αἱ ἐπιστήμαι τῆς περατηρήσεως καὶ τῆς καίρας κατὰγονται ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρείας. αἱ γεωγραφικαί, μαθηματικαί, ἀεροναυτικαί καὶ ἱατρικαὶ γνώσεις προώδευον εἰς βαθμὸν ἄγνωστον μέχρις ἐνεῖνης τῆς ἐποχῆς· νέαν κίνησιν ἔλαβον αἱ ἐπιστήμαι αὗται εἰς ταύτην τὴν πόλιν ἧς διὰ τοῦ βιομηχανικοῦ, ἐμπορικοῦ, περαιομένου καὶ ἐκλεκτικοῦ πνεύματός της εἶναι σχεδὸν πόλις ἐκ τῶν νεωτέρων, πόλις τοῦ 16 καὶ κατὰ τι τοῦ 19 αἰῶνος. ὅσοι δὲ ἐγινώσκον ὁποῖα ἦν ἡ βέσις τῆς Αἰγυπτιακῆς κοινωνίας, καὶ ἐκυρύνοντο ὑπὸ δόξασιν ἐφαρμύμενων μεταδοθειῶν ὑπὸ τῶν ἀρχαίων καὶ διακινουμένων τὴν ἀπάντη ἦν φυσικῶν καὶ ἀποδιδόντων εἰς τὴν Αἰγύπτου μέγα μέρος τῶν Ἀλεξανδρινῶν ἰδεῶν καὶ γνώσεων· ἀλλὰ ἡ σκοπεύουσα δὴ τῶν μνημείων τῶν διερμηνευθέντων διὰ τῆς βοήθειας τῶν ἀνεκαλύψεων τοῦ Χαμπολλίωνος ἐπιτρέπει ἡμῖν νὰ ἀποφθνήσκωμεν περὶ τοῦ ἀρχαίου πολιτισμοῦ τῆς Αἰγύπτου καὶ ἀρκεῖ διὰ νὰ ἀποδείξωμεν ὅτι ἡ Αἰγύπτος ἦν σχεδὸν ὁλοκλήρως ξένη εἰς τὰς γνώσεις ταύτας, καὶ οὐτε εἶχε ποσῶς τὰς ἰδέας ἢ ἠέλησαν νὰ ἀναβιβάθουν μέχρις ἐκείνης· ἡ Ἀλεξανδρινὴ ἀνάπτυξις πρέπει νὰ θεωρῆται τοῦ λοιποῦ ὡς γέννημα ἐπιτόπιον τῆς Ἑλληνικῆς μεγαλοφυῆς κινήσεως ἕως ὑπὸ τῆς συγκεχυμένης ἰδέας μυστηριώδους τινὸς δόγματος καὶ φωτισθείσης ὑπὸ τινῶν ἑκτίμων ἐπιστήμησιν ἢν συστῆλλον μὲν μεγάλως ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ ἀρνηθῶμεν ὅπως διόλου.

(Ἀκολουθεῖ.)

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ ΙΩΣΗΦ ΡΕΓΑΛΔΗΣ.

Ὁ περίφημος αὐτοσχεδίαστος Ρεγάλδης, ἀφοῦ ἐκὶ δεκαετίαν ἐνέκλιψε θαυμασμοῦ τὰς διαφορὰς πόλεις τῆς Εὐρώπης, ἔσπευσε τὰ βήματά του πρὸς τὴν Ἀνατολήν, ἐπιζητῶν νέας ἐμπνεύσεις εἰς τὰ παραθηρικά κάλλη τοῦ κλίματος ἐκεῖνου. Περιφέρων τὴν δόξαν του ἀπὸ τὴν ἐκατόμυλον πόλιν, καὶ ἀπὸ τὰς πυραμίδας τῆς Αἰγύπτου, εἰς τὴν Προποντιδα καὶ

εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Μέλτος, ἦλθε καὶ εἰς τὴν Πόλιν τῆς Παλλάδος νὰ πραγματοποιήτῃ τὸ ὄνειρον τῶν παιδικῶν χρόνων του, νὰ ἀπαρτῆ καὶ νὰ θαυμάσῃ τὸν Παρθενῶνα.

Μίαν ἐσπέραν τοῦ Ἰουίου φηοίγετο, εἰς τὸ ἔνοδοχεῖον τῆς Ἀγγλίας, ἀκαδημία αὐτοσχεδίου ποιήσεως. Ἦτον ἤδη πῶς καὶ σπεύδων ἀνυπόμονος τὸ βῆμα εἰσερχομαι πρῶτος εἰς τὴν προετοιμασθεῖσαν αἴθουσαν, καὶ ἀπαρτῶ ὀκτὼ σφίρας κλιμακίων ἀρμονικῶς καὶ εὐτάκτως διατεθειμένας. Ὅπισθεν δὲ αὐτῶν εἰς τοὺς τοίχους ἐστραγγιμένα, ὑπάρχουσι δύο ἀνακλιτήρια, εὐρύχωρα, μαλακὰ, κατὰλληλα διὰ τὴν πολυλογίαν ἢ διὰ τὰς περὶ μηδέος σκέψεις. Εἰσερχομαι μετ' ὀλίγον πολλοὶ κύριοι καὶ Κυρίαί κατα τὸ πλεῖστον μένος ἐκ τῆς ἀριστοκρατίας τῆς Ἡρωτευούσης. Ἡ λέξις οὕτω δὲν πρέπει νὰ σκανδαλίση τινὰ· οἱ συνηθισμένοι θεοὶ τῆς Πατρίδος μας κατῳργησαν τὴν ἀριστοκρατίαν, ἀλλὰ δὲν ἐξορίζουσι τοὺς ἀριστοκράτας.

Μεταξὺ τῶν ἀριστοκρατῶν τούτων τῆς διπλωματίας, τῶν γραμματῶν τοῦ πλοῦτου, τῆς περιεργείας, τῆς μουσικῆς, τοποθετοῦμαι ὡς ἐν παραθύρῳ ἐγὼ, μέλος τοῦ λαοῦ ταπεινῶν, τέκνον ἀπόδητον τῆς τύχης, καὶ περιμένω μετ' ἄσπετον εἰς ἀκοήν καὶ εἰς αἰσθημα.

Κατέπιπθον τοῦ ἀκρατηρίου εἶναι κατασκευασμένον σανίδωμα δύο μόλις ἐξέχον παλάμας καὶ ἐμοῦ καὶ μετὰ τὸν ὄρθον τὸ σανίδωμα τοῦτο εἶναι θυσιαστήριον τῶν Μουσῶν ὅπου μέλλει νὰ ἐρουργήτῃ ἡ ζαυθὴ, ἡ χαρίεσσα μορφή τοῦ Ρεγάλδης.

Φρόβρον καὶ μειδῶν μᾶς προσκαλεῖ νὰ γράψωμεν θέματα, ἐπὶ τῶν ὁποίων μέλλει αὐτὸς νὰ αὐτοσχεδιάσῃ. Μεταξὺ δὲ τοῦ σκινδώματος καὶ τῶν κλιμακίων, τελείται μικρὸν τι δράμα κανονισμένον ἀπὸ τὴν ἐθιμοτυλίαν. Κύριοι τινὲς φιλοφρονοῦσιν ἐν κύκλῳ τὰς κυρίας, ἐρωτῶντες περὶ τῆς υγιείας των, ἢ αἰτιώμενοι τὸν ἀφῆρητον κάσωνα τῆς ὥρας, ἢ περὶ ἄλλα ὁμοίως σοβαρὰ ἀντικείμενα ἐνδιατρίβοντες. Εἶς δὲ τῶν ἀριστοκρατῶν τούτων κυρίων — γλυκὰ μειδῶν, στρέφων εὐτόνως τὸ παρ' ὁσμά του, καὶ κύριος τῶν ἐλευθερίων ἐκεῖνων τρέπων ὅστινες ἀποβρέουσιν ἀπὸ τοῦ πλοῦτου, ἢ ἀπὸ τοῦ γένους — περιφέρεται κρατῶν ἐπὶ τοῦ πύλου τοῦ γραφίδα καὶ χάρτην, καὶ παρακαλεῖ τὰς κυρίας νὰ γράψωσι.

Ἄλλ' ἰδοὺ ὁ Ποιητὴς ἀθροίζων τὰ θέματα. Τὰ διπλῶναι διὰ τῆς παλάμας, τὰ βίπτει εἰς βαλλίην φιάλην, τὰ ἀναμιγνύει, καταβαίνει, καὶ ἰδοὺ, χαρὶ εἶσαι θεραπεινίδες τῆς τύχης, αἱ κρινοδάκτυλοι χεῖρες ἐπτά Κυριῶν ἀφαιροῦσιν ἐκ τῆς φιάλης ἐπτά θέματα. Ἐπιτρέφει εἰς τὴν ὀρχήστραν ὁ Ποιητὴς καὶ κἀνήται πλησίον μικρὰς τραπέζης ἀνελλοῦσιν τοὺς κληρωθέντας χάριτας. Καὶ σύννοος εἶναι καὶ σκεπτικὸς, καὶ φαίνεται προσευχόμενος εἰς τὴν Θεάν Μημοσύνην. «Ὁ οἶστρος τοῦ αὐτοσχεδιάζοντος ποιητοῦ» λέγει καὶ παιανίζει· ἅμα ἡ μικρὰ μουσικὴ, δεξιόθεν αὐτοῦ κειμένη. Παύει διὰ νεύματος αὐτῆς, καὶ ἰδοὺ ἡμεῖς περιμένοντες· σιωπηλότεροι ἀγαλμά-

των. Ὁρθιος καὶ ἀκίνητος ἵσταται ἐπὶ ὀλίγας στιγμὰς ἀναδέλων πρὸς τὴν ὀροφὴν τοῦ δώματος, καὶ λέγεις ὅτι θέλει διὰ τῶν δλεμμάτων νὰ ηλεκτρίσῃ τὸν οὐρανὸν ἀρπύμενος ἐκεῖθεν τὰς μυστηριώδεις ἐμπνεύσεις του. Τσοῦτῃ εἶναι ἡ ἔκστασις του ὅτε ὁ νοῦς μου εἶδεν ἐν ἀκαρεῖ ἀκτίνας ἀνωθεν πρὸς αὐτὸν καταβανοῦσας, ἀκτίνας τοιαύτας ὁποίας δὲν δύναται νὰ παρατήσῃ οὔτε ἡ γραφίς, οὔτε ἡ γλῶσσα. — Αὖτις τὴν μελιβρύτον γλῶσσαν εἰς αὐτοσχέδια, εἰς ἐξάστια μέλη. Γλυκὸ καὶ ἀνδράδες βίει τὸ ἔπος ἀπὸ τὰ χεῖρά του, καὶ ἡ κεφαλὴ, καὶ οἱ ὀφθαλμοί, καὶ αἱ χεῖρες, καὶ ὅλος αὐτὸς ἀπεικονίζουσι τὰ πάθη τῆς ψυχῆς του, καὶ ἐκφράζουσι ζωηρότατα τὰς ἰδέας του. Τὰ μέλη του δὲν εἶναι στιγμοῦρη ἀπὸ τῆς ζωῆς, σπινθηρίζουσα, ἀνάευστος χρωμάτων, ἰδεῶν, εἰκότων· εἶναι ῥῆξις τοῦ οἰστροφόρου ἐκείνου πυρὸς· μετὰ τὸ ὅποσον ὁ Ὑψιστος προικίζει τὴν μεγαλοφυῖαν. Ἄλλ' ἐτελείωσα καὶ σπογγίζω τὸ μέτωπόν του, καὶ πανταχόθεν χειροκροτεῖται. Εἶς τῶν πληθόν ἐμοῦ κληθέντων, ἀγνοῶν τὴν ἱταλικὴν γλῶσσαν, ποθεῖ νὰ μάθῃ ὅποιον ὄρισμὸν ἔδωκεν εἰς τὸ θέμα ὁ Ποιητῆς. «Ὁ μὴ μ' ἐρωτᾷς, ἀπεκρίθη ἐγὼ. Τὸν εἶδες χειρονομούντα; Τὸν ἤκουσες ἀπαγγέλλοντα; Τούτο ἀρκεῖ. Ἡ φωνὴ, ἡ μορφή, αἱ χειρονομίαι του. . . Ἰδοὺ ὁ ὄρισμός τοῦ θέματος.

Ἄλλ' ἐπιλαμβάνεται τοῦ δευτέρου, καὶ ἡ φωνὴ του εἶναι βροντηρὰ, ζωηρὰ αἱ χειρονομίαι, ἡ γλῶσσα ἐκλεκτὴ καὶ νευρώδης. Διατὶ ἐξάπτεται τοσοῦτον; Διατὶ στρέφει τὴν δεξιὰν ὡς νὰ ζητῇ τὴν λαβὴν ῥομφαίας; . . . Τὸ αἷμα ἀνεπήδησεν εἰς τὴν κεφαλὴν του, ἡ ὄψις του ἔλαβε χρῶμα πυρὸς, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ του σπινθηροβόλοισιν, ὡς ὀφθαλμοὶ λέοντος διαλαμποντες ἐν μένῳ τοῦ σκότους. . . Ἄθλον τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀγῶνος ψάλλει, ψάλλει τὸν θάνατον ἐνὸς πρωτομάχου πολεμάχου. . . Ὡς εὐβεβαίως τὴν στιγμὴν ταύτην ἐμφαίνεται εἰς αὐτὸν ἐν ὀράματι, Σκιά τοῦ ἀθανάτου Βότσαρη, καὶ τῶ δεικνύεις τὴν χαίνουσαν πληγὴν τοῦ μετώπου σου, καὶ φλέγεις τὰς φρένας του, καὶ ἐμπνεῖς τὴν ἀλήθειαν εἰς τὴν λαλίαν του! . . .

Συνεταράγη τὸ ἀκρατήριον, καὶ ἄλλοθεν μένει ἐπὶ ὀλίγας στιγμὰς, ἡ δὲ διαδεχθεῖσα τὴν ἀπαγγέλιαν του μουσικὴ, ὅσα μικρὰ καὶ ἂν ἦιαι, κρατεῖναι τὴν ἐκπληξὴν τῆς ψυχῆς μας. Ἄλλ' ὁ ἀνὴρ οὗτος ὁ διεγέρων εἰς τὰς φρένας μας τὰς τρικυμίας τῶν καθῶν καθὼς ἡ κραταιὰ τοῦ Νότου πνοὴ διαταράσσει μέχρι τοῦ πυθμένου τὴν θάλασσαν, ὁ παραδοξὸς οὗτος ἀνὴρ φέρε εἰς χεῖρας τὴν μαγικὴν ράβδον τῆς εὐφίας, καὶ ἀναστατόνει τὰ στέρνα μας κινῶν κατὰ θέλησιν τῶν αἰσθημάτων ἡμῶν τὰ διάφορα ἐλατήρια ἑυτάπεινον ἤδη πραγματεῖται θέμα, τὰς ἀναμνήσεις τῆς νηπιότητός του, καὶ μειδῶναι τὰ χεῖρά του, καὶ γελῶναι οἱ ὀφθαλμοὶ του, καὶ μέλι ἀπὸ τὸ στόμα του βίει.

Ἐκ τῶν θυγατέρων τούτων τῆς ζωῆς του ἀρῶσαι θεοσεπίας ἐμπνεύσεις, καὶ δι' εἰκότων τερπῶν καὶ ἐρασιμῶν μᾶς ἐκπυλίσσει τὸ γοητευτικὸν πανόραμα τῆς παιδικῆς ἡλικίας του. Μικαίριος ἦτον ὁ βίος του, μα-

κάριος, ὅτε μία χρυσαλλίς, ὅτε ἐν ἄνθος, ἢ μία παιδιὰ ἦσαν κτήματα· πολυτιμότερα ἐνὸς θνητου, μίαν δάφνης, ἢ ἐνὸς σκῆπτρου. Ἄλλ' ἔρε ὁ νοῦς καὶ ἡ καρδιά αὐτοῦ ὄριμασαν εἰς τοὺς θερμοὺς κόλπους τῆς Ἥθης, καὶ ἤρχισαν νὰ τρέπονται οἱ πόθοι εἰς ἀνάγκας, ἡ εὐθυμία εἰς λύπην, καὶ ὁ γέλιος εἰς δάκρυα, δύο τότε ἠθάνθη πρῶτον ὀριμολόγητα πάθη, τὴν ποιῶσιν καὶ τὸν ἔρωτα. Ἐποίησε τὸν πρῶτον του στίχον καὶ ἀνεκρίθητεν ἀπὸ τὴν χαρὰν, καὶ μυριάκις τὸν ἐμέτρησεν εἰς τὰ δάκτυλα. . . Ναι, εἰς τὰ δάκτυλα, λέγει, τὸν ἐμέτρησε, καὶ γελᾷ εἰς τὰς λέξεις ταύτας τὸ ἀκρατήριον, ἀλλ' ἐγὼ γελῶ περισσότερο διότι πονηρὰ ἰδέα μοῦ ἐπήληθεν εἰς τὸν νοῦν· Ἐσυλλογίσθη ὅτι οἱ πιτῆρες τοῦ ἐκαδεκασυλλάβου ὑπέστησαν φοβερὸν βρετανιστήριον μετροῦντες τὰς δεκαεὶς ἀτελειότητος συλλαβῆς τοῦ χαριεστάτου στίχου των.

Ἐποίησε τὸν πρῶτον του στίχον, καὶ ἀμέσως ἠθάνθη ἄλλον καλμῶν, τὸν κρῦπτον καλμῶν τοῦ ἔρωτος. Ἄλλ' ἐνῶ ἐποίησε καὶ ἤγαπα βαρεῖα κατέπεισεν ἐπ' αὐτοῦ ἡ ἀδυσώπητος χεῖρ τῆς ἐμαρμένης. Ἄπνον καὶ ὄχρον εἶδε τὸν πατέρα ἐξηλωμένον ἐπάνω τοῦ νεκρικοῦ φερέτρου, καὶ ἰδοὺ ἡ πρώτη πληγὴ τῆς καρδιάς του, καὶ ἰδοὺ ἡ πρώτη ἐναγώνιος πάλη τοῦ στήθους του.

Τὸ μικρὸν τοῦτο ἀριστούργημα τῆς ποιήσεως, ποιηθὲν εἰς βραχυσυλλαβῶν στίχους, γαλίαν καὶ φαειρὸν κατ' ἀρχάς, μᾶς ἐνεπνευσε περὶ τὸ τέλος ἡδοναθῆτινα μελαγχολίαν. Ἄλλ' ἰδοὺ δίσκοι ἐνθα καὶ ἐνθα ἀναφαίνονται φέροντες εἰς τὰς Κυρίας γιοιωτὰ γλυκίσματα, ὡς ἀλάνθαστον κατὰ μελαγχολίας ἀντιφάρμακον. Κατέπιον ἐκείνη τὴν ἀμβροσίαν των, καὶ ἰδοὺ πάλιν ὁ Ποιητῆς ἐγίρεται ζητῶν νὰ τῶ ὄρισωμεν τὰς δημοικαταλήξεις δεκαεσσαρῶν στίχων δι' ἐν ἀμάττων (Sonetto), τὸ ὅποιον θέλει αὐτοσχεδιάσει εἰς τὸν θάνατον τοῦ Κωνσταντινου, τοῦ τελευταίου τῶν αὐτοκρατόρων μας. Μᾶς συγκινεῖ τὸ ἱερὸν τοῦτο ὄνομα, καὶ ὁ νοῦς μας παλινδρομεῖ πρὸς τὸ παρελθόν, ἐτάζει τὸ ἐνεστὸς, καὶ παρευθεῖς, ἀνάευσσε μυραινῶν καὶ ῥόδιον, εἰς τὴν καὶ ἐνδιατρίβει εἰς τὸ μέλλον.

Καὶ ὅτι ἡμεῖς ἠθάνθημεν, καὶ ὅτι ἡμεῖς ἐσέφθημεν, εἶπεν ὁ Ρεγάλδης εἰς τὴν δεκαεσσαρὰν στίχους τοῦ ἀσματος τοῦ τηρήτας τὰς ὑποχρεωτικὰς δημοικαταλήξεις.

Ὁ αὐτοσχεδιασμός οὗτος διαλύει καὶ ὁλοκλήριαν τὰς ἀμφιβολίας τινῶν, ὅσοι ἐπίστευον ὅτι ὁ ποιητῆς εἶχεν ἤδη προετοιμασμένην τὴν ἐργασίαν. Ἄλλὰ καὶ εἰς τὸ μετέπειτα θέμα αὐτὸ μέλλον τῆς Ἑλλάδος ἐζητεῖ ἐπίσης δημοικαταλήξεις ὑποχρεωτικὰς, καὶ χωρὶς νὰ διστάσῃ, καὶ χωρὶς νὰ προσκόψῃ, αὐτοσχεδιάζει τὸ κάλλιστον τῶν ἀσμάτων του. Ἐμβατεύει μετὰ δαιμόνιον νοῦν του ἐν τῷ πελάγει τοῦ μέλλοντος καὶ, Ἑλλάς, ἐπιβῶ φλεγόμενος ἀπὸ ἱερὸν πῦρ, Ἑλλάς, θέλεις ἀνακτήσει τὴν ἀρχαίαν σου δόξαν, ἀλλ' οὐαί λεις περιβληθῆ τὸ πλοπατορικὸν κλέος, ἀλλ' οὐαί ἐν ζητήτης τὸ μεγαλεῖον σου εἰς τὴν ἰστορίαν τῶν θεοσεπίας ἐμπνεύσεις, καὶ δι' εἰκότων τερπῶν καὶ ἐρασιμῶν μᾶς ἐκπυλίσσει τὸ γοητευτικὸν πανόραμα τῆς παιδικῆς ἡλικίας του. Μικαίριος ἦτον ὁ βίος του, μα-

κάριος, ὅτε μία χρυσαλλίς, ὅτε ἐν ἄνθος, ἢ μία παιδιὰ ἦσαν κτήματα· πολυτιμότερα ἐνὸς θνητου, μίαν δάφνης, ἢ ἐνὸς σκῆπτρου. Ἄλλ' ἔρε ὁ νοῦς καὶ ἡ καρδιά αὐτοῦ ὄριμασαν εἰς τοὺς θερμοὺς κόλπους τῆς Ἥθης, καὶ ἤρχισαν νὰ τρέπονται οἱ πόθοι εἰς ἀνάγκας, ἡ εὐθυμία εἰς λύπην, καὶ ὁ γέλιος εἰς δάκρυα, δύο τότε ἠθάνθη πρῶτον ὀριμολόγητα πάθη, τὴν ποιῶσιν καὶ τὸν ἔρωτα. Ἐποίησε τὸν πρῶτον του στίχον καὶ ἀνεκρίθητεν ἀπὸ τὴν χαρὰν, καὶ μυριάκις τὸν ἐμέτρησεν εἰς τὰ δάκτυλα. . . Ναι, εἰς τὰ δάκτυλα, λέγει, τὸν ἐμέτρησε, καὶ γελᾷ εἰς τὰς λέξεις ταύτας τὸ ἀκρατήριον, ἀλλ' ἐγὼ γελῶ περισσότερο διότι πονηρὰ ἰδέα μοῦ ἐπήληθεν εἰς τὸν νοῦν· Ἐσυλλογίσθη ὅτι οἱ πιτῆρες τοῦ ἐκαδεκασυλλάβου ὑπέστησαν φοβερὸν βρετανιστήριον μετροῦντες τὰς δεκαεὶς ἀτελειότητος συλλαβῆς τοῦ χαριεστάτου στίχου των.

σὴ ἡ μεγάλη λάγνος τοῦ χρόνου, ἐνώθητε, ὦ Ἕλλάς, μετὰ τῆς ἀδελφῆς Ἰταλίας, καὶ ἐν μιᾷ λάμπει τότε θέλει διαυγάσει ἀπανταχοῦ τὸ κλέος ὅπερ διέχυσεν εἰς τὸν κόσμον ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ μεγαλοφυΐα τῶν υἱῶν σας.

Τοιαῦτα διὰ τὴν Ἑλλάδα προμαντεύων, δὲν ἐλησμένοι δ ποιητῆς τὴν Πατρίδα του. Ἐνὰ φιλογενῆ καλῶν ἠγάθη εἰς τὸ στήθος του, καὶ ἐπέχυσεν ἐν μιᾷ εὐχῇ ἀμφοτέρων τῶν συγγενῶν λαῶν τὴν εὐδαιμονίαν.

Ἀλλὰ τὸ πλέον δύσκαλον θέμα « Ὁ χριστιανισμὸς βίας τῆς κοινωνικῆς ἐλευθερίας » ἐφύλαττεν ὁ ποιητῆς τελευταῖον. Ἐγείρεται, σταυρόνει τὰς χεῖρας, καὶ βραδὺ ἀπαγγέλλων κατ' ἀρχάς, ἐξάπτεται βαθμιδῶν, καὶ βέουσι οἱ στίχοι του ὑφραδεῖς καὶ χρωματισμένοι μετὰ τὴν ὑψηλὴν ποιήσιν τῶν Γραφῶν. Ἐκ τῆς ἐραῆς ταύτης σχολῆς ἠντλησθε πάντοτε τὰς ἐμπνεύσεις του, καὶ εἰς πάσας σχεδὸν τὰς ποιήσεις αὐτοῦ ἀναφαίνεται ἡ εὐσέβεια ἐν διηγεῖται πάλῃ μετὰ τῶν ἀνωραπῶν παραφορῶν διακαιμένη, ἀλλὰ πάντοτε ὑπερδύναμος καὶ νικῶσα.

Ἐξέρχονται ἀπὸ τὸ στόμα του τὰ ἔπη ὅτε μὲν μελίβρυτα καὶ γλαφυρά, ὅτε δὲ μεγαλοκρηπῆ καὶ ἀλικμα καθὼς τὰ ὕδατα τοῦ χειμαρῶν ἄτινα κελαρίζουσι εἰς πεδιάδα εὐανθῆ καὶ γλαυρὰν, ἢ καταφέρονται ἀπὸ τὸν βράχον, σπινθηρακίζοντα εἰς τὸ φῶς τῆς Σελήνης. Ἐτάζει τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν παρακμὴν τῆς Ῥώμης, καὶ πηδᾷ εἰς τὴν αὐγὴν τῆς παγκοσμίου εὐδαιμονίας, τὴν διάδοσιν τοῦ Εὐαγγελίου. Τρία λέγει δόγματα περικλείει ὁ λόγος τοῦ ὕψιστου, τὴν Πίστιν, τὸ ἔλεος καὶ τὴν ἐλπίδα. Περὶ τὸν τρίτον λύχρον τοῦτον συναχθῆτε, πάντες οἱ κάτοικοι τοῦ ὠκεανοῦ καὶ τῆς ἡπείρου, συναχθῆτε, ὦ υἱοὶ τοῦ ἀνθρώπου, ἐν συνῴσμῳ ἀδελφικῷ, καὶ εὐρήσετε ἐκεῖ λιμένα εὐδαιμονίας καὶ ἐλευθεριῶν ἀφάρτων.

Ἴδου πῶς αὐτοσχεδίασε τὰ δεδομένα θέματα. Κλείει δὲ τὴν ἐσπερινὴν ἀκαδημίαν του μετὰ ἀσμάτιον ὑποχρεωτικῶν δημοκαταλήξεων. Ἀνακεφαλαιοῖ τὰς ὑποθέσεις τῶν ἐξ θεμάτων, πληροῖ ὀκτὼ στίχους ἀρμονικῶς καὶ ὀρθοῦς. Ἀλλὰ τῶ μόνουσι, ἐξ οἱ ἀποίητοι. Τί θέλει εἶπει; . . . Δὲν ταρασσεται, δὲν διατάζει. Ἀποτείνεται εἰς τὸν ὠραῖον οὐρανὸν τῆς Ἀττικῆς καὶ κλείει τὸν ἐπίλογον ἐκπέμπων ἕνα ἀσκαμὸν εἰς τὸν Παρθενῶνα, καὶ εἰς τὰ λοιπὰ μνημεῖα τῆς ἀρχαιότητος, τὰ ὅποια διὰ γλαφυρᾶς σιωπῆς μεταδίδουσι εἰς αἰῶνας τὴν Ἑλληνικὴν μεγαλοφυΐαν.

Τοιοῦτος εἶναι ὁ Ῥεγάδης. (1)

G. K. Zolotarev.

[1] Σημ. Εἰς ἐν τῶν προσηχῶν φυλλοδίων τῆς ἡ Πανδώρα θέλει ἀναφερθεῖν μετὰ φρασιν τινῶν ἐκ τῶν ἐκκεκμημένων Μουσικῶν τοῦ Κορίου Ῥεγάδης.

Η ΨΥΧΗ.

(ROMANCE)

En orba et saeva et iniqua Fortuna:
Fucosine tibi complacuit, ut
diversam sortem sustineremus?
(Αρμ'ej. Metamorph. Lib. vi)

Ἀκούσατέ με, ὦ σεις καρδιάι νέαι,
Κ' ἐν συμπαθείας ἔς τάφοτα δάκρυά μου
Χύσατε δάκρυ, καὶ ἔς τὰ παθήματά μου
Θρηνησατέ με, νεάνιδες ὠραῖαι.

Ἐθάλγον πάντας, κ' ἡ νέα μου καρδιά
Τάριστα εἶχεν ἐρώτων δρέψει ἀνθη.
Πλὴν διὰ τοῦτο, ἀρ' οὐ καταμαράνθη,
Ἐμελλεν ἀλγὴν νὰ ὑποστῆ μυρία.

Ἡ Ἀφροδίτη, — ὦ! τίς θὰ τὸ πιστεύσῃ; —
Ἡ Ἀφροδίτη τὰ ἀσθεῖα μου κάλλι
Εἶχε φρονήσει, κ' ἐπιθυμία ἀλλή
Δὲν τὴν κατεῖχε παρὰ νὰ με φρονέσῃ.

Τοὺς ἐραστὰς μου με χεῖρα δλεθρίαν.
Πρὸ πολλοῦ ἤδη αὐτὴ κατελυμάνθη,
Κ' ἀποβαλοῦσα τῆς κεφαλῆς μου τάνθη.
Ἐσπευρε θλίψεις ἔς τοῦ βίου τὴν πορείαν.

Ἀκούσατέ με, ὦ σεις καρδιάι νέαι,
Κ' ἐν συμπαθείας ἔς τάφοτα δάκρυά μου
Χύσατε δάκρυ, καὶ ἔς τὰ παθήματά μου
Θρηνησατέ με, νεάνιδες ὠραῖαι.

Παρὰ Πυθίας χρησμών οἱ φίλτατοί μου
Ἐλαβον ἄ Τέρας φρικτὸν ἢ κόρη μέλλει.
Νὰ λάβῃ. Εἰς βράχον ἄς ἐκτεθῆ ἐρήμου.
Δεινόν' ἀλλ' οὕτω τὸ πεπρωμένον θέλει.

Μὲ φέβ' ὁ γέρον πατήρ εἰς ἐρημίαν
Φρικτὴν. — Φεῖ! εἶδον τὰ δμματαῖά σου πλήρη
Πικρῶν δακρῶν' κ' εἶπε φιλῶν μ' εὐγείαν,
Φίλτατον, ἔχε. Ὁ Ζεὺς νὰ με αἰκτείρῃ.

Εἶπε κ' ἀπῆλθε. Τὴν γῆν ὁ ὀφθαλμὸς του
Πικρῶν δακρῶν ἐπλήρω, καὶ μακρόθεν
Βαρῆς ἀντήγει ὁ γέρον στεναγμὸς του . . .
Ζεῦ! Ἦως δὲν ἦλθε τὸ πῦρ σου οὐρανόθεν!

ὑπὸ τῆς φρικῆς ὠχρὰ, ἔς τὸ ψυχρὸν χῶμα
Ὡς πότ' ἐκείμην τίς οἶδε; Στιγμαῖα
Πλὴν βλα ταῦτα μ' ἐφάνησαν, καὶ μ' ὄμμα
Τρεμοσυσπυμένον ἠγέρθη' πλὴν τί θεά!

Ἀντὶ τοῦ τόπου ἐκείνου, ποῦ με τρόμον
Εἶδον, ἐν οἴκῳ εὐρέθῃ βασιλείων

Κ' ἐν μέσῳ κήπιον, στοῶν καὶ διαδρόμων
Μυρὶ ὡσφράνθη ἀρώματα ἀνθείων.

Παντοῦ στραφεῖσα με δμματα δειλαίας
Οὐδένα εἶδον πλὴν πόση, ὦ Θεοὶ μου!
Ἡ ἐκπληξίς μου, εἰς εἴκοσι πτελέας
Ὅτε ἀνέγων «Σὲ ἀγαπᾷ, Ψυχὴ μου!»

Ἐν μέσῳ φόβου πλανώμην καὶ ἐλπίδος,
Ὅτε ἀκούω φωνὴν τινα γλυκεῖαν,
«Ψυχὴ,» μὲ λέγει, «οὐ στέμμα βασιλίδος
Ἐδῶ θὰ ἔχῃς καὶ τρισευδαιμονίαν.

Τὴν νύκτα μόνον θὰ μ' ἔχῃς κ' εἰς τὸ ὄμμα
Ἦός δὲν θέλεις μ' ἰδεῖ πλὴν, ἂν θελήσῃς,
Ἄ! τότε τρέμει, Ψυχὴ θὰ δυστυχύσῃς,
Καὶ ἀρὰς μόνον θὰ ἔχῃς, εἰς τὸ στόμα.»

Ἐνεθαρβύνην. Μὲ θῆμα ἐσπευσμένον
Τὸν ῥοῦν ἠρώχου πηγῆς ἀκολουθοῦσα
Καὶ διαδρόμους ἀνοοῦντας διελθοῦσα
Ἐπ' ἀνθη εὐρον παστὸν ἀνοοστεμμένον.

Σ τοῦ παστοῦ τοῦτου τὰ ἔδον τερπνὴ κλίην
Ἡδυπαθῶς πως ὑφούτο. Ἡ σκοτία
Μαῦρη προύχασε, κ' ἐμὲ δύναμις θεῖα
Ἐπὶ τῆς κλίνης με εἶχε κατακλίνει.

Ἐτραμον ὄλη καὶ παρευθὺς εὐρέθην
Σ τὰς τρυφεράς του ἀγκάλας, καὶ μεθῶν
Μὲ περιπτύσσει μετ' ἀσπασμῶν μυρίων.
Φεῖ! Κ' ἐγὼ ποῖαν τὸτ' ἠθοανόμην μέθην!

Ἡ νύξ παρήλθε. Τὰς πρώτας τῆς ἀκτῖνας
Ἡ Ἦὸς μόλις διέγυσε, καὶ μόνῃ
Ἐμείνω πάλιν ἡ νύξ πλὴν μᾶς ἐνόει.
Καὶ εὐτυχοῦσα πολλοὺς διήλθον μῆνας.

Ἄχ! ναὶ, ἠτύχουν. Τίς δαίμων μ' ἐφοκέλλει,
Καὶ νὰ τὸν ἴδω ἀπόφασιν λαμβάνω;
«Ἄ! Τέρας εἶναι.» εἶπον, «καταλαμβάνω
Ἄν ἦτ' ὄρατος, ν' ἀρήσῃ δὲν θὰ θέλῃ;»

Καὶ παραβύστου ὀπίσω παραθύρου
Ἐκρυψα λύχρον. Ἐνύκτωσε κ' ἐμβαίνει
Αὐτός, ἐπάνω φερόμενος ζεφύρου.
«Ψυχὴ μου,» εἶπε «χαῖρε, ἠγαπημένη.»

Εἶπε, κ' εὐθὺς ἔς τὰ ῥοδιὰ μου δίδει
Φίλημα χεῖλη, φίλημα φλόγας πνέον.
Τὸ φίλημα του ὑπῆρξε στιγμαῖον.
Στιγμὴ παρήλθε, καὶ ἐκοιμήθη ἤδη.

Τότε ἠσύχως ἐγειρομαι. Τὸ φῶς μου
Λαβοῦσα ἤλθον ἀλλ', ὦ Θεοὶ μεγάλοι!
Οἱ ὀφθαλμοὶ μου ἐθάμβωσαν. Τί κάλλι!
Μικρὸν παιδίον ἐπέλαμπεν ἐμπρός μου.

Εἶχε τὸ ἦθος ὑπερφύει καὶ θεῖον,
Ἡδυπαθῆ πως τὸν ὕπνον, κ' εἰς τὰ χεῖλη
Μαγευτικὸν τι ἐπῆνθει, κ' ἐμειδίον
Ἄβρα, καὶ ὀλην ἢ στάσις του μ' ἐκῆλει.

Εἰς θελιθόμους ἐκστάσεις μετὰ τρόμου
Καὶ εἰς θελήττων διέπλεον πελάγη,
Ὅτε ἐλαίου σταγῶν ἐπὶ τοῦ ὄμου
Ἐσταζεν αἰφνης, κ' ἠγέρθη κ' ἐξεπλάγη.

«ὦ τόλμη!» κράζει. «τί ἐπραξας ἐμπρός μου;
Τάλαινα, τρέμει. ὦ! τί ποινὰς ἀγρίας
Ἡ ὀργὴ θέλει σοῦ βίψει τῆς μητρός μου! . . .
Εἶμαι ὁ Ἐρως, υἱὸς τῆς Κυβερείας.

Ἐγὼ ἐφλέχθην ἔς τὰ πάγκαλά σου κάλλι.
Ἄλλ', ἀπισ', ἔχε ὑγείαν ἢ καλὴ μου
Δὲν θὰ σὲ σφίξῃ εἰς τὸ ἔξῃς ἀγκάλη . . .
Ψυχὴ, πηγαῖνα Ἐγείναι, Ψυχὴ μου!»

Εἶπε κ' ἀπέπη ταχέως ὁ ἀγῶμων,
Καὶ με ἀρῆκεν εἰς πλησμονὴν δακρῶν.
Ἄντι δ' ἐκείνων τῶν κήπιον καὶ τῶν δόμων,
Μόνῃ εὐρέθῃ ἐπὶ βουνῶν ἀγρίων.

Ἐντρομος τότε αὖ Ἀφροδίτη, κλίνω
Τὸ γόνυ,» κράζω, «καὶ σβέσον τοῦ θυμοῦ σου
Τὸ ὑπερβάλλον, καὶ χάριν τοῦ υἱοῦ σου
Τὸν βίον ἀφες, Κύπρις, νὰ παρατείνω.»

«Σὲ ἐσπλαγγίσθη' Ὁ Ζεὺς, τρισαθλία,»
Εἶπε φωνὴ τις ὡς ἀπειλοῦσα, «ὡμως
Ὀλίψις θὰ ἦναι ὁ βίος σου καὶ τρόμος
Καὶ ἡ μορφή σου φρικτὴ καὶ ἀπαισία.»

— «Θεά μου, ἔστω ἄς γίνῃ ὁ πικρὸς σου
Λόγος, καὶ θλίψις ἄς ἦναι ἡ ζωὴ μου,
Καὶ ἀπαισία ἄς ἦναι ἡ μορφή μου.
Ἐὰν μὲ θλίψῃ μ' ἀγάπην ὁ υἱὸς σου.»

Καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς καταδίκης πλέον
Εἰς τὰς ἐρήμους περιπλανῶ τὸ θῆμα
Πλὴν αὐτὸν μάτην ἔς τὴν ὕψην τῶν ὀρέων
Κ' εἰς τῆς θαλάσσης ζῆτῶ τὸ μαῦρον κύμα.

Βαρὺ τὸ ἄχθος οὐρῶ τῆς ἡλικίας
Τὴν νέαν κόμην με δάκρυά μου θρέγω
Σύντροπον μόνον τοὺς στεναγμοὺς μου ἔχω
Καὶ τῶν ἀγρίων δρυμῶν τὰς ἐρημίας.

Ἀπεξεδύθη τὰς λάμπεις τὰς πολλὰς μου.
Τὸ κάλλος τί ναι παρ' ἀφινθος ποῦ βράζει;

Έρωτας, ελίγον θρηνώ τας συμφοράς μου. Διότι εις σένα τὸ στήθος μου στενάζει.

Έν Ἀθήναις. Τὴν 20 Ἰουνίου 1851.

D. N. Τραπεζαλίδης.

ΑΙ ΚΑΠΡΕΑΙ.

Ὅποιος ἀναμνήσεις διεγείρει, καὶ ὁπόσας καλλο- νὰς περιέχει ἢ μικρὰ αὐτῆ νήσος τῆς Νεαπόλεως! Ταύτην Καίσαρ ὁ Σεβαστὸς ποιησάμενος κτήμα, κα- τρηχοδόμησεν ἐπ' αὐτῆς, ὡς λέγει ὁ Στράβων, καὶ ἐν αὐτῇ μονάζων διένυσε τὰ τελευταῖα ἑπτὰ ἔτη τοῦ βίου του ὁ ἀσιγῆς αυτοκράτωρ Τιβέριος. Ἐρχόμε- νος εἰς Καπρέας, ἀπορεῖς τί πρῶτον νὰ θαυμάσῃς τὰ μεγαλοπρεπῆ λείψανα τῆς ῥωμαϊκῆς πολυτελείας, ἢ τὴν μαγεύουσαν τοὺς ἀφθαλμούς σου ποικίλην καὶ χαριστάτην θάλασσαν. Ἐνταῦθεν βλέπεις τὴν φαίδροτά- την φύσιν τῆς Νεαπόλεως καὶ τοῦ Σαλέρνου, ἐκίθηεν τὸ Βετούδιον, τὸν περιώνυμον κρατῆρὰ του καὶ τοὺς μύθρους του, καὶ πορρωτέρω τὰς Μιθηκούσας καὶ τὰς Αἰπάρας. Ἐὰν προχωρήσῃς πρὸς τὰ ἐνδοτέρω τῆς νήσου, ἕκαστον σχεδὸν βήμα σου ἐντυπώσεται ἐπὶ βῶ- μαίῃ; τινος ἀρχαιοτάτου παντοῦ βί' ἑπεις ὑδραγωγεία, ἐπαύλει, θερμὰ, ναυὶς καὶ παλάτια, καὶ τὰς ἐξου- σίας ἐκείνας οἰκοδομῆς τὰς ὁποίας ἀνήγειρον ὁ Αὐ- γουστὸς, καὶ ἐμύλωνεν ὁ Τιβέριος.

Τὸ κατ' ἐμὲ, δι' ἓνα μόνον λόγον μετέβην εἰς Κα- πρέας· ἐπεθύμουν νὰ ἐπιτεκμηθῶ τὸ καλούμενον σή- μερον Κουανόν, ἄλλατε δὲ τῶν Νυμφῶν σπήλαιον, ὅ- που ὁ Τιβέριος ἐκρύπτετο διὰ νὰ λησμονήσῃ τὰ ἀνο- μήματα του. Ἡ εἰσοδος αὐτοῦ ἦτο ἀγνώστως μέχρι τοῦ 1826 οἱ ἀνεκαλύφθη ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ Πρωτόπου. Καὶ αὐτοὶ μὲν εἰσεχώρησαν κολυβῶντες εἰς αὐτὸ, μετὰ ταῦτα ὅμως κατεσκευάσθησαν λέμβοι δι' ὧν με- ταφέρονται ἐντὸς αὐτοῦ οἱ περιεργοί. Καὶ ὑπεράνω μὲν τῆς κεφαλῆς του θαυμάσιος θόλον ἀπέραγτον πέ- τρινον, ἀπ' αὐτοῦ κρέμονται πυκνότατοι σταλακτίται, ὑπὸ τοὺς πόδας σου δὲ ἐνοπτρίζεται ἐντὸς θαλάσσης καθαρᾶς ὡς ὁ οὐρανὸς, γλαυκῆς καὶ λαμπυρίζουσας ἤτις, κυματιζομένη ὑπὸ τῆς κίρκης, ἀκτινοβολεῖ ὡς ἀνθραξ. Ὅτε εἰσῆλθον εἰς τὸ μαγευτικὸν ἐκεῖνο σπή- λαιον, ἢ ἐπικρατοῦσα ἡρεμία, καὶ ἡ ὠραϊότης τοῦ θεάματος ἦσαν τοιοῦτοι, ὡς ἢ ἐλησμονήσα καὶ γῆν καὶ οὐρανόν, καὶ ἕκστασις ἀνεξήγητος κατεκυριεύσεν ὅλας μου τὰς αἰσθήσεις. Ἡ εἰσοδος ἔχει τιστάρων ποδῶν καὶ πάντα δακτύλων ὕψος, ἴσον δὲ πλάτος, καὶ ἀπαρτίζει τρίγωνον ἰσόπλευρον, οὗτινος ἢ κάτω γωνία σχηματίζεται ὑπὸ τοῦ ὕδατος. Τὸ ὑπερθύριον εἶναι τοσοῦτον στενὸν ὥστε ἀρκεῖ νὰ κινήσῃ ὀλίγον τὴν κεφα- λὴν, καὶ εὐρίσκειται ἡμέσως ἐντὸς τοῦ σφύρου ἑκείνου ἀντροῦ, οὗτινος καὶ ὁ θάλασσαν καὶ οἱ τοῖχοι ὁμοιάζουσι χειρῶν ἄνθρωπου. Ἡ ἕκτασις του, ἀπὸ τῆς εἰσοδοῦ μέχρι τοῦ ἀπέναντι ἀναπαυτηρίου, ἔπου μόνον, ἀποδιβάζον- ται οἱ ἐπιτεκμηθέντες αὐτὸ, εἶναι 12 ὀ. ποδῶν. Τὸ δὲ

ὕδωρ, κατὰ μὲν τὴν εἰσοδὸν ἔχει βάθος ποδῶν 67, πλησίον δὲ τοῦ ἀναπαυτηρίου, ποδῶν 58. Πέραν τοῦ ἀναπαυτηρίου, τὸ ὅποιον μόνον φαίνεται ὅτι κατεσκευ- ᾶσθη ὑπὸ χειρῶν ἀνθρώπων, τὸ σπήλαιον συγκατα- νεῖ μετὰ στοᾶς ἑκατὸν περίπου ποδῶν μήκος ἔχουσα. Ὅτε κατὰ πρῶτον εἰσῆλθον εἰς τὸ σπήλαιον, ἄλα μ' ἐφάνησαν σκοτεινὰ, πλὴν τοῦ ὕδατος τὸ ὅποιον εἶναι φωτεινὸν καὶ λαμπροκίανον. Τὸ μόνον μέρος δι' αὐτοῦ εἰσέρχεται ἔξωθεν φῶς ἀμυδρὸν εἶναι ἢ εἰσοδος ὁ δὴ γῆς μου, διὰ ν' ἀξήσῃ τὸν θαυμασμὸν μου, ἐκλι- σεν αὐτὴν, καὶ ἀφῆκε μόνον τὸ φῶς τοῦ ὕδατος. Τὸ σπήλαιον τότε ἔλαβε χρωματισμὸν κυανοπῶν, ὅστις ἐ- νόμιζον ὅτι ἐφωτισθὲν ὑπὸ φλογῶν οἰνοπνεύματος.

N. Δ.

ΠΕΡΙ ΜΑΝΙΑΣ.

Γάλλοις τις ποιητής, ὁ Βολταίρος νομίζω, εἶπε·
» Tous les hommes sont fous. et malgré tous leurs soins, ne diffèrent entr'eux que de plus ou de moins.
Τὸ περιεχόμενον τῶν δύο τούτων μακρῶν στί- χων, ἢ συνήθεια ἐκφράζει ἐντονώτερον παρ' ἡμῖν διὰ τοῦ ὀλιγοσυλλαβίου τούτου·
« Ὅλ' οἱ ἄνθρωπ' εἰσι τρελοί,
» ποῖός ὀλίγον ποῖός πολυ. »

Ἦνεται ἄρα ὅτι ὅλοι οἱ φρενοβλαβεῖς δὲν εὐρίσκον- ται ἐντὸς μωροκομείων, ἐκτός μόνον ἐὰν παραδεχθῶ- μεν ὅτι μωροκομείων εἶναι ὁ κόσμος αὐτός.

Ἡ ἡμῶν πῃ διέφερον ἐν γένει τοῦ φρενολήπτα; εἰς δύο τάξεις, εἰς τὴν τῶν πασχόντων μανίαν τελείαν, ἐκείνων, δηλαδή, τῶν ὁποίων ἔλ' αἱ πράξεις ὑπαγο- ρεύονται ἀπὸ κεφαλῆν κατὰ πάντα διεστραμμένῃν, καὶ εἰς τὴν τῶν πασχόντων μονομανίαν, ἢ τῶν συλλογι- ζομένων μὲν κατ' ὅλα ὀρθῶς, κατ' ἓν δὲ μόνον ἀντι- κείμενον πεπηρωμένων τῶν νοῦν.

Καὶ τοὺς μὲν πρῶτους ἐγγλείει ἐντὸς καταστημά- των ὠρισμένων ἐπιτηδῆς δι' αὐτοὺς, ὁποῖα δὲν εὐρί- σκονται παρ' ἡμῖν, καὶ χάρις θεραπείας, καὶ ὡς ἐπι- βλαβεῖς, τοὺς δὲ ἄλλους ἀρίνει συνήθως ἐλευθέρους, καὶ ὡς ἀβλαβεῖς, καὶ πρὸ πάντων ὡς ὄντας πολυ- αριθμούς.

Πολλοὶ καὶ ὀλόκληροι κρινωνίαι πάσχουσι μονομα- νίαν ἢ κοινωνία, φέρ' εἶπεν, παρὰ τῇ ὁποίᾳ ἐπικρατεῖ ἢ θεοβλαβεία, ἢ ὁ θρησκευτικὸς φανατισμὸς, ὡς λέγου- σι τὰ δυτικὰ ἔθνη, δὲν πάσχει μονομανίαν; Ἡ ἄλλη ἐκείνη, ἢ τις ὀλιγοσύνω τὰ μέλη συγκεντρουσὶ πά- τας αὐτῶν τὰς διανοητικὰς δυνάμεις εἰς μίαν καὶ μό- νην ἰδέαν, εἰς τὸ πῶς, π. χ. νὰ διαρκάτωσι, πῶς νὰ σφραγισθῶσι τὴν ξένην, εἴτε δημοσίαν εἴτε ἰδιωτικὴν περιουσίαν, ἢ πῶς νὰ κατατρέξωσι τὴν ἑκείνην ἢ τὴν ἀρετὴν, δὲν εἶναι ἐπίσης μονομανίαι;

Καὶ ἡ μὲν τελεία μανία ἐπιπολάζει ὅπου αἱ δυνά- μεις τοῦ νοῦς ἀναπτύσσονται πλεῖστον διὰ τῆς παι-

δείας ἢ δὲ μονομανία, ὅπου ἡ ἐλευθέριος ἀγωγή δὲν παρεστέλλεται εἰς αὐτὴν. Ἰδοὺ διὰ τί, κατὰ μὲν τὴν δυτι- κὴν Κῦρῶν ἐυρίσκειται μέγας ἀριθμὸς φρενοβλαβῶν, κατὰ δὲ τὴν Ἑλλάδα, τὴν Τουρκίαν, τὴν Ἀσίαν, καὶ τὴν Ῥωσίαν ἐπικρατέστερος ὁ τῶν μονομανῶν.

Ἐπὶ τῆς πρώτης Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως, τὰ ἐπα- ναστατικὰ δικαστήρια ἐπέλεον καθ' ἑκάστην εἰς τὴν λαϊμητόμον μυριάδας ἀνθρώπων, καὶ αὐτοὶ ἐπορεύοντο πρὸς τὸν θάνατον χωρὶς οὔτε κατὰ τὸν συλλογι- σθῶσιν ἢ ἐνθυμηθῶσιν τὰς καταπονητήεις—poua des—καὶ τοὺς μυροβλοισμούς, — mitrailleurs — τῆς αὐτῆς ἐκείνης ἐποχῆς. Τὸ κακὸν ἔργον εἶχεν ἀ- ποκτήσει δημοτικότητα, καὶ τὸ παραδειγμα ἐνήργει ὡς ἄλλη τις χολερικὴ ἐπιδημία.

Ἐπὶ Λοδοβίκου τοῦ ΙΔ' ὁ δεῦρ' ἀληθινοῦ θάνατος ἦτο συνήθης· ὅλοι ἐνθυμούμεθα τὰς ἐπὶ τοῦ πεσόντος Λοδοβίκου Φιλίππου καθημερινὰς νυκτὰς τῶν δε- σῶν, καὶ σήμερον ὅλοι σφίττομεν ἀναγνώσκοντες εἰς τὰς ἐφημερίδας τῆς Γαλλίας τὰς ἀεσάτους αὐτοχειρίας καὶ μονομαχίας.

Τὸ παραδειγμα ὑπῆρξεν ἀνεκὰθεν μικροματικώτα- τον ὅστις μάλιστα ἐξ ἡμῶν ἐμελέτησε μετὰ τινος προτογῆς τὸν βίον τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος, δὲν ἀμ- φιβάλλει περὶ τούτου.

Ἡ ἱστορία τῆς μανίας καὶ τῆς μονομανίας ἤθελεν εἶσθαι βιβλικὸς περιεργότατη, εἰ μὴ οἱ συγγραφεῖς, καὶ ἰδίως οἱ πολιτικοί, ἐκάστης ἐποχῆς, ἐφρόντιζον νὰ πε- ριγράψωσι καὶ τὰ κατ' αὐτάς.

Διὰ τοῦ Κ.Ε. φυλλαδίου τῆς Πανδώρας ἐδημοσιεύ- σαμεν εἰδήσεις τινὰς περὶ τινων ἐν τῷ νοσοκομείῳ τοῦ Λουδοβίκου, ἢ Β.θ.λερμ, φρενοβλαβῶν. Ἀλλὰ τοσοῦτοι ποικίλλαι εἶναι αἱ ἰδιοτροπίαί τῶν πασχόντων τῆς φρέ- νας, ὥστε οὔτε νὰ τὰς φαντασθῶμεν δυνάμεθα. Γνω- στὸν εἶναι κατ' ἕλην τὴν Ἑλλάδα τὸ ἀνέκδοτον τοῦ ἀρχιερέως ἐκείνου ὅστις ἐνόμιζεν ὅτι εἶχε βίνα μεγα- λητέρα τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ὅτι ἐθεοπεύθη ὑπὸ ἀγύρτου ἀλλ' εὐφοροῦς τινος ἱατροῦ τοῦ Ζαγορίου, χα- ράξαντος τὴν βίνα τοῦ κατὰ φαντασίαν πασχόντος, καὶ ἀποκόψαντος δὴθεν αὐτῆς τὸ μέγα βόειον ἦπαρ τὸ ὅποιον ἔφερον ἐπὶ τούτῳ ὑπὸ μάλης. Τὸ ἀγγλιστὶ ἐκδοθὲν πρὸ τινων ἐτῶν ἡμερολόγιον ἱατροῦ, οὗτινος ἀποσπάσματα ἐκονοποίησεν, ἐὰν δὲν ἐλησμονήσῃ, ὁ Ἑὐρωπαῖος ἐρανιστής, διηγεῖται τὴν ἱστορίαν πλου- σίου τινὸς Ἀγγλοῦ νομίζοντος ὅτι τὸ πρόσωπόν του εἶχε στραφῆ πρὸς τὴν βίαν του. Ὁ Ῥογγῶν, εἰς τὸ περὶ ἱατροδικαστικῆς σύγγραμμά του, ἀναφέρει ὅτι τροφὸς τις ἠγάπα ὑπερβαλλόντως τὸ ὑπ' αὐτῆς γα- λακτοτροφούμενον βρέφος· καὶ ὅμως ὁσάκις ἀπεσπα- ργάνου αὐτὸ, ἐθαύμαζε μὲν τὴν ὠραϊότητα τοῦ σώμα- τὸς του, κατελαμβάνετο δὲ ἀπὸ ἀκατάσχετον ἐπιθυ- μίαν τοῦ νὰ ἐμπήξῃ ἐγγχειρίδιον εἰς τὸ στήθος του ἱατρὸς τις βεβαίως ὅτι εἶδε μονομανῆ πιστεύοντα ὅτι ἐδάσκαζε τὸν οὐρανὸν διὰ τῆς ἄκρας ἐνὸς δακτύλου του· διὸ, ἐκράτει τοῦτον ἀδιακρίτως ὄρθαν, φοβούμενος μὴ πείσῃ ὁ οὐρανὸς καὶ πλακώσῃ τὸν κόσμον. Ἄλλος τις ἐνόμιζεν ὅτι μεταμορφωθείς εἶχε γενεῖ πετεινός, καὶ διὰ τοῦτο ἐμίμητο τὴν φωνὴν του καὶ ἐκρότει

τοὺς βραχίονας ὡς πτερά. Ἄλλος, πιστεύων ὅτι ἦτο ὕδρια πῆλινος ἐφοβείτο μὴ συντριφθῆ. Ἄλλος ἔλεγεν ὅτι δὲν ἔχει κεφαλὴν, καὶ ἱατρὸς τις, εὐφυῆς φαίνε- ται, ὡς τὸν ἡμέτερον Ζαγορίσιον, τὸν ἐθεράπευσε βαλῶν μέγαν ὄγκον μολύβδου ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του. Ἰπῆρξε καὶ ἕτερος πιστεύων ὅτι ἦτο νεκρός, καὶ διὰ τοῦτο ἀπέχετο πάσης τροφῆς ἐπὶ λόγῳ ὅτι οἱ νε- κροὶ δὲν τρώγουσιν. Ἄλλ' εἰς τῶν φίλων του τὸν ἐ- θεράπευσε διὰ τοῦ ἐφεξῆς τρόπου ἐπροσπορήθη ὅτι ἀ- πέθανε, καὶ, κατὰ προσηγηθεῖσαν παραγγελίαν του, ἐβλήθη ἐντὸς φερέτρου καὶ ἀπετέθη πρὸ ὀφθαλμῶν τοῦ μονομανοῦς. Μετὰ τινὰς ἡμέρας παρεβόητο βρώ- ματα ἐνώπιον τοῦ ὑποκρινομένου τὸν τεθνεῶτα, ὅστις, ἐγεγνήθει, ἔφαγεν ἐξ αὐτῶν. Τότε ὁ ὑποχον- δριακὸς ἐμυμήθη τὸ παραδειγμα τοῦ φίλου του καὶ ἐθεραπεύθη.

Ἄγγλος τις συγγραφεὺς ἀποδεικνύει διὰ παραδειγ- μάτων ὅτι ὁ τύπος δημοσιῶν τὰ τυμδιθηκότα ταῦ- τα, συντρέχει διελθίως εἰς τὸ νὰ μωραίνονται οἱ ἄνθρωποι. Κακοῦργοι τινὲς μετανοήσαντες, λέγει, πρὸ τινος, ἐνελάσταν αὐτοὶ ἑαυτοὺς, καταγγελλαντες ὅλα βλαπτικὰ πράξει ἐγκλήματα. Ἄλλοι δὲ προσήψαν εἰς ἑαυτοὺς ἀδικήματα εἰς ἃ οὐδέποτε εἶχον ἐξοικεῖλαι. Ἐμπορὸς τις εἶχεν ὑπερετίδα ὀνομαζομένην Ἠλίαν, ἢ τις ἐγένετο ἄφαντος μίαν τῶν ἡμερῶν ὁ κύριός της, ἠθροπῶς κακοήθης καὶ οἰνοπότης, κατῆγγελεν ἑαυ- τὸν ὡς φονέα τῆς Ἠλίας. Διηγήθη ἐμπεριστοτατῶ- νως τὸν φόνον, καὶ ἀνέφερε λεπτομέρειας πολλὰ πε- ριεργούς. Ἀλλὰ μετὰ τινὰς ἡμέρας ἡ Ἠλίμα ἔμα- ρνασθεῖτα εἶπεν, ὅτι εἶχεν ἀναχωρήσει ἀπὸ τὴν οἰκίαν τοῦ κυρίου της· διότι δὲν τὴν μετεχειρίζετο δεόντως, καὶ ὅτι ὅλη ἡ ἱστορία τοῦ φόνου ἦτο πλαστή. Τότε ὑπεβλήθη εἰς ἀνάκρισιν ὁ ἔμπορος. Περιεργοὶ εἶναι αἱ ἀπαντήσεις του· κατ' ἀρχὰς μὲν ἐνέμενον εἰς τὴν πρῶτην κατηγορίαν· ἀλλ' ἀναγκασθεὶς ὠμολόγησεν ἐπὶ τέλος τοὺς λόγους ἐξ ὧν ὀρθῶς ἐσυκαφάνησεν ἑαυτόν. (1) ὁ Αἰ ἐφημερίδας, εἶπε, μαὶ ἐχάλασαν τὸν νοῦν· ἀναγινώσκων αὐτάς συνεχῶς, καὶ εὐρίσκων αἰω- νίως διηγῆσεις φόνων καὶ μαρτυρίας φονέων, προσε- βλήθη τὸν ἐγκέφαλον· ἤθελον νὰ φανῇ καὶ τὸ ἰδι- κόν μου ὄνομα εἰς τὰς ἐφημερίδας, καὶ διὰ τοῦτο ἔκα- μα ὅ,τι ἔκαμα. Σὰς ὑπέσχεμαι ὅτι δὲν ὄ' ἀναγνώσω πλέον ἐφημερίδας. »

Ὁ ἄνθρωπος λοιπὸν αὐτὸς δὲν μετεμελήθη διότι ἦτο, ὡς εἶπομεν, κακοήθης καὶ οἰνοπότης, ἀλλὰ διότι ἀνεγίνωσκεν ἐφημερίδας!

Ἄλλοι χωρικοὶ κετεμήνησαν ἑαυτοὺς ὡς ἐμπροσθὰς ἀγροκηπίων καὶ χορτοβολῶν, ἐνῶ, καθὼς ἀπεδει- χθη ἐπὶ δικαστηρίου, ἦσαν ἀπόντες ἐν καιρῷ τῆς πυρ- καϊᾶς.

Τοιαύτη ἡ ἀσθένεια τοῦ ἀνθρωπίνου νοῦς, ὅστις

(1) Δὲν ἐνομοῦμαι κατ' ἀνάγκην ὅτι γνωστὸς τις μουσικὸς Σαλίσ- ρης ὀνομαζόμενος, παλῶν φρεῶν ἕκστασι, ἐνεκάλειεν ἑαυτὸν δεξ φαρμακείαντα ὑπὸ φθόνου τὸν περίφημον Μοζάρ. Εἶναι περιττὸν γὰρ αἰετὶ τὸ ἐγγίψαι ἢ τοῦ ἀνθρώπου.